

KOMORA AUDITORŮ

25 let
years

1993-2018

Komora auditorů České republiky

Opletalova 55, 110 00 Praha 1

Tel.: 224 212 670

e-mail: kacr@kacr.cz

www.kacr.cz

© Komora auditorů České republiky, Praha 2018

ISBN 978-80-86679-48-8

Ilustrace: Vladimír Jiránek

Grafika: Grafické studio Detail, www.studiodetail.cz

Tisk: Tisk Horák a.s., www.tiskhorak.cz

Vaše dne' da'my a pa'noze'

dovolte mi představit Vám publikaci vydávanou u příležitosti 25. výročí vzniku Komory auditorů České republiky. V roce 1993, kdy auditorská profese začínala, mě ani v duchu nenapadlo, že budu jednou rekapitulovat uplynulých 25 let. Čtvrtstoletí fungování naší profesní komory je ideální příležitost jak na pohled do budoucnosti, tak na sumarizaci křížovatek, přes které komora za toto období úspěšně prošla.

Období bylo úspěšné zejména díky lidem, kteří ji pomohli vybudovat a věnovali jí svoji energii, aby mohla být sebevědomou stavovskou organizací s respektem v České republice i v zahraničí. Na prvním místě musím vyzdvihnout osobnost pana profesora Vladimíra Pilného, který se jako první prezident komory zasloužil o úspěšný start auditorské profese v České republice. Bohužel pan profesor zemřel letos v únoru, 25 let a dva dny po ustavujícím sněmu Komory auditorů. Za jeho působnosti se komora stala v roce 1994 řádným a aktivním členem Mezinárodní federace účetních (IFAC). Když nyní mám jako člen IFAC možnost hlasovat o přijetí jednotlivých organizací z různých zemí do této mezinárodní organizace, přijde mi neuvěřitelné, že se komora stala členem IFAC již rok po jejím vzniku. Zde právě osobnost pana profesora Pilného hrála velikou roli.

Auditorská profese prošla za 25 let procesem zásadních změn a jen díky aktivnímu působení všech kolegů, kteří komoru budovali, nyní mohu odpovědně prohlásit, že profese i přes řadu úskalí a legislativních změn zůstává nadále na principech samosprávného řízení.

V publikaci kolegové podrobněji informují o historii a vývoji auditorské profese, o tom, čím jsme se 25 let zabývali a čeho se nám v průběhu této doby podařilo dosáhnout. Dovolte mi proto, abych se ze svého pohledu podrobněji zastavila u několika klíčových událostí, které byly stěžejní v minulosti, ale svým obsahem stále ovlivňují a budou ovlivňovat naši činnost i v nadcházejících letech.

Za 25 let se vydalo 227 čísel časopisu Auditor a málokdo ví, že první tři čísla vyšla už v roce 1992 pod hlavičkou Unie auditorů ČR, právního předchůdce Komory auditorů ČR. Dnes už všichni auditori vnímají časopis jako běžnou součást svého profesního života.

Od roku 1996 jsme byli členem korespondentem Federace evropských účetních (FEE), dnes Accountancy Europe (AE). Řádným členem jsme se stali v roce 2002. Komora auditorů je jediná profesní organizace z České republiky, která je členem IFAC a AE. V ostatních zemích jsou členy i profesní účetní organizace a daňové komory.

Komora auditorů je společně s Komorou daňových poradců ČR, Svazem účetních ČR a Vysokou školou ekonomickou v Praze, zastoupenou Fakultou financí a účetnictví, jedním ze zakládajících členů Národní účetní rady (NÚR). NÚR je právnickou osobou (sdružením) a byla zaregistrována v lednu 1999 jako nezávislá odborná instituce k podpoře odborné způsobilosti a profesní etiky při rozvoji účetních profesí. V době založení by asi ani největší optimista neodhadl, kam se NÚR posune a že se bude jednat o organizaci, která vydá 36 interpretací k českým účetním předpisům.

Za 25 let jsme měli tři zákony o auditorech, které reagovaly na významné změny v českém podnikatelském prostředí, ale i na změny ve světové ekonomice, což mělo následně dopad na regulaci profese.

Již v roce 2005 jsme přijali Mezinárodní standardy pro audit (ISA), které nahradily standardy komory, a přihlásili jsme se k dodržování Etického kodexu vydávaného Mezinárodní radou pro etické standardy. U nás to byla samozřejmost, ale země jako např. Německo, Francie či Portugalsko přijaly ISA až při velké reformě auditu v roce 2016.

Nesmíme však zapomínat, že komora je zde především pro auditory a pro jejich asistenty. Právě oni tvoří základy, o něž je třeba se starat, aby se daly stavět nová a další patra pevné stavby, která bude moderní a dokáže čelit výzvám budoucnosti. Naše profese se mění vlivem nových technologií i v důsledku změn evropské i mezinárodní legislativy. Profese reaguje na ekonomické krize a stává se velice regulovanou, formalizovanou a kontrolovanou pohledem veřejného zájmu. Velké změny nás budou čekat hlavně s dalším rozvojem IT technologií. Před patnácti lety začínaly sdílené účetní služby a dnes je to trend, kterým běžně firmy optimalizují náklady. Na začátku naší profese jsme většinu dokumentů dostávali v papírové podobě, dnes je většina dokumentace elektronická. Do financí a výkaznictví se začíná

postupně dostávat robotizace a automatizace. Možná, že si teď řeknete, že to bude ještě hodně let, než toto pronikne do všech společností. Nevěřte tomu a ohlédněte se, jaké technologie před pár lety byly okrajové a dnes si bez e-mailu, chytrého telefonu a počítače neumíme naši práci představit. Bude to asi tak rychlé, jako když Baťa zavedl sériovou výrobu. Pokud nastane změna u společností, musíme jako profese být na tuto změnu připraveni a hlavně musíme těmto změnám čelit v předstihu. Musíme změnit i vstup do profese, protože do profese vstupuje mladá generace, která se již do digitálního světa narodila a je pro ni běžnou součástí. A vzhledem k tomu, že profese stárne, musíme najít cestu, jak skloubit znalosti a zkušenosti s novými technologiemi.

Osobně vnímám jako výzvu opět dokázat, jaké nezastupitelné místo ve zdravé ekonomice má auditorská profese, jakož i naše komora.

Velice si vážím vynaložené energie, času a zejména nasazení a odborných zkušeností všech členů, a to jak ve výkonných orgánech komory či v pracovních odborných výborech, ale hlavně všech auditorů a asistentů, kteří přispěli k důstojnému postavení Komory auditorů ČR v prostředí českého podnikatelského prostředí za uplynulých 25 let. Moc Vám děkuji, bez Vás bychom nebyli tam, kde jsme.

Irena Liškařová

prezidentka Komory auditorů ČR

Obsah

- 7** Co je audit, kde a jak vznikl / Ladislav Mejzlík
- 9** Z historie právní úpravy auditorské profese / Lenka Rückerová
- 14** Velmi regulovaná profese / Michal Štěpán
- 16** Etika a profesní odpovědnost auditora / Vladimír Králíček
- 21** Role auditora ve veřejném sektoru / Vladimír Zelenka
- 24** Kvalitní řízení kvality / Jiří Pelák
- 27** Výbory pro audit dva roky po novele / Petr Kříž
- 29** Rozhovor s Alenou Schillerovou, ministryní financí ČR
- 30** Rozhovor s Jiřím Rusnokem, guvernérem České národní banky
- 31** Rozhovor s Pavlem Racochoou, prezidentem Rady pro veřejný dohled nad auditem
- 32** Rozhovor s Pavlem Čejkou, provozním ředitelem skupiny Société Générale
- 33** Rozhovor s Petrem Kobicem, generálním ředitelem Burzy cenných papírů Praha
- 33** Rozhovor s Jaroslavou Valovou, zakladatelkou a majitelkou společnosti SIKO koupelny
- 35** Rozhovor s Bohuslavem Poduškou, jedním ze zakladatelů Unie auditorů a Komory auditorů ČR
- 36** Rozhovor s Ladislavem Langrem, jedním ze zakladatelů a druhým prezidentem Komory auditorů ČR
- 38** Rozhovor s Petrem Křížem, třetím prezidentem Komory auditorů ČR
- 40** Rozhovor s Vladimírem Králíčkem, čtvrtým prezidentem Komory auditorů ČR
- 42** Rozhovor s Petrem Šobotníkem, pátým prezidentem Komory auditorů ČR
- 43** Rozhovor s Irenou Liškařovou, současnou prezidentkou Komory auditorů ČR
- 44** O Komoře auditorů ČR / Jiří Mikyna, Athina Lérová
- 51** Auditorská profese v číslech / Libuše Šnajdrová, Athina Lérová

Co je audit, kde a jak vznikl

Motto: „**AUDIT** – V Anglii revise účtů odbornými znalci, auditory, aby se ověřila jejich správnost. Záleží v tom, že někdo jiný, nezávislý na podmětu podrobeném prohlídce, bezprostředním seznáním stopuje hospodaření, jeho stav a výsledky, nedostatky a vady i příčiny nezdarů s hlediska zákonných předpisů, zkušeností a zvyklostí obchodních. Prohlídka je buď dobrovolná, nebo nucená (zákonitá). Zvyklost, používat pravidelné dobrovolné prohlídky při hospodaření, není u nás ustálena tou měrou jako v cizině, například v Anglii. Tam působí velký počet osob, které se zabývají revisorstvím z povolání a sloučení jsou od roku 1880 v grémiu, nazvaném Institut of Chartered Accountants (počet členů v roce 1903 dva tisíce). Ústav tento je nadán od státu zvláštními výhodami zákonitými. Uznává se tam totiž více než kdekoliv jinde blahodárny účinek výchovný, který má vzápětí tato činnost.“

(Ottův obchodní slovník)

Výše uvedená citace je pozoruhodná tím, jak stručně a výstižně se podařilo autorovi charakterizovat jak cíle a úlohu auditora, tak i postavení anglické komory auditorů, a ještě si stihl postesknout nad tím, že využívání auditu nemělo v ČR v době první republiky takovou tradici, jako tomu bylo v Anglii již od druhé poloviny 19. století.

Kořeny auditu a auditorů sahají tedy až do 19. století a první zmínky o auditorech jsou z anglosaského prostředí, konkrétně z Velké Británie. Podnikatelé, kteří připravili nový podnikatelský projekt a snažili se pro něj získat investory, si najímali nezávislé a důvěryhodné odborníky, kteří svým veřejným prohlášením potvrdili důvěryhodnost předkládaných ekonomických informací o projektu a hospodaření dané společnosti. Toto učinili před auditoriem potenciálních investorů shromážděných za účelem prezentování projektu. Tak vznikly první audity, které prováděli první auditoři.

Současnost

Podstata onoho původního veřejně učiněného prohlášení o tom, že předložené informace odpovídají realitě, které je učiněno nezávislou kvalifikovanou osobou, zůstala od počátku vzniku auditu nezměněna. Vlastní audit a auditorská profese se však od té doby výrazně formalizovaly a v současnosti představuje audit celosvětově regulovanou profesi. Jádrem auditorské činnosti se stalo ověřování účetních závěrek společností a hlavním výstupem práce auditora jsou v tomto ohledu auditorské zprávy obsahující výrok auditora, který je analogií onoho původního veřejně učiněného prohlášení. Výrokem auditor ujišťuje čtenáře auditorské zprávy o tom, že společnost připravená a zveřejněná účetní závěrka poskytuje věrný a poctivý obraz skutečnosti podle stanovených pravidel. Z podstaty auditu,

jeho cílů a způsobu provádění vyplývá, jak velmi je spojen s vyspělostí tržního hospodářství a společnosti vůbec. Proto je pochopitelné, že byl rozvoj auditorské profese u nás od doby, kdy vznikla citovaná definice auditu, přetržen jak válkou, tak obdobím socialismu. Profese auditorů u nás byla v plné míře obnovena až po roce 1989, a to nejprve prostřednictvím Unie účetních ČSFR zaregistrované v květnu 1990, která se začátkem roku 1991 transformovala do Unie auditorů ČR. Následovalo založení Komory auditorů ČR, která byla jako samosprávná organizace auditorů založena ustavujícím sněmem v únoru 1993 a navazovala bezprostředně na činnost Unie auditorů ČR.

Co je a co není audit

Slovo „audit“ je v současnosti ve společnosti velmi populární, a to obecně v souvislosti s jakoukoliv kontrolou. Setkáváme se tak s ekologickým auditem, počítačovým auditem, personálním auditem, forenzním auditem, energetickým auditem, auditem ve veřejném sektoru a podobně. Neexistuje všeobecné povědomí o tom, čím se tyto „audity“ liší od auditu účetní závěrky upraveného zákonem, který definuje, kdo je auditor, jaké musí mít kvalifikační předpoklady k získání oprávnění od Komory auditorů, a jak komora dohlíží na kvalitu činnosti auditorů. Profese auditorů je mezinárodně uznávaná a v rámci EU regulovaná směrnicí a nařízením. Na činnost komory dohlíží Rada pro veřejný dohled nad auditem, zřízená rovněž zmiňovaným zákonem. Auditoři musí ke své činnosti získat oprávnění složením auditorských zkoušek a absolvováním odborné praxe, musí být při své činnosti nezávislí, řídit se auditorskými standardy a etickým kodexem a musí se celoživotně profesně vzdělávat. Při provádění auditu musí auditoři svoji činnost dokumentovat ve-

dením auditorského spisu. Plnění těchto povinností podléhá dohledu, a pokud auditori tyto povinnosti poruší, hrozí jim za to sankce upravené zákonem včetně zákazu činnosti odebráním oprávnění. Audity, které nejsou upraveny zákonem o auditorech, může provádět v zásadě kdokoliv, koho si zadavatel objedná. Provádění takového „audit“ není nijak regulováno ani jinak upraveno, a navíc činnost takového „auditora“ často nepodléhá jakékoliv externí kontrole nebo dohledu a nehrozí mu tedy žádné sankce. Termín „audit“ je v takových případech synonymem termínu „kontrola“. Komora auditorů nemá žádnou jinou možnost jak termín „audit“ a „auditor“ chránit před zaměňováním se slovem kontrola a kontrolor než tento rozdíl vysvětlovat, aby veřejnost, která je příjemcem informací obsažených v nejrozličnějších zprávách tohoto druhu, dokázala rozlišovat, kdy je taková zpráva zpracována kvalifikovanou nezávislou osobou či společností, jejíž činnost je regulována a je pod profesním a veřejným dohledem, od zpráv zpracovaných osobami, které uvedená kritéria nesplňují.

Co je výsledkem auditu

Výsledkem práce auditora při ověřování účetní závěrky sestavené společností je auditorská zpráva. Auditorská zpráva obsahuje výrok auditora, který konstatuje, k čemu auditor při auditu účetní závěrky dospěl. Auditorská zpráva obsahující výrok auditora není zpracována jen pro auditovanou společnost, jež si audit objednala a jeho provedení také platí. Příjemcem auditorské zprávy je v nejširším slova smyslu veřejnost, která se tímto způsobem může ujistit o tom, že předložená

Typy výroků auditora

Bez výhrad – auditor konstatuje, že účetní závěrka poskytuje podle jeho názoru ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz skutečnosti.

S výhradou – auditor konstatuje, že účetní závěrka poskytuje podle jeho názoru věrný a poctivý obraz skutečnosti s výjimkou skutečností, které popíše.

Záporný výrok – auditor konstatuje, že podle jeho názoru účetní závěrka nepodává věrný a poctivý obraz skutečnosti.

Odmítnutí výroku – auditor konstatuje, že byl ve své činnosti omezen do takové míry, že nebyl schopen vydat svůj výrok.

Zdůraznění skutečnosti – auditor ve svém výroku upozorňuje na skutečnost, která je pro správnou interpretaci účetní závěrky důležitá a jejíž opominutí by mohlo negativně ovlivnit rozhodování uživatelů účetní závěrky.

Základní pojmy

Povinný (statutární) audit – ověření řádných a mimořádných účetních závěrek, příp. mezitímních závěrek nebo konsolidovaných účetních závěrek, které vyžaduje zákon.

Auditorská činnost – provádění auditu, přezkoumání hospodaření, pokud toto přezkoumání provádí auditor, ověřování účetních záznamů a ověřování jiných ekonomických informací prováděné podle auditorských standardů.

Auditor – fyzická nebo právnická osoba, které bylo Komorou auditorů vydáno auditorské oprávnění.

Zpráva auditora – dokument, v němž auditor vyjadřuje svůj názor na předmět ověřování.

Spis auditora – dokumentace zvolených postupů a prací provedených auditorem na auditorské zakázce.

ISA – mezinárodní standardy pro audit vydávané IFAC.

Rada pro veřejný dohled nad auditem – vykonává veřejný dohled nad výkonem auditorské činnosti a nad činností KA ČR podle zákona o auditorech. V souladu s nařízením EU vykonává dohled nad auditem subjektů veřejného zájmu a jejich auditory.

Výbor pro audit – monitoruje systém vnitřní kontroly, sestavování účetní závěrky a průběh jejího auditu. Členy takového výboru jsou odborníci nezávislí na zřizující společnosti.

účetní závěrka odpovídá skutečnosti, a to bez toho, že by si to příjemce auditorské zprávy musel jakkoliv sám prověřovat a mít k tomu nezbytné kvalifikační a kapacitní předpoklady. V tomto smyslu slova je audit prováděn ve veřejném zájmu a podílí se na vytváření transparentního a důvěryhodného podnikatelského prostředí. V průběhu historie auditu se odborná praxe a regulační pravidla obsažená v mezinárodních auditorských standardech a právních předpisech týkajících se auditu ustálila na stručné a srozumitelné formulaci auditorské zprávy a na standardizovaných typech auditorských výroků, které jsou srozumitelné všem potenciálním příjemcům auditorské zprávy. Auditorská zpráva a výrok auditora tedy neobsahují všechny skutečnosti, které auditor v průběhu auditu zjistil, ale pouze závěry, k nimž dospěl na základě provedení auditu. Typy auditorských výroků a jejich formulace jsou tedy upraveny mezinárodními auditorskými standardy tak, aby byly jasné a neumožňovaly nejednoznačnou interpretaci.

Ladislav Mejzlík, první viceprezident Komory auditorů ČR v letech 2010–2014, děkan Fakulty financí a účetnictví VŠE v Praze

Z historie právní úpravy auditorské profese

První právní úprava auditorské profese v českém právním řádu – zákon č. 173/1988 Sb., o podniku se zahraniční majetkovou účastí

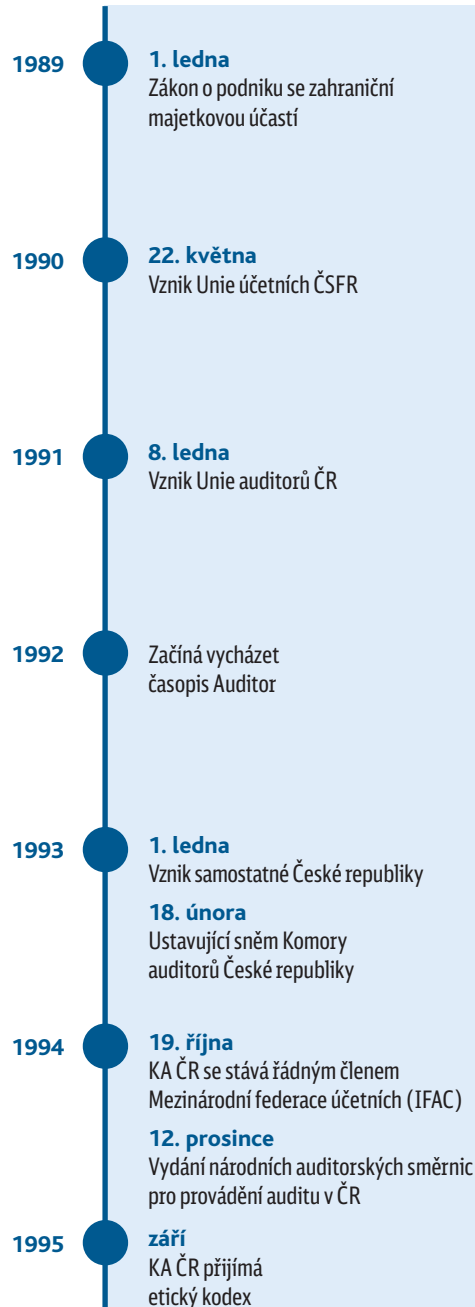
Ve třetí části zákona o podniku se zahraniční majetkovou účastí byla stanovena povinnost na každoroční přezkoušení roční účetní závěrky a hospodaření podniku se zahraniční majetkovou účastí dvěma ověřovateli (auditory), kteří byli povinni vykonávat svou činnost nestranně a využívat při ní potřebných odborných znalostí. Podrobnosti o činnosti ověřovatelů a jejich jmenování federálním ministerstvem financí, které vedlo seznamy ověřovatelů, byly upraveny prováděcí vyhláškou vydanou federálním ministerstvem financí č. 63/1989 Sb., o ověřovatelích (auditorech) a jejich činnosti. Již v této první právní úpravě byli ověřovatelé vázáni mlčenlivostí, museli být při výkonu své činnosti nezávislí a vyhotovovali písemnou zprávu ověřovatelů se stanovenými náležitostmi.

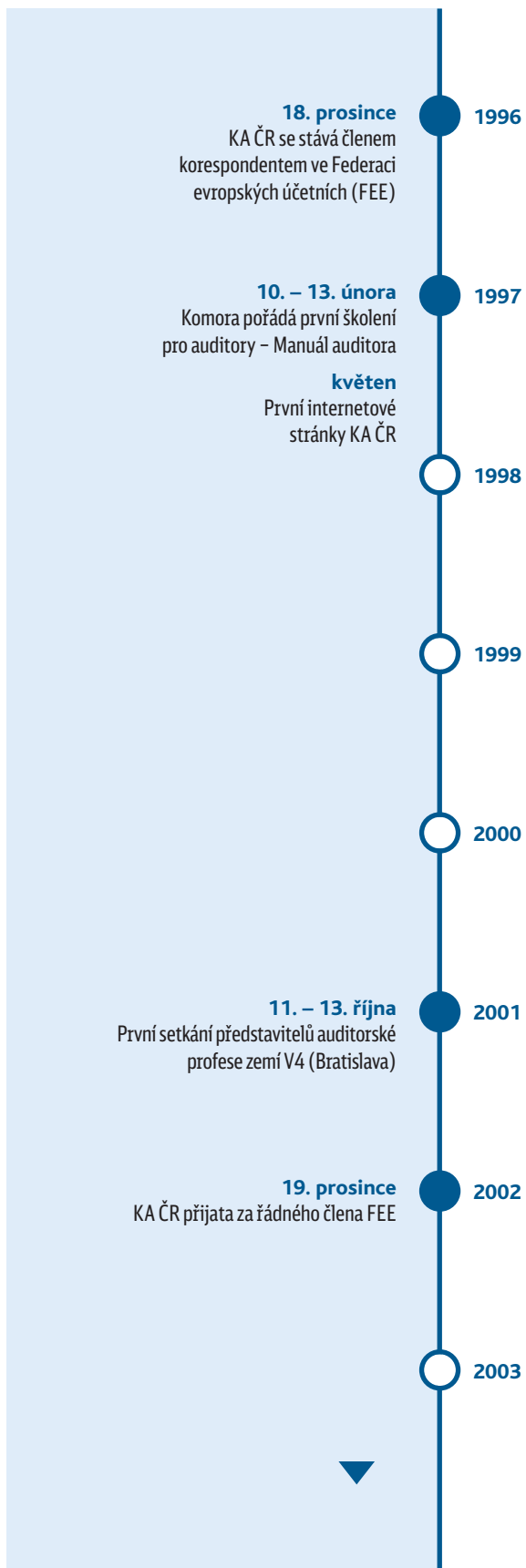
Před vstupem do profese byli ověřovatelé podrobeni posouzení znalostí a zkušeností komisí jmenovanou federálním ministerstvem financí. Seznamy ověřovatelů (auditorů) vedlo a zveřejňovalo tehdejší federální ministerstvo financí, které také vydávalo jmenovací dekrety.

První samostatný právní předpis upravující postavení a činnost auditorů – zákon č. 524/1992 Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky

Tímto zákonem byla ustanovena Komora auditorů České republiky jako samosprávná profesní organizace sdružující všechny auditory a asistenty auditora zapsané v seznamu jí vedeném, která také vystavovala dekret/licenci opravňující k výkonu auditorské činnosti. Pro vstup do profese již bylo vyžadováno složení odborné zkoušky sestávající z písemné a ústní části, která se skládala před komisí složenou z poloviny ze zástupců státních orgánů jmenovaných Ministerstvem financí ČR a z poloviny ze zástupců odborníků z ekonomické a právní teorie a praxe jmenovaných komorou. Pro vybraná odvětví existovala také speciální zkouška se zvláštním osvědčením pro výkon auditorské činnosti v těchto odvětvích.

Při činnosti auditora bylo již na ověření účetní závěrky, resp. konsolidované účetní závěrky, a výroční zprávy kladeno více požadavků,

včetně požadavku na ověření úplnosti, průkaznosti a správnosti vedeného účetnictví. O své činnosti u účetní jednotky byl auditor povinen vést spis, ve kterém zaznamenával všechny zjištěné skutečnosti.

Auditorem vypracovaná písemná zpráva musela obsahovat výrok vyjadřující názor, zda údaje účetní závěrky a výroční zprávy odpovídají zákonným požadavkům. Zjištěné nedostatky musely být uvedeny přímo ve zprávě auditora.

Novela zákona reagující na blížící se vstup ČR do EU – zákon č. 254/2000 Sb., o auditorech a o změně zákona č. 165/1998 Sb.

Tento zákon byl nejen reakcí na potřeby rozvíjejícího se tržního hospodářství, ale také na přípravu České republiky na vstup do Evropské unie z důvodu harmonizace s požadavky evropských směrnic (84/253/EHS a 95/26/ES).

Zákon přinesl definici auditorských služeb, která obsahovala mimo ověřování účetních závěrek (i konsolidovaných) a výročních zpráv i ověřování dalších skutečností podle zvláštních předpisů a jiných ekonomických informací v rozsahu stanoveném smlouvou. Poprvé byl zákonem upraven seznam činností, které nebyly slučitelné s výkonem auditorské profese, a také způsob, jakým auditor směl auditorskou činnost vykonávat, a to buď jako zaměstnanec/společník auditorské společnosti, nebo svým jménem a na svůj účet.

Vstup do profese byl i nadále podroben odborné zkoušce, která sestávala z písemné a ústní části, avšak rozšiřoval se okruh prověřovaných oblastí a již nebyla stanovena speciální zkouška pro vybraná odvětví. Nově bylo umožněno složení rozdílové zkoušky pro odborníky poskytující auditorské služby ve státě, s nímž Česká republika uzavřela mezinárodní smlouvu zavazující zajistit auditorům tohoto státu přístup k poskytování auditorských služeb. Zkušební komise byla i nadále půl na půl složena ze zástupců ministerstva financí a odborníků z ekonomické a právní teorie a praxe jmenovaných komorou a pro ústní část ministrem financí.

Komora a její orgány byly oprávněny vykonávat dohled nad výkonem auditorské profese, při kterém byla povinna postupovat podle správního řádu.

Komora a její orgány byly oprávněny vydávat profesní předpisy. Auditorské směrnice stanovovaly podrobnosti, postupy, metody a techniky pro poskytování auditorských služeb, při jejich zpracování se vycházelo z mezinárodních auditorských standardů a ze zákona. Auditor byl povinen řídit se při výkonu auditorské činnosti také etickým kodexem, který existoval již od roku 1996 jako vnitřní předpis komory.

Zákon stanovil rozsah a výjimky z mlčenlivosti. Zprostit auditora mlčenlivosti mohla v této právní úpravě pouze účetní jednotka.

Písemně vyhotovená zpráva auditora musela obsahovat výrok, který vyjadřoval názor na to, zda informace uvedené v účetní závěrce, resp. konsolidované účetní závěrce podávaly věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky a zda byla výroční zpráva v souladu s účetní závěrkou, resp. konsolidovanou účetní závěrkou, včetně zdůvodnění výroku. Zákon poprvé přímo stanovil, že auditor vyjadřuje svůj názor i na základě poznatků získaných při ověření významných účetních případů nebo skutečností.

Nejvýznamnější a nejrozsáhlejší novela zákona o auditorech – zákon č. 169/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2000 Sb., o auditorech a o změně zákona č. 165/1998 Sb., ve znění zákona č. 209/2002 Sb.

Tento zákon se dotkl zejména právní úpravy uznávání odborné kvalifikace auditorů v rámci členských států Evropské unie.

Novela také přinesla zpřesnění náležitostí zprávy auditora vyplývající z evropské legislativy. Písemná zpráva auditora již získala strukturu přibližující se dnešní zprávě auditora a byla členěna na úvod, popis rozsahu provedeného auditu, výrok auditora, který mohl mít jednu ze čtyř variant: výrok bez výhrad, výrok s výhradou, odmítnutí výroku či záporný výrok. Dále byl obsažen popis významných skutečností u výroku jiného než výroku bez výhrad, výrok o souladu výroční zprávy, resp. konsolidované výroční zprávy, s účetní závěrkou, resp. konsolidovanou účetní závěrkou.

Implementace směrnice EU o povinném auditu – zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech)

Důvodem pro přijetí nového zákona o auditorech byl rozsah změn vyplývajících z implementace směrnice o povinném auditu

2004

1. ledna – Povinné používání IFRS v ČR

1. května – Vstup České republiky do Evropské unie

1. července – Auditori se začínají angažovat v přezkoumávání hospodaření obcí

2005

KA ČR přijímá Mezinárodní standardy pro audit (ISA)

2006

1. ledna

KA ČR přijímá Mezinárodní standard pro řízení kvality ISQC 1

27. listopadu

Přijat Etický kodex Mezinárodní federace účetních (IFAC)

2007

2008

2009

14. dubna

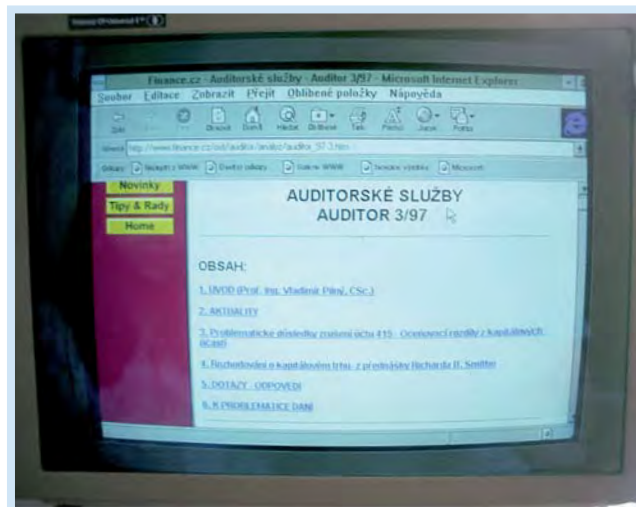
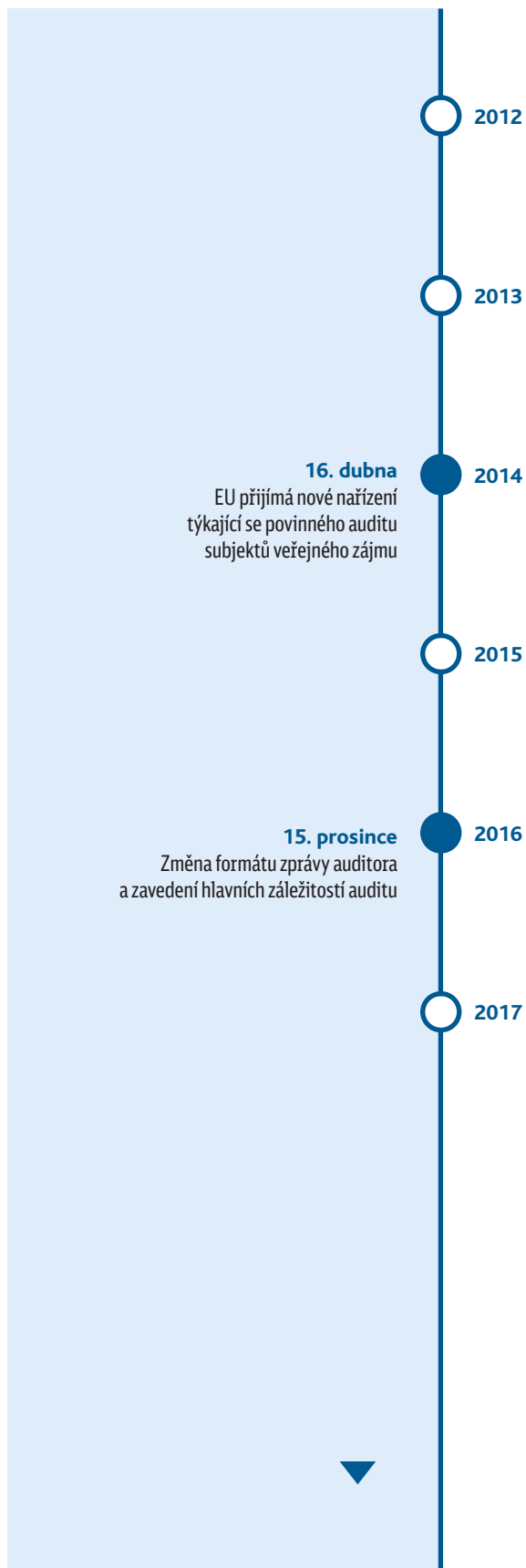
Zřízena Rada pro veřejný dohled nad auditem

15. prosince

Velká rekodifikace Mezinárodních standardů pro audit (ISA)

2010

2011

První internetové stránky komory.

(2006/43/ES), který by činil prostou novelu stávajícího zákona o auditorech nepřehlednou. Přesto nový zákon zachoval již existující regulaci a strukturu auditorské profese. Do této struktury zasadil nové prvky regulace, kterými byly zejména vznik Rady pro veřejný dohled nad auditem, nového orgánu dohlížejícího na činnost komory, a rozdělení pravomocí při kontrole kvality mezi komoru a RVDA.

Tato novela přinesla také definici subjektů veřejného zájmu a stanovila jim povinnost zřídit výbor pro audit. Auditři takového subjektu byli povinni plnit dodatečné povinnosti jako např. každoročně vyhotovit zprávu o průhlednosti, museli splňovat dodatečné požadavky na nezávislost a na rotaci klíčového auditorského partnera.

Vstup do profese byl vázán pouze na složení písemné odborné zkoušky skládající se z dílčích částí z důvodu zvýšení objektivity a přezkoumatelnosti systému zkoušek.

Auditoři byli povinni dodržovat etický kodex a auditorské standardy přijaté komorou. V případě povinného auditu musel být auditor nově určen nejvyšším orgánem. Novela také řešila nově související odstupování od smluv o povinném auditu.

Technická novela zákona o auditorech – zákon č. 334/2014 Sb.

Na základě praktických zkušeností byla přijata technická novela zákona o auditorech, kterou se změnil zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech, ve znění pozdějších předpisů. Novela přinesla řadu dílčích technických úprav, např. zpřesnění v právní úpravě povinnosti určení auditora u povinných auditů.

Změny v ověřování výroční zprávy – zákon č. 221/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

V souvislosti s novelou zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, vyvolanou nutností implementace směrnice o ročních účetních závěrkách (2013/34/EU), byla provedena novela ZoA, která doplnila další požadavky na ověření výroční zprávy a konsolidované výroční zprávy. Byl také rozšířen okruh subjektů povinně zřizujících výbor pro audit a byly zpřesněny požadavky na jeho personální obsazování.

Implementace novelizované směrnice EU o povinném auditu – zákon č. 299/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

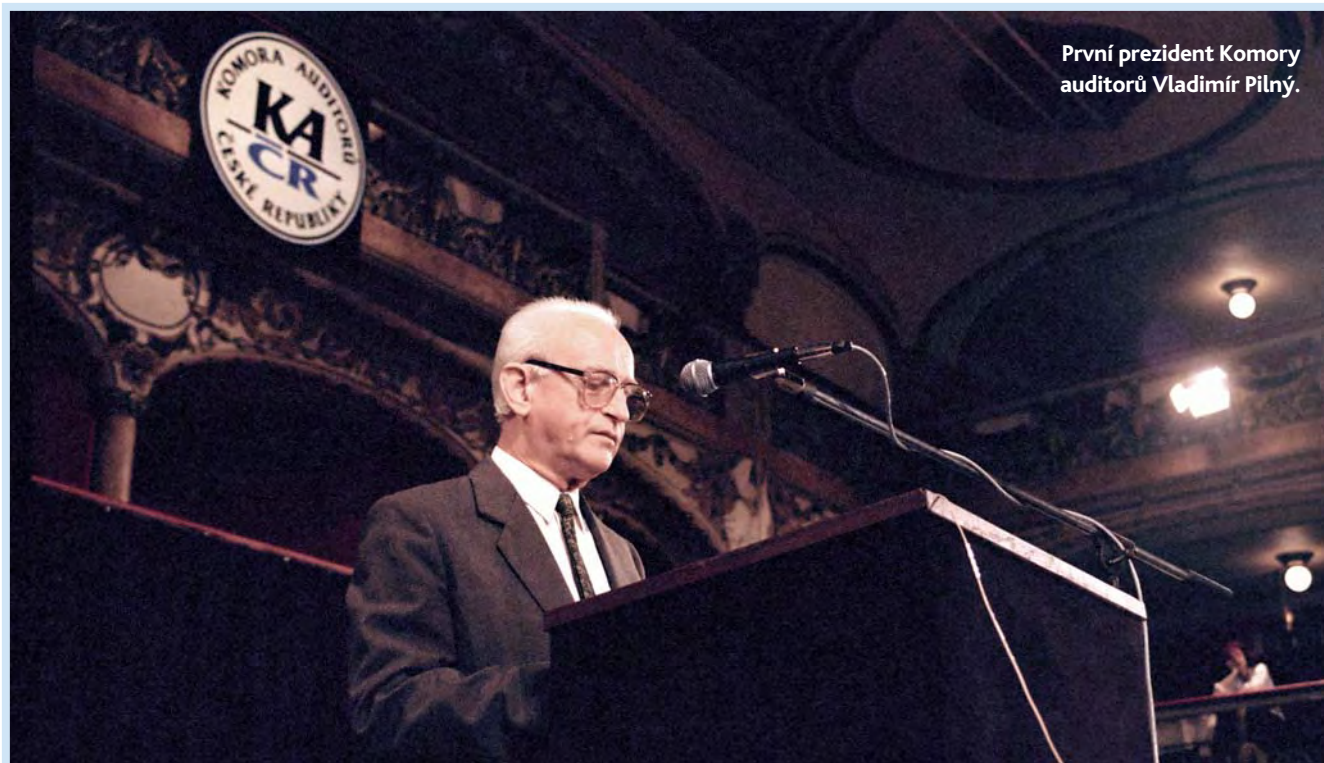
Prozatím poslední rozsáhlou úpravou ZoA byla novela vyvolaná nutností implementace směrnice měnící směrnici o povinném auditu (2014/56/EU) a nutností přijetí opatření v souvislosti s uplatňováním nařízení o specifických požadavcích na povinný audit subjektů veřejného zájmu (537/2014). Nová právní úprava v ZoA se tak dotkla zejména nezávislosti, profesního skepticismu, kontroly kvality, mlčenlivosti audi-

tora. U subjektů veřejného zájmu bylo upraveno zejména určení auditora, povinná rotace auditorské společnosti, poskytování neauditorských služeb a rozšíření náležitostí zprávy auditora. Rozšířeny byly také požadavky na auditora subjektu s majetkovou účastí státu.

Požadavky EU na povinný audit subjektů veřejného zájmu – nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 537/2014 ze dne 16. dubna 2014 o specifických požadavcích na povinný audit subjektů veřejného zájmu a o zrušení rozhodnutí Komise 2005/909/ES

Toto nařízení s účinností od 17. června 2016 reguluje přímo specifické požadavky na povinný audit subjektů veřejného zájmu v jím určených oblastech, jako jsou např. odměny za audit, zákaz poskytování neauditorských služeb, náležitosti zprávy auditora, dodatečná zpráva určená výboru pro audit, zpráva o transparentnosti, určení auditora, trvání auditorské zakázky. Na práva a povinnosti související s prováděním povinného auditu subjektů veřejného zájmu, které nejsou regulovány tímto evropským nařízením, se aplikuje zákon o auditorech.

Lenka Růckerová, oddělení metodiky Komory auditorů ČR

První prezident Komory auditorů Vladimír Pilný.

Velmi regulovaná profese

Základním atributem auditora je jeho nezávislost. Jde o natolik zásadní záležitost, že ji auditor deklaruje hned v názvu dokumentu shrnujícího výsledek jeho práce: Zpráva nezávislého auditora.

Slovo „nezávislý“ může asociovat pojmy jako volnost, nsvázanost, nepodřízenost autoritě či naprostá svoboda konání. Nic není vzdálenějšího realitě. Ano, auditor musí být nezávislý na ověřovaném subjektu. Samotná činnost auditora je však svázána obrovským množstvím pravidel, povinností a omezení proto, aby byla garantována potřebná kvalita. Profese auditora je velmi regulovaná profese.

Zákon o auditorech

Soukromoprávní i společenská důležitost auditorské činnosti je natolik zásadní, že ji zákonodárce svěřuje do rukou vybrané skupiny osob, kterými jsou pouze a výhradně auditoři. A každému, kdo se chce ucházet o právo vykonávat takovou činnost, stanovuje zákon přísné podmínky. Pro získání auditorského oprávnění je nutné vysokoškolské vzdělání, několikaletá odborná praxe, složení auditorské zkoušky sestávající z mnoha dílčích zkoušek aj. Příprava na vstup do profese běžně trvá 3 až 5 let, a každoročně se to podaří necelé stovce kandidátů.

Vstupem do profese na sebe auditor bere velké množství zákonných povinností a omezení. Auditor se musí každoročně povinně vzdělávat. Auditor nesmí vykonávat jakoukoliv další výdělečnou činnost mající znaky podnikání (s výjimkou vybraných činností, jako jsou vybrané poradenské služby, publikační činnost apod.). Auditor se musí podřídit tomu, že jeho činnost bude pravidelně a opakovaně podrobována kontrole, a to hned několikastupňově (kontrola jiným auditorem, kontrola profesní organizací či kontrola orgánem dohledu).

Etický kodex

Veškerá činnost (a dokonce i obecné chování) auditora je svázána rozsáhlým povinným etickým kodexem. Tento dokument stanovuje řadu povinností a omezení směřujících k zajištění adekvátní odbornosti auditora, provádění auditorské činnosti s řádnou péčí a nezávislostí. Blíže detaily o této sféře života auditora jsou předmětem samostatného článku.

Auditorské standardy

Standardy představují nejrozsáhlejší soubor předpisů regulujících činnost auditora. Provádění auditu v České republice se řídí Mezinárodními standardy pro audit, které byly přijaty Komorou auditorů před více než deseti lety. Obdobně i pro poskytování dalších ověřovacích i neověřovacích služeb byly přijaty příslušné mezinárodní standardy. V souhrnu se jedná o více než 1000 stran textu stanovujícího rozsáhlé povinnosti auditora od okamžiku přijetí zakázky až po vydání zprávy.

Že se jedná o náročné (a tudíž kvalitní) standardy svědčí skutečnost, že byly přijaty národními regulátory ve většině zemí Evropské unie. Je potřeba si uvědomit, že organizace IFAC, která standardy vytváří, nemá žádnou přímou pravomoc vynutit si používání svých standardů. Jediné, co může udělat, je sepsat natolik robustní standardy, že po nich jednotliví národní regulátoři „sáhnou“ jakožto po nejlepších dostupných standardech na celém světě. A přesně to se děje jak v zemích EU, tak i v řadě zemí mimo EU.

Mezinárodní auditorské standardy navíc nejsou rigidním dokumentem. Každoročně dochází k jejich novelizaci, doplňování či

rozšiřování. A vždy jde o přitvrzení požadavků na auditory. Zároveň se standardy vyvíjejí s ohledem na potřeby uživatelů auditorských zpráv. Právě z tohoto důvodu došlo před dvěma roky k revoluční proměně podoby auditorských zpráv a k rozšíření jejich informační hodnoty pro čtenáře.

Standard pro řízení kvality

Další zásadní dokument s poněkud tajemným názvem „ISQC1“ ukládá auditorovi a zejména auditorským společnostem řadu dalších povinností směřujících k celkové organizaci a způsobu poskytování služeb auditorem. Tyto povinnosti se týkají přijímání zakázek, přijímání a rozvoje zaměstnanců auditora, používané metodologie a auditorských nástrojů, kontroly kvality provedených auditů či dokumentace auditu. Součástí těchto povinností je též povinnost nechat jiného auditora nahlédnout do své praxe a získat jeho doporučení ohledně zajištění kvality auditu. Všechny tyto povinnosti mají sloužit k prevenci rizika nekvalitního auditu.

Regulace pro subjekty veřejného zájmu

Kotované společnosti a další subjekty (typicky finanční instituce) jsou tzv. subjekty veřejného zájmu. Jinými slovy je zde mnohem širší

okruh osob, které spoléhají na audit. U auditů těchto společností proto nastupuje další zpřísněná regulace. Auditor smí provádět audit takového subjektu pouze omezený počet let. Možnost poskytovat případné další neauditorské služby je velmi omezena. Zpráva auditora musí obsahovat řadu doplňujících informací a zároveň musí auditor připravovat dodatečnou zprávu pro společnost (konkrétně pro výbor pro audit). Tyto a další speciální povinnosti směřují k zajištění adekvátní nezávislosti auditora a maximální kvality auditu.

Další povinnosti

Auditor má řadu dalších povinností. Musí dodržovat soubor vnitřních předpisů Komory auditorů jakožto své profesní organizace a finančně přispívat na její činnost. Může mít povinnosti oznamovat určité skutečnosti regulátorům (zejména v případě finančních institucí). Vztahují se na něj povinnosti vyplývající ze zákona proti praní špinavých peněz apod.

V obecné rovině je auditor pod obrovským tlakem vyplývajícím z jeho odpovědnosti za vydané auditorské zprávy. Pravidelně je kontrolován Komorou auditorů nebo Radou pro veřejný dohled nad auditem a za případné nedostatky může být disciplinárně potrestán včetně zákazu výkonu auditorské činnosti. Může čelit žalobě o náhradu škody, přičemž jeho odpovědnost není ze zákona nijak omezena. A velmi lehce může být jeho jméno pranýřováno v médiích, bez ohledu na to, zda se jedná o kritiku oprávněnou či nikoliv.

V jedné staré písni se zpívá, že řidič těžký život má. Věru on i auditor těžký život má. Troufnu si tvrdit, že většina auditorů zůstává svému povolání věrná proto, že ho dělá srdcem, věří v její hlubší smysl a akceptuje existující tvrdou regulaci jako nejlepší nástroj, jak uchránit dobrou pověst sebe sama, jakož i celé auditorské profese.

Michal Štěpán, člen Výkonného výboru a předseda Výboru pro metodiku auditu Komory auditorů ČR

Etika a profesní odpovědnost auditora

Je všeobecně známo, že auditoři jednají, nebo lépe řečeno mají jednat v souladu s etickými principy zakotvenými v etickém kodexu auditorů. Na tomto místě je patrně vhodné stručně připomenout, že v běžné mluvě se stírá rozdíl mezi pojmy etika a morálka. Etika je filosofická disciplína, která zkoumá morálku, morální jednání a morální normy. Ne nadarmo jsou za „guru“ v oblasti této disciplíny považováni takoví filosofové, jakými byli ve starověku Aristoteles, Epikuros nebo Demokritos, ve středověku Tomáš Akvinský či v novověku Immanuel Kant. Morálkou se obvykle rozumí principy a zásady správného jednání, jimiž se člověk řídí na základě svého vnitřního přesvědčení. Vnitřní přesvědčení se u jednotlivců mnohdy liší, což má za následek jiné představy o tom, co je správné, morální.

Obecně a stručně lze shrnout, že tyto individuální odlišnosti se následně projevují v odlišnostech určitých skupin ve společnosti, jejichž společné myšlení, chování a jednání lze označit různými pojmy, například náboženské přesvědčení, politický názor či obdobně. Paradoxně se pak stává, že pokud je jednatel členem či příznivcem určité sociální skupiny, je jeho vnitřní přesvědčení rozpolcené v případě, že se zároveň identifikuje se sociální skupinou jinou, která není z pohledu předchozí sociální skupiny heterogenní. Jako příklad uvedme křesťana, který je zároveň skautem a tak mu nečiní problém ve skautském slibu formulace „... s pomocí Boží ...“, zatímco skaut, který tuto víru neakceptuje, se dostává do morálních dilemat. Zdánlivě s auditingem nesouvisející příklad lze ale aplikovat i na činnost auditorů a jejich přesvědčení o uspořádání světa. Zcela nepochybně jsou mezi auditory působícími u nás, v Evropě i na celém světě tací, kteří zastávají diametrálně odlišná světonázorová stanoviska, jsou příslušníky řady dalších organizací (politických stran, církví, zájmových uskupení atp.). Je velmi zajímavé, že tyto odlišnosti nejsou v materiálech IFAC nikterak řešeny ba dokonce ani komentovány, pozornost se soustřeďuje pouze na profesní etiku (přesněji řečeno morálku), tedy na popis toho, jak by se měl auditor v různých situacích profesně chovat. Za tímto účelem IFAC již mnoho let vydává Etický kodex, v něm se pokouší reflektovat změny, k nimž z rozmanitých důvodů v průběhu času dochází, a doporučuje či spíše zavazuje jednotlivé

účetní a auditory k respektování jak základních etických principů, kterými jsou integrita, objektivita, odborná způsobilost a řádná péče, důvěrný charakter informací a profesionální jednání, tak i dílčích pravidel pro jednotlivé skupiny jednání či chování. Těmi jsou:

1. získávání zakázek,
2. konflikty zájmů,
3. alternativní stanoviska,
4. honoráře a ostatní způsoby odměňování,
5. propagace odborných služeb,
6. dary a pohostinnost,
7. správa klientských aktiv,
8. objektivita při poskytování všech služeb,
9. nezávislost při auditech a prověrkách účetní závěrky,
10. nezávislost při ostatních ověřovacích zakázkách.

Z výčtu je patrné, že se jedná o poměrně „technický“ přístup k problematice morálního vystupování auditorů. Praktické zkušenosti však ukázaly, že tato či obdobná forma regulace auditorové činnosti je užitečná jak z pohledu auditora, tak z pohledu uživatelů informací, kterými auditoři uspokojují uživatele účetních závěrek a výročních zpráv. K diskusi je však to, zda porušení etických pravidel je vhodné

sankcionovat či nikoli, a pokud ano (cože je současný přístup), pak na jaké kvalitativní a kvantitativní úrovni. Lze však bezesporu učinit dílčí závěr, že etické chování je třeba od auditorů vyžadovat, neb jsou často vnímáni jako určité morální autority, a to i přes řadu pochybení, ke kterým dochází. Je však vhodné rozšířit pojetí morálky a etických norem u auditorů více do oblasti „netechnické“, tedy související spíše s takovými pojmy, jako je sociální odpovědnost, udržitelný rozvoj, etické chování klientů atp. Na lidském jednání je úžasné, že si vždy dáváme další a další cíle, vždy se snažíme o větší či menší krok směrem k nějakému ideálu, k nějakému (byť mnohdy vzdálenému) cíli. V oblasti morálky by takovým cílem či ideálem mohlo být ono známé „co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň ty jim“.

Morální odpovědnost je základem toho, jak auditori přemýšlejí, jak se chovají, jaká pravidla si sami pro sebe stanovují. Již zmíněný etický kodex jim není „nařízen“, sami si jej připravují, formulují jeho ustanovení, schvalují, kontrolují jeho dodržování a posuzují jeho vliv na svoji činnost i na to, jak jsou vnímáni okolím. Je signifikantní, že řada ustanovení etického kodexu je postupně přebírána právními normami. Například současná zákonná norma v České republice, tedy zákon č. 93/2009 Sb., v platném znění, se zabývá mimo jiné nezávislostí, mlčenlivostí či střetem zájmů. Morální odpovědnost se tedy transformuje v odpovědnost právní, což lze ilustrovat i známou formulací „právo je minimem morálky“.

Pojetí etického kodexu, jak již bylo uvedeno, je založeno na koncepčním rámci, na odpovědnosti ve veřejném zájmu a v mnoha případech (především v citlivé oblasti dodržování nezávislosti) na principech „hrozby“ a „opatření“. Mohlo by se zdát, že etický kodex dává jednoznačný návod na to, jak se v konkrétní situaci zachovat. V každodenním životě se však dostává auditor do situací, které nedokáže vyřešit jinak než svým vlastním morálním ospravedlněním toho, jak se za daných okolností a podmínek chová. Toto ospravedlnění musí být skutečně ospravedlněním morálním, nikoli ospravedlněním nesprávného či dokonce nelegálního chování, tedy jakousi výmlouvou. Jakékoli jiné chování je chováním nemorálním, a to i v případě, kdy je v souladu s tím, co je považováno za obvyklé. („Nepřidáš se k většině, když páchá zlo“ je jedním z možných, v tomto případě v Bibli naformulovaných vyjádřeních vztahu mezi kolektivním chováním a individuálním morálním jednáním).

Dodržování etického kodexu je jakýmsi rozhraním mezi odpovědností morální a odpovědností právní, a to proto, že jeho porušení může být spojeno s uplatněním sankce. Zákon o auditorech ve svém § 21 Práva a povinnosti auditora uvádí, že „auditor je ... povinen do-

držovat vnitřní předpisy Komory“, tedy pochopitelně a možná i především etický kodex (zákon č. 254/2000 Sb., tedy předchozí zákon o auditorech uváděl v § 14 Práva a povinnosti auditorů a auditorských společností, že auditor je povinen při poskytování auditorských služeb jednat čestně a svědomitě, dodržovat auditorské směrnice a profesní předpisy, zejména etický kodex; toto explicitní zdůraznění důležitosti etického kodexu již nyní v zákoně obsaženo není, což považuji za drobnou „vadu na kráse“, nicméně věcně se nic nezměnilo).

Auditorská profese má v současné době vybudovaný sofistikovaný systém řízení kvality, na který navazuje systém veřejného dohledu. Vše začíná řízením kvality uvnitř auditorských firem v souladu s mezinárodním auditorským standardem ISQC 1. Druhým stupněm je tzv. systém zajištění kvality, který v souladu s ustanovením § 24 zákona o auditorech vykonává jednak profesní organizace, tedy Komora auditorů České republiky a dále pak i Rada pro veřejný dohled nad auditem. Ta představuje orgán tzv. public oversight, relativně nového a možná až módního prvku v systému regulace auditorské profese. V USA působí organizace PCAOB pouze ve vztahu k auditorům, jejichž klienty jsou společnosti s akciemi obchodovanými na amerických burzách cenných papírů. V Evropě jsou pak systémy veřejného dohledu ustaveny v jednotlivých členských zemích (myšlenka jednotného orgánu pro dohled v rámci EU byla prozatím opuštěna, existuje však koordinační orgán všech dílčích dohledových orgánů s názvem Výbor orgánů dohledu nad auditem (Committee of European Auditing Oversight Bodies, CEAOB).

Na systém řízení kvality, dohled profesní a veřejný dohled musí navazovat systém sankční. Ten posouvá hodnocení chování auditorů od „v souladu s morálkou“ versus „nikoli v souladu s morálkou“ k hodnocení odpovědnosti de facto právní, kdy jednotlivé, a to zcela konkrétní činy (či naopak opomenuté jednání) jsou v souladu s profesními předpisy či v souladu s obecně závaznými právními předpisy sankcionovány. Z tohoto úhlu pohledu je možné rozlišit několik rovin, jejichž prostřednictvím je tato právní odpovědnost auditorů realizována.

Zaprve se jedná o rovinu disciplinární odpovědnosti auditorů, k jejímuž uplatnění je oprávněna Komora auditorů ČR. Její orgán (kárná komise) rozhoduje o uložení kárného opatření vůči auditorovi, který zaviněně porušil povinnosti stanovené:

- a) zákonem o auditorech,
- b) jiným právním předpisem upravujícím výkon auditorské činnosti,
- c) etickým kodexem,
- d) vnitřními předpisy Komory auditorů ČR nebo
- e) auditorskými standardy.

Kárná komise rozhoduje v tzv. kárném řízení, které je zahajováno z moci úřední nebo na návrh ministra financí, dozorní komise Komory auditorů, kontrolního výboru Rady pro veřejný dohled nad auditem, orgánu státního dozoru nebo České národní banky. V jeho rámci kárná

komise Komory auditorů posuzuje otázku zavinění auditora a při uložení kárného opatření pak přihlíží k závažnosti protiprávního jednání, zejména ke způsobu jeho spáchání, k jeho následkům a k okolnostem, za nichž bylo spácháno. Výsledkem takového řízení může být uložení opatření v podobě:

- a) napomenutí,
- b) veřejného napomenutí,
- c) pokuty, a to až do výše 1 mil. Kč,
- d) zákaz výkonu auditorské činnosti na dobu nejdéle 5 let,
- e) vyloučení z výkonu funkce člena řídicího orgánu auditorské společnosti na dobu nejdéle 3 roky.

Pokutu lze uložit současně se zákazem výkonu auditorské činnosti nebo zákazem výkonu funkce člena řídicího orgánu auditorské společnosti.

Novela zákona č. 93/2009 Sb. z roku 2016 zabudovala do Hlavy XI. poměrně složitou problematiku správních deliktů. Je tomu tak především proto, že se hledal vhodný nástroj pro postihnutí takového jednání, které je společensky poměrně nebezpečné, ale ještě se nejedná o trestný čin. Jedná se například o přijetí odměny od klienta, která je v rozporu s principy uvedenými v právní regulaci (§ 16 zákona o auditorech), poskytnutí tzv. zakázané neauditorské služby subjektu veřejného zájmu atp. Je možné konstatovat, že uplatňování disciplinární odpovědnosti je jedním z nástrojů, jimiž Komora auditorů České republiky realizuje svoji samosprávnou roli.

Zadruhé se jedná o rovinu soukromoprávní odpovědnosti. Tato odpovědnost je na rozdíl od odpovědnosti disciplinární (a též od odpovědnosti trestní – viz dále) charakterizována vztahem dvou či více (právně) rovných subjektů, a to auditora na straně jedné a nejčastěji jeho klienta na straně druhé. Tyto odpovědnostní vztahy nastupují zej-

ména tehdy, pokud auditor způsobí při výkonu své činnosti klientovi škodu, kterou je poté povinen nahradit.

Auditorská profese (zejména na rozdíl od jiných profesí) je však v tomto ohledu do jisté míry specifická. Zcela reálně si totiž můžeme představit situaci, kdy auditor porušením své povinnosti způsobí škodu nikoliv svému klientovi, ale blíže neurčenému počtu různých subjektů – investorům, bankám, věřitelům (obecně uživatelům účetních informací), a to například tím, že tyto subjekty se rozhodují na základě údajů z účetní závěrky, k níž auditor vydal neadekvátní výrok. Je možné jen spekulovat nad rozsahem případných škod a nad zcela nedozírnými následky (i likvidačními), které náhrada těchto škod může pro auditora představovat. Mimo jiné z tohoto důvodu zakotvuje zákon o auditorech všem statutárním auditorům i auditorským společnostem povinnost uzavřít pojištění pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s prováděním auditorské činnosti tak, aby výše pojistných částek byla úměrná možným škodám, které lze v rozumné míře předpokládat.

Zatřetí se jedná o rovinu právní odpovědnosti auditora označovanou jakožto oblast trestněprávní. Na ní je možné nahlížet ze dvou různých úhlů pohledu. Auditor se může v konkrétním případě vystavit trestní odpovědnosti:

- a) za spáchání „svého vlastního“ trestného činu a/nebo
- b) jako účastník či spolupachatel na trestném činu jiné osoby, nejčastěji svého klienta.

V rámci první množiny se jedná o několik trestných činů, kterých se auditor při výkonu své činnosti může dopustit. Jde zejména o trestný čin vystavení nepravdivého potvrzení a zprávy podle § 259 trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.). Zde je chráněn zájem státu na pravdivosti auditorských zpráv, resp. na potvrzeních vydávaných auditorem, a to s cílem ochrany zájmů osob, které se na podkladě těchto dokumentů rozhodují. Uvedeného trestného činu se dopustí mimo jiné ten, kdo jako auditor úmyslně vystaví jinému:

- a) nepravdivou zprávu auditora nebo
- b) nepravdivé potvrzení o finanční situaci nebo majetkových poměrech.

Pro úplnost je vhodné dodat, že trestný čin vystavení nepravdivého potvrzení a zprávy zahrnuje dvě skutkové podstaty. Kromě již vymezeného se tento trestný čin vztahuje také na osoby jednající

jménem banky nebo jiného podnikatele oprávněného k provozování finanční činnosti podle jiného právního předpisu. Sankcí za tento trestný čin pak může být trest odnětí svobody až na dvě léta nebo zákaz činnosti.

Vedle tohoto trestného činu je zejména v poslední době na auditora kladena významná povinnost (pod hrozbou vlastní trestní odpovědnosti) oznamovat spáchání vyjmenovaných závažných trestných činů jiných osob a dále překazit jednání, která vedou ke spáchání vyjmenovaných závažných trestných činů. Jinými slovy auditor je povinen v případě, kdy se hodnověrným způsobem dozví:

- a) že jiný připravuje nebo páchá závažný trestný čin vyjmenovaný v ustanovení § 367 odst. 1 trestního zákoníku, spáchání nebo dokončení takového trestného činu překazit, nebo
- b) že jiný spáchal závažný trestný čin uvedený v ustanovení § 368 odst. 1 trestního zákoníku, bez odkladu oznámit spáchání takového trestného činu státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu.

V případě, kdy tak auditor neučiní, dopustí se trestného činu nepřekazení trestného činu podle § 367 trestního zákoníku nebo neoznámení trestného činu podle § 368 trestního zákoníku s hrozbou trestu odnětí svobody až na tři léta.

Zbývá odpovědět na otázku, zda ve zmíněném výčtu trestných činů, jichž se oznamovací povinnost, resp. povinnost překazit spáchání trestného činu týká, jsou uvedeny i trestné činy, o nichž se auditor při výkonu své činnosti může reálně dozvědět. V zásadě je nutné konstatovat, že tomu tak je především v souvislosti s povinností překazení trestných činů. Zde trestní zákoník uvádí takové činy, které souvisí s ekonomickou činností auditorova klienta, tedy například

trestný čin krádeže, zpronevěry, podvodu, pojistného podvodu, úvěrového podvodu, dotačního podvodu, legalizace výnosů z trestné činnosti, poškozování finančních zájmů Evropské unie, přijetí úplatku, podplacení, ale i mnoho dalších trestných činů. Je zajímavé, že povinnost nepřekážení se vztahuje zpravidla jen na takovou trestnou činnost, která je označována v § 14 trestního zákoníku jako zločin, tedy taková, kde dolní hranice trestní sazby je pět a více let. Tomu je tak tehdy, pokud rozsah škody je tzv. velkého rozsahu (zde je třeba se odkázat na § 137 a § 138 trestního zákoníku, kde je jednak určen algoritmus stanovení výše škody a dále pak vymezeno, že škodou velkého rozsahu se rozumí škoda dosahující nejméně částky 5 milionů korun), popřípadě jsou stanoveny některé další podmínky, aby bylo možné hovořit o zločinu, a nikoli pouze o přečinu. Je otázkou posouzení v konkrétní situaci, zda čas, ve kterém se auditor o (potenciálním) trestném činu dozvěděl, mu ještě umožňuje trestný čin reálně překazit. Překazit trestný čin lze mnoha způsoby, jako nejvhodnější pro auditora se nabízí možnost trestný čin oznámit státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu. Zdánlivé porušení povinnosti auditora zachovávat mlčenlivost tak, jak je uvedeno v § 15 zákona

o auditorech, je vyřešeno již v samé dikci odst. 3 písm. i) tohoto paragrafu, kde se uvádí, že „za porušení mlčenlivosti se nepovažuje plnění zákonem uložené povinnosti překazit nebo oznámit trestný čin“.

Trestné činy dotýkající se auditorské profese jsou trestnými činy úmyslnými. Pro trestní postih auditora se tedy vyžaduje vždy úmyslné jednání, a to ať již ve formě úmyslu přímého či úmyslu nepřímého. Jedná se tedy o činnost vědomou, kdy auditor je alespoň srozuměn s následkem předpokládaným daným trestným činem.

Odpovědnost morální i právní jsou součástí profesní odpovědnosti auditora a imperativem současného vnímání auditorské profese. Ta, jak bývá často a oprávněně zdůrazňováno, působí ve veřejném zájmu, a nikoli v zájmu jednotlivců či skupin. Vypořádání se s tímto požadavkem z mnoha úhlů pohledu není vždy snadné, jak jsem se pokusil alespoň naznačit.

Vladimír Králíček, prezident Komory auditorů ČR v letech 2004–2007, člen Výboru pro metodiku auditu KA ČR

NEVÍM, JAK TADY MŮJ NEJLEPŠÍ PŘÍTEL - ALE JÁ JSEM NEÚPLATNEJ . . .

Role auditora ve veřejném sektoru

Ve svém příspěvku do publikace ke 20. výročí KA ČR, vydané v roce 2013, jsem se zvláště zaměřil na potenciál auditorské obce, který může být využit při poskytování různých forem ověřování ve veřejném sektoru. Takřka vše, co v tomto příspěvku bylo napsáno, platí i nadále. V tomto příspěvku k 25. výročí KA ČR se v úvodu navíc budu zabývat i smyslem ověření zejména finančních informací účetních jednotek veřejného sektoru.

Máme-li na mysli ověření či jinou auditorskou službu, která se týká účetní závěrky nebo dalších finančních výkazů účetní jednotky ve veřejném sektoru, měli bychom si vždy uvědomit, jaký taková služba dává smysl a komu prospívá. Především je třeba vzít na vědomí, že výstup auditorské služby poskytovaný v souvislosti s účetní jednotkou veřejného sektoru má své specifické uživatele, kteří se zásadně liší od tradičních skupin uživatelů v podnikatelském sektoru. Je zřejmé, že hlavními uživateli zmiňovaných výstupů účetních jednotek veřejného sektoru budou ti uživatelé, které Koncepční rámec finančního výkaznictví účetních jednotek veřejného sektoru pro všeobecné použití považuje za prvotní. Vzhledem k tomu, že naše účetní předpisy explicitně nevymezují uživatele účetních informací, a bez ohledu na to, že tyto naše účetní předpisy výslovně neodkazují na Mezinárodní účetní

standards pro veřejný sektor (IPSAS), nabízí se jako velice užitečné považovat primární uživatelské skupiny stanovené zmíněným koncepčním rámcem za vhodně vymezenou oblast uživatelů i pro naše účetní a jiné finanční výkaznictví jednotek ve veřejném sektoru.

Účetní jednotky veřejného sektoru, zejména vlády, ať už centrální, zemské, krajské nebo lokální, získávají prostředky od poskytovatelů, jimiž jsou daňoví poplatníci, věřitelé, sponzoři a jiné instituce a jednotlivci. Tyto prostředky jsou těmito účetními jednotkami získávány za účelem poskytování služeb veřejnosti. Zmíněné účetní jednotky se zodpovídají z nakládání s těmito prostředky jak těm, kteří jsou na těchto prostředcích závislí v souvislosti s poskytováním veřejných služeb, tak samozřejmě rovněž i zmíněným poskytovatelům prostředků. Vedle tohoto „skládání účtů“ poskytovatelům prostředků a příjemcům služeb slouží finanční informace o účetních jednotkách veřejného sektoru rovněž pro účely rozhodování obou zmíněných skupin uživatelů. Za primární uživatele účetních závěrek a dalších finančních výkazů pro všeobecné použití jsou tedy považovány tyto dvě skupiny, a rovněž jejich zástupci (zákonodárný sbor, zastupitelské a podobné orgány). Koncepční rámec připouští, že informace z účetních závěrek a jiných finančních výkazů budou užitečné i pro další skupiny uživatelů, avšak tvorba standardů IPSAS je zaměřena v první řadě na primární uživatele. K primárním uživatelům proto nepatří například vedení účetní jednotky (vedení daně vlády, včetně ministerstev apod.), regulační orgány, orgány dohledu, statistické orgány, auditorské instituce a další. I když tito uživatelé mohou shledat informace z účetních závěrek a případných dalších finančních výkazů pro všeobecné použití za užitečné, zmíněné finanční informace pro všeobecné použití jim nemohou být šity na míru.

Pokud bychom vzali výše uvedené v potaz, což považuji za správný přístup, pak by těžiště práce auditora ve veřejném sektoru mělo spočívat v ověřování finančních informací o účetních jednotkách veřejného sektoru, které povede k ujištění poskytovatelů prostředků a příjemců veřejných služeb (a zástupců obou těchto skupin uživatelů), že jim poskytované informace je možné s dostatečnou mírou spolehlivosti použít pro účely jejich rozhodování a skládání účtů

představiteli zmíněných účetních jednotek. Uvedené skutečnosti samozřejmě vyžadují specifické požadavky na práci auditora.

Auditor nebo auditorská společnost zapsaná v rejstříku auditorů KA ČR splňuje řadu profesních předpokladů nezbytných pro poskytování auditorských služeb ve veřejném sektoru. Nespornou výhodou a zárukou odbornosti je, že auditor je vysoce kvalifikovanou osobou, která má potřebné znalosti a často má bohaté zkušenosti. Je to dáno tím, že již před vstupem do profese musí uchazeč podstoupit zkoušku, jejíž nedílnou součástí je i oblast účetnictví ve veřejném sektoru, dále tím, že v rámci kontinuálního profesního vzdělávání každého auditora garantovaného Komorou auditorů nacházejí témata týkající se problematiky veřejného sektoru významné místo.

Auditor působící ve veřejném sektoru musí s ohledem na profesní zaměření znát relevantní českou legislativu i mezinárodní standardy týkající se auditorské profese, účetního výkaznictví a další nezbytné skutečnosti. Klíčová je pro ověřování informací ve veřejném sektoru nezávislost auditora. V tomto ohledu je místo auditora nezastupitelné a unikátní. S takovou mírou nezávislosti se s výjimkou NKÚ lze setkat stěží u jiných ověřujících institucí. Auditorova práce podléhá přísné kontrole kvality ze strany KA ČR. Samotný výkon profese i komora podléhá navíc dohledu ze strany nezávislé Rady pro veřejný dohled nad auditem.

Řada auditorů má bohaté zkušenosti s poskytováním služeb jednotkám veřejného sektoru a zaměřuje se na tento segment klientů. Přestože nejčastěji prováděnou auditorskou službou ve veřejném sektoru tradičně zůstává přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků, vykonávají auditóři i další auditorské služby, zejména audit statutární účetní závěrky, prověrky a další.

Již od roku 2004 se auditóři významnou měrou podílejí na přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků podle zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Obce a města mají možnost zvolit si pro přezkoumání auditora nebo auditorskou společnost. Řada z nich v současnosti jejich služeb využívá. Přezkoumání hospodaření je povinností každého města a obce. Jde v současné době o hlavní oblast, v níž auditóři ve veřejném sektoru působí. Na druhou stranu je však třeba uvést, že auditorská obec je ochotna a schopna uspokojit jakoukoli další poptávku ze strany územních samosprávných celků.

K dispozici je auditorský standard č. 52, který je věnovaný problematice přezkoumání, jakož i metodické pomůcky pro tento typ zakázky. V souvislosti s legislativními změnami je aktuální novelizace zmíněného standardu. Přezkoumání je specifickou auditorskou službou, nicméně hlavní důraz je při něm kladen na jiné oblasti, než je účetní závěrka. Předmětem přezkoumání jsou údaje o ročním hospodaření účetní jednotky, které tvoří součást závěrečného účtu. Předmět přezkoumání se ověřuje z hlediska dodržování povinností stanovených zvláštními právními předpisy, zejména předpisy o finančním hospodaření, o hospodaření s majetkem, o účetnictví a o odměňování, z hlediska souladu hospodaření s finančními prostředky ve srovnání s rozpočtem, z hlediska dodržení účelu poskytnuté dotace nebo návratné finanční výpomoci a podmínek jejich použití a z hlediska věcné a formální správnosti dokladů o přezkoumávaných operacích. Výsledkem přezkoumání je zpráva o výsledku tohoto přezkoumání. Je zřejmé, že přezkoumání hospodaření ÚSC není auditem účetní závěrky a bylo by obrovskou chybou jakkoli zaměřovat či slučovat přezkoumání a audit účetní závěrky.

Právě účetní závěrce by měla být u účetních jednotek veřejného sektoru věnována zvýšená pozornost v souvislosti se schvalováním účetních závěrek. Orgán nebo osoby, které budou účetní závěrku schvalovat, na sebe berou i odpovědnost za její obsah. Ověření, určitá forma kontroly nebo posouzení účetní závěrky jako celku není v současnosti obsahem zákona o přezkoumávání. Zákon o účetnictví zavedl a konkretizoval povinnost schvalování účetní závěrky pro účetní jednotky typu územních samosprávných celků, příspěvkových organizací, a to jak státních, tak i municipálních, organizačních složek státu a státních fondů.

I když v současnosti neexistuje povinnost, aby schvalované účetní závěrky byly ověřovány nezávislým auditorem, jsou auditóři čím dál častěji vyzýváni představiteli obcí, zda by určitým způsobem neproověřili

schvalovanou účetní závěrku tak, aby tito představitelé získali přiměřenou jistotu, že účetní závěrka poskytuje kvalitní informace pro její uživatele, tedy zejména pro občany dané obce. Pro takové prověření je třeba, aby za tímto účelem auditor i představitelé obce našli vhodný typ auditorské zakázky v intencích mezinárodních auditorských standardů (audit, prověrka, dohodnuté postupy apod.). Právě pomoc představitelům obcí v souvislosti se schvalováním účetních závěrek může být v nejbližší době vhodnou platformou pro poskytování auditorských služeb ve veřejném sektoru.

Auditorské služby by mohli auditoři poskytovat i v souvislosti se sestavováním souhrnných účetních výkazů za ČR. Prověření dat vstupujících do těchto výkazů nezávislou stranou by bezpochyby prospělo kvalitě a spolehlivosti informací ze souhrnných výkazů za veřejný sektor ČR. Aktuálně nedochází k nezávislému a komplexnímu ověřování informačních zdrojů pro výkazy za ČR, což může mít vliv na kvalitu poskytovaných souhrnných informací. Práce auditorů na jednotlivých úrovních (od účetních jednotek přes dílčí

konsolidační celky) se jeví jako navýsost užitečná. Je škoda, že po těchto vysoce kvalifikovaných službách prováděných nezávislymi a vysoce kvalifikovanými osobami není ze strany zpracovatele souhrnných výkazů poptávka.

Snahou Komory auditorů, jakož i u ní zapsaných auditorů, je nabízet vysoce kvalifikovanou a kvalitní práci při poskytování různých auditorských služeb nejen městům a obcím, ale i jiným typům účetních jednotek veřejného sektoru, jako jsou příspěvkové organizace, dobrovolné svazky obcí a další.

Využití auditorských služeb účetními jednotkami veřejného sektoru významně zvýší kvalitu informací o těchto účetních jednotkách, které jsou poskytovány různým uživatelům, ať již poskytovatelům prostředků nebo příjemcům veřejných služeb, tedy zejména občanům.

Vladimír Zelenka, člen Výkonného výboru a předseda Výboru pro veřejný sektor Komory auditorů ČR

Kvalitní řízení kvality

Poskytování auditorských služeb je podmíněno důvěrou v auditory a jejich služby. Nejen zákazníci, ale i třetí strany auditorům důvěřují ze dvou důvodů: auditori jsou nezávislí a poskytují kvalitní služby. Budování důvěry v profesi, tj. respektování principu nezávislosti a docilování vysoké kvality služeb závisí

na každém jednotlivém auditorovi a každé auditorské společnosti. Tento tlak si jak auditori, tak i veřejnost uvědomují, a tak v podstatě po celou dobu existence auditorské profese je budován zevnitř profese i z vnějšku systém řízení kvality, jehož cílem je nezávislosti i kvalitě auditorských služeb napomáhat, ale také je vymáhat.

Samospráva profese

Historicky si auditori byli dobře vědomi očekávání veřejnosti i zákazníků. Ve vlastním zájmu tedy zakládali organizace, ve kterých se sdružovali a které pověřili dohledem nad sebou samými. Auditorům bylo jasné, že za účelem budování důvěry v auditorskou profesi musí vytvořit a sdílet postupy řádně prováděného auditu, a tyto postupy vynucovat. Auditori si totiž možná víc než kdo jiný uvědomují, že dobrá pověst jednoho je ovlivňována dobrou pověstí jiného. Poskytování ne-

kvalitních a nedůvěryhodných služeb nepoškodí jen auditora, který takové služby poskytuje, ale snadno otřese důvěrou i v ostatní auditory. Kvalita služeb jednoho auditora je tedy záležitostí všech. Tuto logiku akceptuje i stát, který auditorům umožňuje, aby řízení své profese vykonávali sami; k tomu jim vyhrazuje mantinely a také dává pravomoci. Samosprávné řízení profese stát zakotvil do zákona o auditorech, kterým zřídil Komoru auditorů České re-

publiky. Všichni auditori jsou povinně členy této komory, jejíž veškeré orgány sestávají výhradně z auditorů volených všemi auditory na sněmu; sami auditori také ze svých příjmů svou komoru financují. Zákon komoře svěřuje nástroje, kterými může účinně řídit své členy a kvalitu poskytování auditorských služeb. Zákon komoře řízení profese nejen umožňuje, ale také ho po ní vyžaduje.

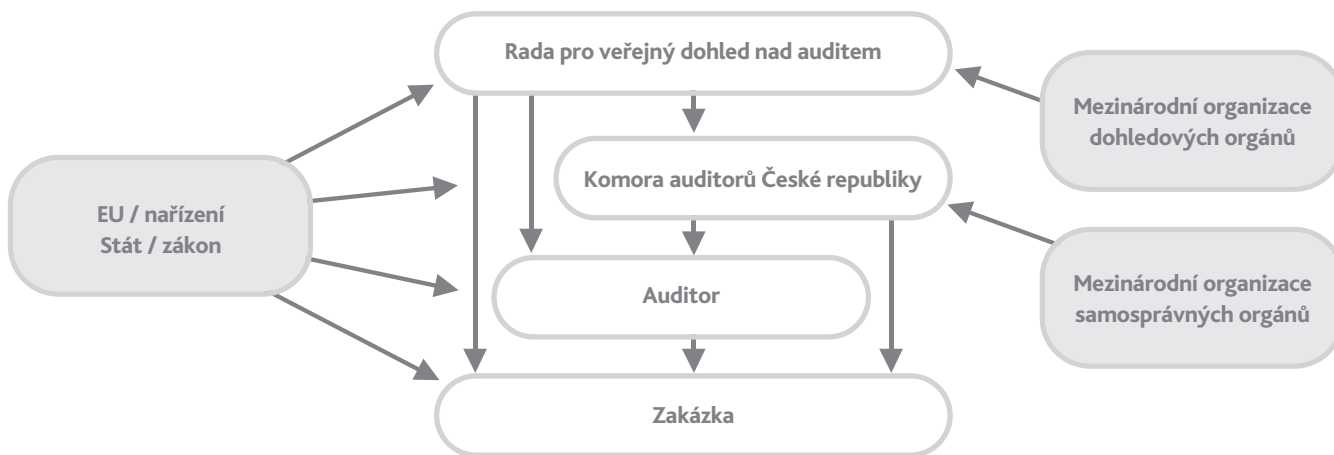

Veřejný dohled nad profesí

V podstatě až do fatálních událostí kolem americké společnosti Enron v roce 2001 se ve všech vyspělých ekonomikách vkládala důvěra ohledně řízení kvality auditorských služeb do schopnosti auditorů řídit svou profesi ve svém vlastním zájmu. Pád této auditované společnosti byl však tak překvapivý a takových rozměrů, že otřásl důvěrou ve schopnost auditorů vykonávat samosprávu své profese. V důsledku toho státy v čele s USA začaly zřizovat orgány dohledu nad auditem, které stojí zcela mimo auditorskou profesi.

Tyto dohledové orgány nejsou zpravidla orgány státního dohledu, tj. nejsou podřízeny státní výkonné moci. Místo toho nezávisle plní úkoly, které jim stát určuje zákonem a ke kterým jim svěřuje pravomoci a ve většině případů i finanční zdroje; stát také zpravidla určuje, kdo bude stát v čele těchto orgánů, ať již stanovením nominační procedury nebo přímo. Protože státní moc nemůže přímo zasahovat do jednání dohledových orgánů, i když tyto orgány chrání zájmy státu v oblasti řízení kvality auditorských služeb, jde o tzv. orgány veřejného, nikoli státního, dohledu. Také platí, že orgány

veřejného dohledu zohledňují potřeby týkající se kvality auditorských služeb i jiných stran než jen státu.

Orgánem veřejného dohledu v České republice je Rada pro veřejný dohled nad auditem, která byla zřízena zákonem o auditorech. Její nezávislost na auditorské profesi je především dána neslučitelností statusu auditora s členstvím v prezidiu Rady a jejím financováním ze státního rozpočtu.

Víceúrovňový systém řízení kvality

Na řízení kvality, které ovlivňuje kvalitu provedení auditorské zakázky, mají zásadní vliv obě uvedené instituce. Jejich dohlížecí a kontrolní činnost je však jen částí celého systému řízení kvality. Řízení kvality lze v zásadě rozdělit na tři úrovně: na úroveň auditora, na úroveň auditorské samosprávy a na úroveň veřejného dohledu.

Řízení kvality na úrovni auditora

Zavedení vlastního systému řízení kvality po auditorovi, resp. auditorské společnosti vyžaduje jak zákon, tak Komora auditorů. Nejpropracovanější sadou požadavků, jak má být proces řízení kvality nastaven, je mezinárodní standard pro řízení kvality ISQC 1.

V rámci řízení kvality na úrovni auditora je například vyžadováno, aby byla stanovena jednoznačná osobní odpovědnost za kvalitu procesů v auditorské společnosti, aby byla stanovena osobní odpovědnost za kvalitu auditorské zakázky, aby na práci zaměstnanců bylo dohlíženo a aby tato práce byla revidována. Také pro-

cesy přijímání klientů a zakázek nebo procesy udržující nezávislost auditora musí splňovat náročná kritéria. Vydání zprávy auditora musí ve vybraných případech předcházet speciální kontrola osobou, která není spjata s prováděním zakázky.

V neposlední řadě je součástí řízení kvality také vlastní monitoring, jak je auditor, resp. auditorská společnost úspěšná v řízení kvality včetně pravidelné zpětné prověrky kontroly práce jednotlivých auditorů.

Na způsob práce auditora mají také velký vliv mezinárodní standardy pro audit ISA 220 a 230, které upřesňují proces řízení ověření účetní závěrky včetně toho, jak má být zakázka dokumentována.

Řízení kvality na úrovni profese

Na to, jak mají auditoři nastavené procesy řízení kvality a zda je dodržují, dohlíží Komora auditorů (kromě těch auditorů, na které dohlíží přímo Rada pro veřejný dohled nad auditem). Hlavním nástrojem kontroly kvality ze strany komory je prověření vybraných

zakázek, které auditor v minulosti provedl.

Kontrola kvality je značně náročná činnost, do které komora investuje největší část svého rozpočtu. Celý tento zásadní proces je řízen speciálním voleným orgánem komory, kterým je dozorčí komise. Dozorčí komise má k dispozici profesionální kontrolory, kterými jsou zaměstnanci komory z oddělení kontroly kvality.

Závažné nedostatky v práci auditorů jsou sankcionovány. Tyto sankce určuje další volený orgán komory, kterým je kárná komise.

Řízení kvality však není omezeno jen na kontrolu kvality. Komora také stanovuje standardy kvality jednotlivých typů služeb poskytovaných auditory. Těmi nejsou jen zmíněné standardy pro řízení kvality, ale veškeré auditorské standardy, které představují závaznou „best practice“, jak provádět příslušné auditorské zakázky. Tvorbu vlastních standardů a překlady mezinárodních standardů doplňuje komora o bohatou metodickou činnost.

Zásadním článkem řízení kvality je také trvalý důraz na odbornou způsobilost auditorů. Komora tak na jedné straně intenzivně pracuje na nabídce relevantních školení pro auditory, na straně druhé toto vzdělávání vyžaduje a kontroluje. S odbornou způsobilostí souvisí i velké nároky na uchazeče o auditorské oprávnění, po nichž se vyžaduje složení 12 odborných zkoušek a tři roky praxe.

Řízení kvality prováděné komorou do značné míry ovlivňuje zákon. Velmi zásadně ho také ovlivňuje Mezinárodní federace účetních (IFAC), jejímž je komora členem. IFAC je zdrojem většiny zásadního auditorského know-how představovaného zejména mezinárodními auditor-

skými standardy. Jako členská organizace IFAC musí komora implementovat a vyžadovat dodržování mezinárodních auditorských standardů, ale také musí své vnitřní struktury nastavit tak, aby odpovídaly mezinárodním zvyklostem v profesi (IFAC Statements of Membership Obligations). IFAC, jako sdružení samosprávných organizací, je rovněž důkazem významu a životaschopnosti auditorské samosprávy, která dorostla až do globálního rozměru.

Řízení kvality na úrovni veřejného dohledu

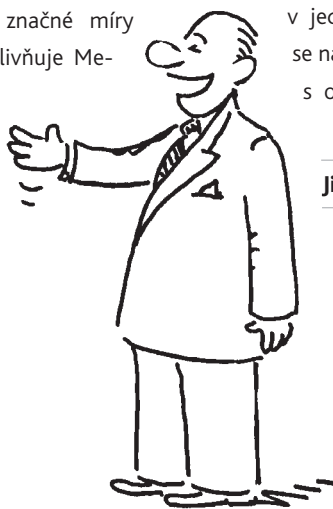
Přístup Komory auditorů k řízení kvality je také ovlivňován a kontrolován Radou pro veřejný dohled nad auditem. Rada se pravidelně zabývá veškerými činnostmi komory a dohlíží na řádný výkon profesní samosprávy, aby komora naplňovala požadavky zákona.

Vedle této činnosti se Rada přímo věnuje kontrolám kvality nejvýznamnějších auditorských zakázek, kterými jsou audity účetních závěrek společností veřejného zájmu. Orgánem Rady, který tyto kontroly řídí, je kontrolní výbor. Disciplinární výbor je pak orgánem, který případná pochybení sankcionuje. Postupy, které Rada v rámci kontrol používá, jsou do určité míry ovlivňovány sdílením know-how s mezinárodními organizacemi orgánů veřejného dohledu (CEAOB nebo IFIAR).

Závěrem

Jakkoli exkurze do světa institucí a řízení kvality v oblasti auditu byla pojata stručně, je patrné, jak rozsáhlým, komplikovaným a promyšleným systémem řízení kvality auditorská profese disponuje. Nevýhodou tohoto systému je, že je velmi nákladný, a to na všech úrovních. Ohrožení systému řízení kvality tak nespočívá v jednotlivých selháních, jichž jsme občas svědky, ale v tom, že se náklady na jeho provoz pro auditory mohou stát neúnosnými s ohledem na nepříznivý vývoj cen auditorských služeb.

Jiří Pelák, první viceprezident Komory auditorů ČR

Výbory pro audit dva roky po novele

Novelami zákona o auditorech byl nejprve zakotven výbor pro audit a v roce 2016 významně upraveny jeho pravomoci i podmínky kladené na jeho členy. Tento orgán byl nejprve vedle statutárního a dozorčího orgánu plnohodnotným orgánem korporace, dnešní úprava je flexibilnější a umožňuje zakotvit jej též jako pomocný orgán dozorčí rady. V této podobě pak může působit na stejné úrovni jako výbory korporací pro jmenování, odměňování, eventuálně pro řízení rizik. Zvýšily se požadavky na odbornost a nezávislost členů výboru pro audit, což vedlo k tomu, že se dnes na zasedáních výboru setkávám s řadou svých současných či bývalých profesních kolegů. Obdobné trendy lze pozorovat též v zahraničí, a to nikoliv pouze v Evropské unii.

Výbory povinně zřizují kotované obchodní společnosti, velké korporace ovládané veřejným sektorem a velké banky a pojišťovny. Menší nekotované subjekty veřejného zájmu, což platí zejména pro penzijní společnosti, mohou roli výboru pro audit nahradit působením dozorčí rady. Pro externího auditora vzniká zřízením výboru pro audit další partner, s nímž by měl při své činnosti aktivně komunikovat a spolupracovat. V praxi komunikace s výbory pro audit ve většině případů nahradila komunikaci, kterou auditor vedl – nebo alespoň podle auditorských standardů měl vést – s dozorčí radou, jako s orgánem odpovědným za správu a řízení korporace.

Novější právní úprava z roku 2016 vyžaduje, aby většina členů výboru pro audit byla nezávislá a odborně způsobilá. Při běžném trojčlenném obsazení výboru pro audit to znamená, že nejméně dva členové jsou nezávislí a odborně způsobilí a nejméně jeden z nich by měl mít zkušenosti s auditorskou nebo účetní činností. Toto nastavení vytváří auditorovi partnera, s nímž může otevřeně a na solidní odborné úrovni diskutovat plánování, průběh i výsledky své auditorské činnosti, případně projednávat záměry na poskytnutí neauditorských služeb, i jakákoliv možná ohrožení své nezávislosti.

Nezastupitelná je role výborů pro audit u subjektů veřejného zájmu již při organizaci výběrového řízení a výběru auditora, přestože konečná volba je vždy úkolem valné hromady na návrh kontrolního orgánu, čímž je ve většině případů dozorčí rada, ve stále častěji se vyskytujících monistických strukturách pak rada správní. Právě před výbory pro audit, eventuálně před dozorčími či správními radami by měla probíhat hospodářská soutěž o nejlepšího auditora pro danou společnost. Výkonné složky korporací, představované buďto statutárním orgánem nebo často nákupními odděleními, by naopak měly zůstat od tohoto rozhodování stranou.

V této souvislosti připomínám, že evropská profesní federace Accountancy Europe (www.accountancyeurope.eu) k výběru auditora vydala dva užitečné dokumenty. V říjnu 2013 to byl dokument „Výběr auditora: uplatnění osvědčených postupů“, který je v češtině k dispozici na www.kacr.cz, a v září 2016 dokument „Výběr auditora: 4 kroky k zefektivnění procesu“, které se této problematice podrobně a fundovaně věnují, a čtenáře na ně proto odkazuji.

Kam se výbory pro audit v českých korporacích v roce 2018 z mého pohledu dostaly? Musím říci, že v této oblasti panují velké rozdíly. Některé výbory pro audit se již nyní staly nedílnou součástí správy a řízení českých korporací s odpovědným přístupem ke své činnosti a s propracovanými komunikačními kanály vůči managementu, představenstvu, dozorčí radě i internímu a externímu auditorovi a s jasně vymezeným statutem a agendou, která je smysluplná

a přínosná. V řadě případů probíhají na jednáních výborů přínosné diskuse o podobě účetních závěrek a výročních zpráv, o míře obezřetnosti při jejich sestavení, o přístupu k řízení rizik, o neopravených nesprávnostech, byť pod hladinou významnosti, a o jejich příčinách a o nálezech v oblasti kontrolních a informačních systémů a přijatých opatřeních. Takováto činnost výborů pro audit je pak plně srovnatelná s obdobnými orgány v zemích, kde mají tyto výbory dlouhou tradici, jako je Spojené království, Nizozemsko, Jihoafrická republika nebo Spojené státy americké.

V řadě jiných společností jsou však výbory pro audit stále spíše nechtěným orgánem vynuceným právními předpisy, které, pokud se

vůbec pravidelně scházejí, si odškrtnou povinné body agendy a zase se rozejdou. Musím však s potěšením přiznat, že za posledních osm let, kdy se s výbory pro audit na základě požadavků zákona setkávám, se situace v této oblasti významným způsobem zlepšila a vyšší požadavky na nezávislost a odbornost jejich členů tomuto trendu v poslední době výrazně přispívají.

Neopominutelným příspěvkem pro rozvoj komunikace mezi externím auditorem a výbory pro audit jsou dodatečné zprávy, které auditor pro výbory pro audit sestavuje

poprvé za rok 2017, a které podle mých osobních zkušeností nastavují agendu pro jednání mezi auditorem a výborem, jež auditorovi umožňuje poskytnout další vhled do své práce a komunikovat specifický pohled na konkrétní auditovanou společnost či skupinu.

Závěrem bych rád popřál výborům pro audit, aby se utěšeně posouvaly z té druhé skupiny do té první, protože tím auditorům vznikne prostor pro smysluplnější komunikaci o naší práci a o našem příspěvku k budování důvěry v prezentované informace, ale především tyto výbory budou moci přinést přidanou hodnotu korporaci, která je odměňuje.

Petr Kříž, prezident Komory auditorů ČR v letech 2001–2004, partner PricewaterhouseCoopers Audit, s.r.o.

Rozhovory

Rozhovor s **Alenou Schillerovou**, ministryní financí ČR

Jak se dnes díváte z pohledu ministryně financí na auditorskou profesi v porovnání s Vaším dlouholetým působením ve finanční správě?

Auditorskou profesi vnímám jako důležitý nástroj, který dává ujištění, že informace poskytované zejména obchodními společnostmi odpovídají jejich skutečné hospodářské a finanční situaci. Tato role je nezastupitelná, protože s těmito informacemi následně pracují nejen zástupci managementu, akcionáři nebo věřitelé, ale i státní orgány, a to zejména kontrolní a dohledové. Informace z účetní závěrky, která je auditorem ověřována, jsou stěžejním vstupem pro kontrolní činnost finanční správy. Skutečnost, že je k účetní závěrce připojen výrok nezávislého auditora, zvyšuje její relevanci a tím i její využitelnost.

V posledních letech se začalo intenzivně rozvíjet účetnictví veřejného sektoru. Více se dbá na aktuálnost, účetní závěrky se povinně schvalují, sestavuje se konsolidovaná účetní závěrka celého státu. Jak v této souvislosti vnímáte roli externího auditora? Vnímala byste jako užitečné, kdyby třeba účetní závěrky ministerstev nebo jim podřízených organizací byly před jejich schválením ověřeny auditorem?

I když je role auditorů v soukromém sektoru nezastupitelná, ve veřejném sektoru je míra ujištění vztahující se nejen k účetním závěrkám, ale i obecně k informacím o hospodaření a fungování orgánů veřejné správy zvyšována prostřednictvím celé řady kontrolních mechanismů a kontrolních subjektů. Orgány státní správy podléhají

nejen dohledu Ministerstva financí, ale i Nejvyššího kontrolního úřadu. Oba tyto kontrolní orgány se dlouhodobě věnují ověřování hospodaření a jeho zobrazení v účetnictví. Proto zavádění dalšího kontrolního mechanismu v podobě povinného ověření účetní závěrky auditorem u státních organizací není na pořadu dne. Situace je samozřejmě jiná u územní samosprávy, jejíž hospodaření nepodléhá kontrole Ministerstva financí ani Nejvyššího kontrolního úřadu. Tady se auditóři každoročně spolu s krajskými úřady podílejí na přezkoumávání hospodaření obcí. I když se nejedná

o standardní ověření účetní závěrky, zpráva z přezkoumání hospodaření poskytuje obdobné ujištění nejen vedení obce, ale především veřejnosti, že s veřejnými prostředky je nakládáno s péčí řádného hospodáře.

Regulace auditu prošla v nedávné době poměrně bouřlivým vývojem v celé Evropské unii. Považuje ministerstvo financí právní úpravu auditu v současné době za dostatečnou?

Regulace auditu a změny provedené v nedávné době jsou ze značné části implementací požadavků Evropské unie, které reagovaly na celosvětový ekonomický vývoj a identifikované selhání do té doby nastavených mechanismů. Z dlouhodobého hlediska vedou neustálé změny právní úpravy k destabilizaci a de facto znemožňují naplňování cílů, které jsou regulací sledovány. Proto se Ministerstvo financí v nejbližší době zaměří zejména na podporu implementace stávající legislativy a sdílení dobré praxe. Tím samozřejmě není dotčena povinnost Ministerstva financí reflektovat změny prováděné na celoevropské úrovni.

Rozhovor s Jiřím Rusnokem, guvernérem České národní banky

Působil jste jako člen vrcholných orgánů korporací, byl jste předsedou vlády, prezidentem Rady pro veřejný dohled nad auditem, dnes jste guvernérem České národní banky. Mění se váš úhel pohledu na auditory, jak se mění Váš profesní život?

Základ je pořád stejný. Už když jsem se kdysi začal seznamovat s tím, kdo je to auditor a co je auditorská profese, už tehdy to pro mě znamenalo očekávání a synonymum profesionality. Auditor je pro mě člověk znalý věci, který dohlédne na to, že se můžu spolehnout na záznamy zejména o ekonomické činnosti. Profesionalita tedy pro mě znamená hlavně kvalitu a spolehlivost. I když se moje profesní role měnily, názor auditora na danou věc je pro mne vždy informací, která mě zajímá, protože za ní je znalost jak příslušné materie, tak předpisů a procesů. Také to jsou jiné oči, než ty, které patří buď té účetní jednotce nebo nějakému nadřízenému orgánu. A to platilo, ať jsem byl v jakékoliv roli uživatele služeb auditorů. Můj osobní pocit z toho byl v naprosté většině případů velmi pozitivní.

Zdá se mi, že auditorská profese si u nás dokázala vybudovat a posléze i uchovat velmi solidní renomé a status, což je zásadní, protože auditoři dávají veřejnosti signál, zda to, co je deklarováno, je nebo není pravda.

Moje angažmá v Radě pro veřejný dohled bylo docela unikátní etapou. Nevím, čím jsem si to zasloužil, ale ocitl jsem se v roli člověka, který měl s dalšími kolegy na začátku za úkol tuto instituci etablovat, vdechnout jí život. Bylo také třeba nastavit spolupráci s Komorou auditorů, protože jsme s ní sdíleli společný cíl. Tato role spočívala a spočívá dodneška v budování důvěry veřejnosti v to, že auditorská profese je skutečně nezávislá a opřená o všechny principy, které k této činnosti patří. Tehdy to bylo o to patrnější, že dobíhaly dozvuky krize a různých excesů, které se naštěstí netýkaly přímo České republiky. Byl to však celoevropský trend, na jehož základě nakonec vznikly i veřejné dohledy auditu.

Já jsem k tomu přistupoval, jak je mým zvykem, za prvé, aby to fungovalo tak, jak to fungovat má, tj. aby Rada plnila svou roli, a za druhé, aby tomu bylo ve spolupráci s partnery, což byla především

Komora auditorů. Vzpomínám si na mnoho debat s kolegou Petrem Šobotníkem a dalšími z jejího vedení, protože nebylo mým zájmem tady najednou postavit nějakou protiváhu komoře a nějaký orgán, s nímž se budeme přetlačovat o to, kdo je důležitější a kdo na koho může nebo nemůže, protože to by nevedlo k žádnému pozitivnímu výsledku. Ve skutečnosti šlo o to, abychom našli nějaký modus sdílení, dohlížení na profesi, protože komora hrála a stále hraje v této oblasti klíčovou roli. Obecně zastávám názor, že když něco funguje, tak se to nemá zásadně měnit a už vůbec

ne nějak destruovat. Komora nebyla institucí, u které bychom měli jakýkoliv důvod pochybovat, že svoji roli neplní. Samozřejmě, že všechno se vždycky dá dělat lépe. A samozřejmě, že jsou tam jistá omezení tím, že to je stavovská organizace, která na jedné straně dbá o kvalitu profese a zároveň dbá i o profesi samu. Existuje jistý přirozený konflikt zájmu, ale ten se právě dal vyvažovat rozumně tím, že Rada bude nějakým způsobem dohlížet na to, jak to dělá komora, a bude s ní spolupracovat. A to se, myslím, povedlo. Také jsme se snažili založit Radu tak, aby byla funkční, aby její činnost dávala smysl, a zároveň aby nebyla nějakým molochem, který zbytečně vyčerpává veřejné finance a zatěžuje dohlížené subjekty čistě formálním působením.

Jak vnímáte vývoj v oblasti regulace auditu, zejména její rostoucí komplexnost a přísnost? Je to v podmínkách České republiky třeba?

V takové době prostě žijeme. Jsme součástí širšího celku, který reflektuje širší zkušenosti, než jenom z toho našeho malého dvorečku. Buďme rozumní a přiměřeně pokorní, my nejsme pupek světa a těžko můžeme dělat věci jenom tak pro sebe a po svém. V bankovní regulaci to také zažívám denně, když jsme nuceni regulovat a dohlížet na finanční sektor také často co do rozsahu různých oznamovacích povinností, kde řada věcí třeba není pro českou realitu tak významná a tím ani do jisté míry smysluplná. Ale zase je těžké, aby bylo 27 nebo 28 odlišných režimů v každé zemi EU. Chceme-li mít společný trh, musíme mít i společná pravidla. Vždy je ale co zlepšovat.

Jak je ČNB jako uživatel auditorských služeb spokojena s prací auditorů?

ČNB je uživatel auditorských služeb v rámci naší role dohledu nad finančním trhem, i když trochu zvláštním. Máme poměrně silné pravomoci, můžeme odmítnout vybraného auditora, můžeme iniciovat kárné řízení, pokud bychom shledali, že je daná záležitost vykonávaná špatně. Nicméně můžu konstatovat, že těchto pravomocí ČNB vůbec nevyužívá nebo je využívá naprosto výjimečně. Takže vlastně i my jako uživatel služeb auditorů jsme veskrze a v naprosté většině případů spokojeni.

Víme, že práce auditorů není jednoduchá a informace, které dostáváme od auditorů, jsou pro nás mimořádně důležité. I když

máme vlastní screening ve smyslu oznamovacích povinností, a na příslušné subjekty podle významnosti a možností dohlížíme poměrně podrobně a známe je, jsou záležitosti, kde je pro nás hlas auditora mimořádně významný. Je to například tehdy, když si nejsme jisti tím, co nám deklaruje daná účetní jednotka. Nezávislé ověření je pro nás mimořádně důležité protože, ač si ho můžeme udělat sami, nemáme kapacity na všechno a také neumíme všechno, nejsme oceňovací ústav. Proto se snažíme udržovat s auditory trvalý dialog, máme společná metodická sezení, vydáváme pro dohlížené subjekty metodické návody typu dohledových benchmarků a úředních sdělení atd., takže i v této roli mohou potvrdit užitečnost práce auditorů.

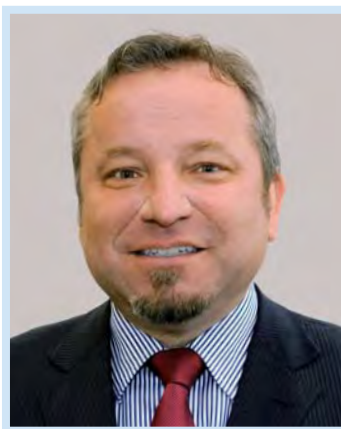
Rozhovor s Pavlem Racocho, prezidentem Rady pro veřejný dohled nad auditem

Jak jste pohlížel na externí audit ještě před Vaším působením v RVDA? Jaké jste měl osobní dojmy ze setkání s auditory – ať už pozitivní nebo negativní?

Myslím, že musím rozlišit dvě velmi rozdílná období. V 90. letech auditorská profese v tom skutečném slova smyslu teprve vznikala a kvalita prováděných auditů byla velmi kolísavá. Vedle nesporně kvalitních firem na českém trhu působila i řada méně zodpovědných lidí s auditorskou licenci, kteří někdy působili i pod hlavičkou renomovaných zahraničních společností. Tato situace se významně změnila k lepšímu po roce 2000.

Změnil se Váš pohled na audit a auditory poté, co jste se stal prezidentem RVDA?

Nezměnil. Jen jsem se dále ujistil o tom, že auditorská profese v České republice od svých úplných počátků v devadesátých letech prošla neskutečným vývojem. Kvalita, odbornost, odpovědnost, profesionální chování, podpora poskytovaná profesi komorou, to vše je

podle mého názoru na vysoké úrovni. I když samozřejmě je stále co zlepšovat.

Jakým problémům dle Vašeho názoru profese auditorů čelí? Je něco, čemu se auditorská profese nevěnuje dostatečně?

Rada pro veřejný dohled při výkonu kontrol kvality nalézá řadu nedostatků, které se mnohdy opakují. Jde o plnění požadavků zákona o auditorech a etického kodexu například v oblasti nezávislosti auditora nebo v zapojení klíčového auditního partnera do zakázky.

Hlavním problémem však je nedodržování auditorských standardů v oblastech dokumentace auditu, v nedostatečných postupech, někde je audit prováděn jen formálně a podobně. Samozřejmě se toto netýká všech kontrolovaných auditorů, ale zdaleka se nejedná o výjimečné případy.

Kvalita auditu zvyšuje důvěru ve výsledky práce auditorů a zvyšuje její hodnotu v očích investorů a dalších zainteresovaných stran. Tím pádem lze říci, že na kvalitě auditu závisí i budoucnost profese.

Považujete se za zastávce přímé veřejné kontroly nad auditem, kde by orgány veřejného dohledu měly vykonávat dohled přímo nad auditory, nebo spíše preferujete model samosprávy profese a roli veřejného dohledu vidíte v dohledu nad touto samosprávou?

Oba systémy jsou možné, i čistá samospráva profese může dlouhodobě fungovat. Po řadě významných selhání auditorů

v minulých dekáдах byla jak v Evropské unii, tak třeba ve Spojených státech amerických výrazně posílena úloha veřejného dohledu nad profesí i nad samosprávou. Takže systém je nastaven a my musíme udělat vše pro to, abychom zajistili jeho dobré fungování. To jak se nám to podaří, budeme moci zhodnotit až s delším odstupem.

Rozhovor s Pavlem Čejkou, provozním ředitelem skupiny Société Générale

Jste členem vrcholového orgánu a během své kariéry jste se pohyboval jak v českém, tak mezinárodním prostředí. Jak si podle vás stojí čeští auditoři?

Čeští auditoři jsou, dle mého, na naprosto srovnatelné úrovni s auditory v jiných zemích, alespoň pokud jde o globální auditorské firmy „velké čtyřky“, se kterými jsem v různých funkcích spolupracoval. Z mého pohledu jsou obdobné i standardy v různých zemích. Rozdíly jsou samozřejmě v rozsahu a komplexitě auditovaných firem, úrovni rizik a z toho vyplývající velikosti týmu a potřebě expertů na různé oblasti. To, co je složité pro skupiny působící v mnoha zemích a různých regulatorních prostředích, jsou různá právní a regulatorní prostředí a často protichůdné požadavky z nich vyplývající.

Když hovoříme o srovnání České republiky se světem, všiml jste si také nějakých rozdílů v tom, jak auditované společnosti, resp. jejich manažeři a orgány, přistupují k auditu? Je audit v různých zemích vnímán jinak?

Poslední tři roky pracuji ve vedení systémově významné globální banky, jejíž akcie jsou obchodované na několika burzovních trzích, můj pohled tím tedy může být trochu ovlivněn. V tomto prostředí vidím opravdu velký respekt k auditorům nejen jako ke garantům pravdivého a věrného zobrazení finanční pozice auditované firmy, ale celkově jako k partnerům firmy a zejména dozorčí rady. Důvěra klientů

a regulátorů je pro banky klíčová a audit je její součástí. To dle mého platí i v České republice, respektive v ostatních zemích, kde působíme. Možná to tak úplně vždy neplatí pro střední a menší firmy, kde audit může být vnímán více jako nutná povinnost.

Za poslední dekádu se pravidla pro provádění auditu v celé EU značně zpřísnila, a to zejména v oblasti nezávislosti auditora. Poměrně nově jsou upravena výběrová řízení na auditory, doba trvání zakázek nebo služby, které auditoři nesmí svým auditním

klientům poskytovat. Jak tento posun vnímáte z pohledu auditovaných společností? Zkomplikovala se tato agenda i z jejich pohledu?

Vidím jak pozitiva, tak negativa. Rotace je potřebná pro nezávislost, po nějaké době může nastat určitá „provozní slepota“ auditního týmu. Důležité je také vnímání nezávislosti, interně i externě, po delší době spolupráce. Nevýhodou je samozřejmě omezení možnosti výběru auditovaných firem. Ve Francii mají veřejně obchodované společnosti povinně dvě auditorské firmy, takže pokud jde o velké auditorské a konzultační firmy je to omezení poměrně významné. Vrací se tak diskuse ohledně oddělení konzultačních služeb od auditu, které už jednou proběhlo. Přestože každé řešení má svoje výhody i nevýhody, pro velké klienty by to mohlo znamenat větší možnost výběru mezi konzultantskými firmami.

Rozhovor s **Petrem Koblicem**, generálním ředitelem Burzy cenných papírů Praha

Jakou dnes mají cenu účetní informace pro investory? Neovlivňují v současnosti cenu akcií a dluhopisů spíše informace nefinančního charakteru a prohlášení vrcholných manažerů?

Musíme rozlišovat mezi krátkodobými výkyvy a dlouhodobými trendy. Dlouhodobé trendy jsou stále samozřejmě taženy, nebo spíše tvořeny tím, jaké firmy reportují finanční výsledky. Zde mají účetní informace ve standardizovaném formátu nezastupitelnou roli, zejména pro porovnávání firem mezi sebou. Informace nefinančního charakteru mají určitě na svědomí více krátkodobých výkyvů.

Burzy vždy propagovaly poctivé a pravdivé informování investorů a zdůrazňovaly potřebu nezávislého ověření účetních závěrek. Sdílete také tento postoj? Dá se nějak vyčíslit nebo popsat hodnota auditu pro kapitálové trhy?

Samozřejmě, že důvěra ve finanční výkazy firem obchodovaných na kapitálovém trhu je klíčová pro fungování celého trhu. Hodnota kvalitních auditorů pro kapitálový trh je obrovská. Auditori to ale mají těžké, protože se od nich očekává, že budou naprosto bezchybní. Když takoví jsou a dělají svoji práci perfektně, všichni to berou jako samozřejmost, když pak jednou udělají velkou chybu, má to pro auditorskou firmu fatální dopad, vzpomeňme na Enron.

Mění se podle Vašeho názoru nějak očekávání investorů ohledně toho, co chtějí slyšet od auditora? Měla by se v této souvislosti auditorská profese někam posunout?

Ano měla. Mnoho firem dnes nespátřuje největší rizika svého podnikání ve finančním riziku, na který se klasický finanční audit zaměřuje, ale v IT riziku. Auditori musí posilovat svoje IT teamy, které budou schopné odhalit nedostatky u firem.

Rozhovor s **Jaroslavou Valovou**, zakladatelkou a majitelkou společnosti SIKO koupelny

S ohledem na velikost Vaší společnosti máte audit povinný. Kdyby tomu tak nebylo, najali byste si auditora na ověření účetní závěrky i dobrovolně?

Myslím, že pokud by naše společnost neměla povinný audit účetní závěrky, tak v tom rozsahu, jak jej zákon vyžaduje, bychom ho asi nepoptávali. Neznamená to ale, že bychom s auditorem nebo odborníkem v oblasti účetnictví, daní a poradcem v oblasti řídicích a kontrolních procesů

nepotřebovali spolupracovat. Spíše bychom však poptávali specificky nadefinované ověřovací procedury, kontrolní činnosti a návrhy na konkrétní a praktické úpravy řídicích a kontrolních mechanismů ve firmě, průběžné poradenství a asistenci s vylepšováním vnitřních procesů.

Jak často jako majitelka a vrcholná představitelka Vaší společnosti komunikujete s auditorem? Preferujete osobní kontakt s audi-

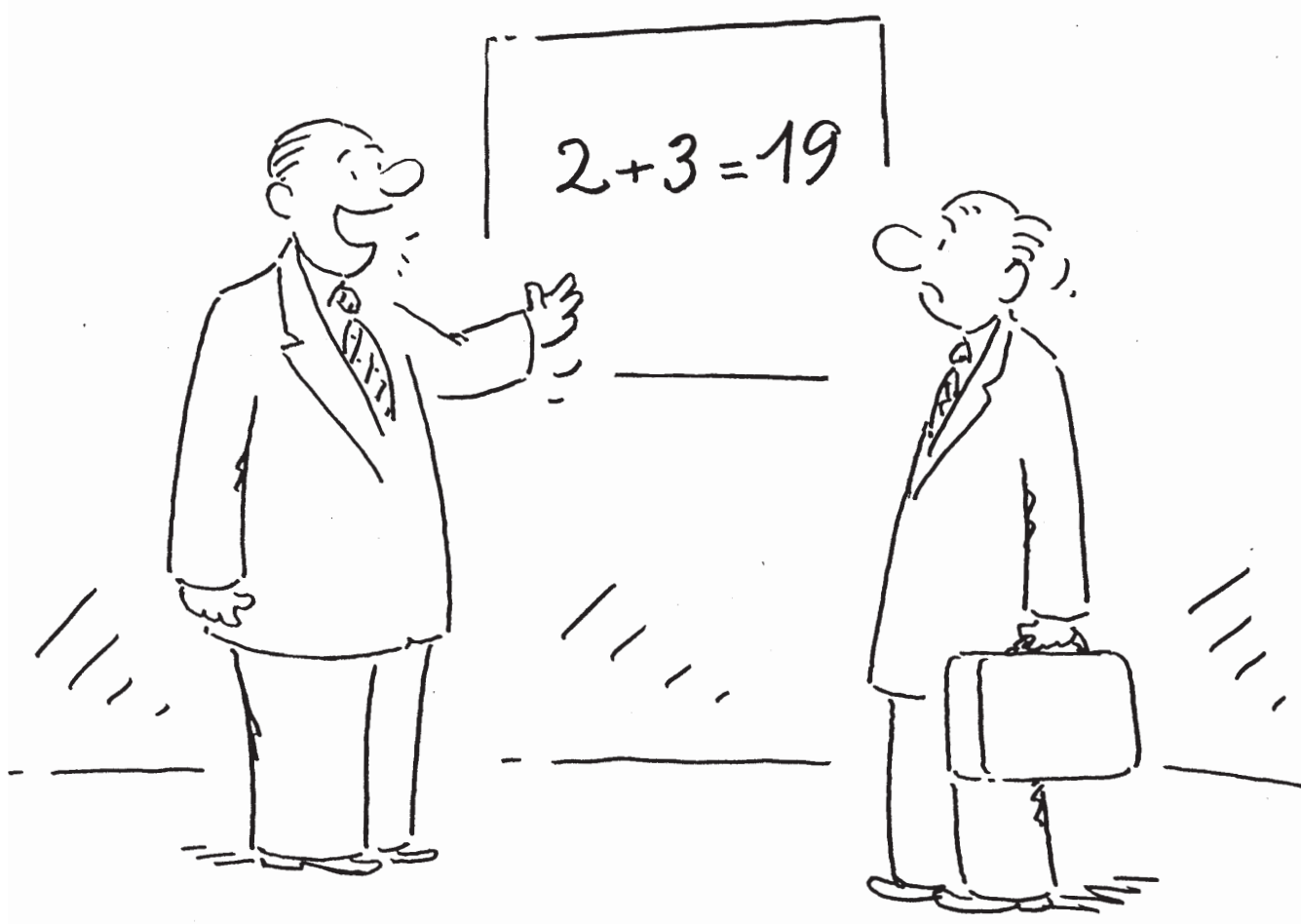
torem, nebo auditora vnímáte jako odborníka, se kterým mají spíše komunikovat Vaši spolupracovníci? Má pro Vás audit i jinou přidanou hodnotu než jen ujištění se o správnosti firemních účetních výkazů?

V současné době jsem vedení firmy předala synovi a tak se přímo neúčastním auditu ani s auditorem nekomunikuji. Obecně však je audit a jeho provedení spíše v režii mých spolupracovníků. Přidanou hodnotu auditu vidím v určité formě ujištění pro nás jako vlastníky. Na druhou stranu jsme jako akcionáři v úzkém kontaktu s každodenním chodem firmy, z hlediska finančního a procesního řízení firmy je pro nás důležitý spíše průběžný reporting a analýzy.

Rodinná firma a její akcionáři, kteří se účastní vedení společnosti, mají jiné potřeby než akcionáři nadnárodních skupin nebo třeba investoři, kteří do každodenního chodu firmy nevidí a neautorizují zásadní rozhodnutí. Tam je nezpochybnitelné, že ověření spolehlivosti a pravdivosti předkládaných výkazů nezávislým odborníkem je naprosto zásadní.

Za dobu trvání Vaší společnosti, vnímáte nějaké změny ve spolupráci s auditorem?

Osobně žádné zásadní změny ve spolupráci s auditorem nevnímám. Snad jen ve svém angažmá, které díky předání žezla utlumuji.

TO JE PŘECE JASNĚ BEZ VÝHRAD!

Rozhovor s **Bohuslavem Poduškou**, jedním ze zakladatelů Unie auditorů a Komory auditorů ČR

Jaký je rozdíl mezi profesí dnes a v době, kdy byla založena komora?

Podstata původní auditorské profese, tedy prohlášení nezávislým a příslušně kvalifikovaným subjektem – auditorem o tom, že předložené informace odpovídají realitě a jsou věrně zobrazeny, zůstala od počátku vzniku auditu i komory, podle mého názoru, nezměněna.

Auditorská profese byla u nás obnovena a začala se rychle rozvíjet až po roce 1989. Prvními střípky bylo v roce 1990 založení Unie účetních ČSFR, která se transformovala v roce 1991 do Unie auditorů ČR, kterou jsem měl tu čest vést. Důvodem této transformace bylo, díky několika nadšencům, vytvořit základy samosprávného orgánu a novodobé auditorské profese, která byla do té doby upravena pouze vyhláškou č. 63/1989 Sb., o ověřovateli, a vůbec neodpovídala požadavkům zejména v době rychlého rozvoje podnikatelského prostředí a privatizace u nás. Z těchto důvodů se zejména členové Rady Unie auditorů velmi významně podíleli na legislativních přípravách zákona o auditorech a Komoře auditorů, jehož cílem bylo vymezit auditorskou profesi dle nejlepší mezinárodní praxe a sdružovat auditory nezávisle na státu. Po přijetí tohoto zákona v roce 1992 byla v následujícím roce ustavujícím sněmem založena Komora auditorů. Touto skutečností zejména došlo u nás k rychlému rozvoji auditorské profese.

Rozdíl mezi auditorskou profesí a její organizací v současné době ve srovnání s dobou, kdy byla založena Komora auditorů, je značný. Je způsoben vývojem regulace auditu a účetnictví a tím i novými požadavky na auditory. Komora auditorů přijala již v minulosti globálně platné standardy – zejména etický kodex a mezinárodní auditorské standardy. Významný rozdíl je způsoben zejména legislativními změnami v auditu u nás hlavně v roce 2009, které zapracovávají předpisy Evropské unie z roku 2006. Kromě významných změn a požadavků na etiku

se změny týkají např. způsobu určení auditora nejvyšším orgánem účetní jednotky, nezávislosti auditora na auditované účetní jednotce, omezení podnikání auditorů mimo vymezené obory, vymezení požadavků na činnost a členy výborů pro audit, zpřísnění regulace auditorské profese u tzv. subjektů veřejného zájmu.

Další významnou změnou v regulaci auditorské profese u nás bylo v roce 2009 posílení jeho dohledu. Veřejný dohled je zajištěn prostřednictvím Rady pro veřejný dohled nad auditem, která kromě jiného má řadu kontrolních funkcí a pravomocí vůči Komoře auditorů. Umožňují jí ovlivňovat její činnost zejména v oblastech zajišťujících kvalitu auditu, vzdělávání i oblast sankcí. Rada rovněž zajišťuje přímo kontrolu kvality nad auditory u subjektů veřejného zájmu.

Jak jsem již zmínil, rozdíl od doby obnovení auditorské profese po sametové revoluci a současností, tj. po 25 letech a zejména po roce 2009, je skutečně velký.

Jste spokojen s vývojem auditorské profese a naplňuje její směřování Vaše očekávání?

Ano, jsem v zásadě spokojen. Jak jsem již uvedl v předchozí odpovědi, co se muselo stihnout za 25 let u nás, se ve vyspělých ekonomikách budovalo více než 85 let, a proto říkám, že se u nás jedná ještě o mladou profesi. Je samozřejmě neustále co zlepšovat zejména na kvalitě auditů, ale odbornost, odpovědnost, profesionální

chování auditorů a podpora poskytovaná komorou a Radou pro veřejný dohled nad auditem je na srovnatelné a v některých případech i na vyšší úrovni, než by se očekávalo ve srovnání s ostatními zeměmi vyspělého auditorského světa. Je to zejména díky lidem, kteří se kromě svých povinností věnovali dobrovolně a s nadšením rozvoji auditorské profese u nás i v zahraničí. Nechci zde jmenovat, abych na někoho nezapomněl, ale patří jim za to obdiv a velké poděkování. Za sebe moc děkuji.

Jak vidíte budoucnost auditu?

Jsem optimista, tak věřím ve skvělou a světlou budoucnost auditorské profese. Jinak ani nemohu. Věřím, že výsledky auditů budou díky profesionálnímu přístupu auditorů přinášet přidanou hodnotu vlastníkům a managementu organizací. Věřím, že i kvalita auditů se bude neustále zlepšovat. Co nás asi nemine, bude neustále se rozvíjející a nová regulace, která bude také silně ovlivňovat další vývoj profese.

Rozhovor s **Ladislavem Langrem**, jedním ze zakladatelů a druhým prezidentem Komory auditorů ČR

Jste spokojen s vývojem auditorské profese a naplňuje její směřování Vaše očekávání?

Vzpomínám na začátky naší profese v České republice nebo dokonce v ČSSR. Ty lze datovat do roku 1988 v souvislosti s přijetím zákona o podnicích se zahraniční majetkovou účastí. Podmínkou existence takového podniku byl audit roční účetní závěrky. A audit museli provést auditori dva, a to v souladu s vyhláškou federálního ministerstva financí, která podmínky činnosti auditorů upravovala. Jeden auditor, kterého si přivedl zahraniční účastník, a jeden místní. Další významný krok byl první zákon o auditorech a Komoře auditorů v roce 1992. Měl jsem v té době na Ministerstvu financí ČR odpovědnost za jeho přípravu, absolvoval jsem k tomu i dvouměsíční stáž v Londýně organizovanou Know-How-Fondem a pod patronací ICAEW. Teoretická i praktická příprava auditorů u nás byla ještě v plenkách, zkoušky byly zaměřeny hlavně na účetnictví, daně a obchodní právo. Postupně se ale zvyšovaly i nároky na znalosti a dovednosti auditu. Většina tehdejších auditorů sypala z rukávu účetní a daňové předpisy. Naučit se audit ale nelze z učebnic. Je to otázka praktické přípravy, pochopení významu auditu pro čtenáře zprávy auditora a etiky profese.

Funkci prezidenta KA ČR jsem vykonával od roku 1998 do roku 2001, čemuž předcházela funkce viceprezidenta od roku 1992. Po toto období funkci prezidenta vykonával profesor Vladimír Pilný. Pro-

tože již bohužel žádný rozhovor neposkytne, zmiňuji se i o tomto období, které mému prezidentování předcházelo. Kdo měl příležitost spolupracovat s prof. Pilným, musel si ho vážít. Jsem mu vděčen za mnohé ve svém profesním růstu. Vlastně jsme působili jako nerozlučná trojice i s tehdejšími viceprezidenty komory Bohuslavem Poduškou, který vedl profesi před vznikem Komory auditorů jako předseda Unie auditorů. Zaváděli jsme to, čemu dnes politici ve svém rajonu říkají ústavní zvyklosti, a samozřejmě jsme pracovali na vytváření vnitřních řádů

komory. Bezpochyby se to všechno odráželo v životě komory i jednotlivých auditorů. Vznikl u nás i nový institut – asistent auditora, významný předstupeň v naší dnešní profesi. Zatímco vyhláška FMF umožňovala stát se auditorem až od 35 let věku, v souvislosti se zákonem se stala podmínkou splnění nároků na auditora i praxe a zkušenosti i dovednosti z auditu, které adept na auditora získává v pozici asistenta auditora. Věk již nehraje roli.

Co mě mrzí je skutečnost, že jsme, nevím jak, nevím kdy a nevím proč, přišli o významný podíl na vzdělávacím projektu ACCA. Profesor Pilný až do konce svého prezidentování usilovně bránil právo naší účasti na tomto vzdělávacím systému. Bylo to velmi prozřavé, a já jsem v jeho cestě pokračoval. Auditori ale neměli rádi potyčky, ke kterým docházelo se Svazem účetních, a tak jsme dnes vlastně v roli odběratele spíše než v roli poskytovatele.

Jaký je rozdíl mezi profesí dnes a v době, kdy byla založena komora?

Mám-li posuzovat rozdíly v profesi dnes a v době mé mise – dochází soustavně k významným změnám. Především jsme se hrdě hlásili k tomu, že jsme profese samosprávná. Řada auditorů si přála mít lvíčka ve znaku komory, jako mají daňoví poradci. Pro nás ale byla samospráva a nezávislost profese skutečnou hodnotou a lvíček by se symbolicky odkazoval na autoritu státu. To, že profese procházela obdobím různých pokusů omezit její samosprávné a nezávislé postavení, není asi třeba moc připomínat. Všechny nezávislé profese u nás byly v té době trnem v oku politikům, kteří se nechtěli dělit o svou působnost. A byly potíže i s úředníky, kteří bez potřebných znalostí a zkušeností chtěli do života profese zasahovat. Nakonec vše vykristalizovalo v otázce členství – nečlenství v komoře a samospráva zůstala. To, že světová auditorská profese svou samosprávnou pozici nakonec neudržela, je jednou z významných změn, které zasáhly i nás. Svůj podíl na tom mají rovněž pochybení velkých firem, i přes důkladnou teoretickou a praktickou přípravu jejich auditorů. Myslím ale, že v porovnání s mnohými jinými státy můžeme být rádi tomu, jak bylo omezení samosprávy naší profese v Česku realizováno, a připustit i jisté výhody současného uspořádání.

Výkon některých prvků správy profese u nás byl svěřen Radě pro veřejný dohled nad auditem a není ani pro ni jednoduchou otázkou. Její soustředění na subjekty veřejného zájmu má určitě své opodstatnění. Víím ale dobře, že kontrola kvality ze strany KA ČR a nevím, zda dnes i ze strany RVDA, nedosahuje náročnosti, kterou vykazují kontrolní orgány uvnitř nadnárodních auditorských firem. Dohled nad kvalitou auditu nicméně doznává kvalitativního a zřejmě i kvantitativního růstu. Lze občas postřehnout i jisté výhryady auditorů k nárůstu formálních požadavků na dokumentaci. Formální nároky na spis auditora dokonce vyvolávají obavu, že pokud auditor nedodrží správný postup při vedení spisu auditora, vystavuje se pro budoucnost většímu riziku než při vyslovení nesprávného závěru k nějaké dílčí otázce.

Vývoj auditu má svá specifika, dohnali jsme teoretické znalosti, každý auditor dnes musí projít praxí a prokázat praktické dovednosti. Svou roli samozřejmě hraje, od koho se v praxi učím, jak uplatňuji nabyté znalosti při auditu a jakou etikou se řídím. Podobně jako v minulosti i dnes se lze setkat s postupem auditora, který svůj podpis spíše prodává, někdy i pod cenou, než by udělal odpovídající audit za odpovídající cenu. Roky jsme se bránili této situaci tím,

že jsme nechtěli připustit provádění auditu jako vedlejšího produktu třeba finančního ředitele či hlavního účetního nějaké společnosti v jeho volném čase. Udělat si pár auditů bokem o víkendech či o dovolené na přilepšenou bylo vlastně přirozeným začátkem fungování profese u nás. Postupně se ale stalo nekalou konkurencí těm, kteří se rozhodli pro práci auditora naplno a celoročně. Vedlo k podrážení cen za audit a nepřispívalo k jeho kvalitě. Těžko se ale ubráníme těm, kteří vědomě přikryjí nějaké neplechy klienta svým podpisem. Tam už zbývá jen následná kontrola.

Jde samozřejmě o byznys, o živobytí. Když do Prahy přišly mezinárodní auditorské firmy „Velké šestky“ a nejen ty, vyvolalo značné zděšení, že si účtovaly tisícové částky za hodinu konzultací. A tady se podle vyhlášky pro znalce účtovalo 36 Kčs na hodinu. Velké firmy přicházely a přebíraly drobným auditorům jejich velké klienty a za audit si účtovaly miliony. Překvapení a jistá žárlivost ale postupně vedly k tomu, že si auditori konečně začali sami účtovat odpovídající cenu za audit i za poradenství. Málokdo si však v tu chvíli uvědomoval tuto změnu jako změnu ku prospěchu auditorské profese v Česku.

Vývoj auditu není jen o vzdělávání, praxi či o ceně za audit. Jde hodně také o to, v jakých podmínkách a k jakému účelu se audit poskytoval. Zatímco jsme začínali auditem účetních závěrek u podniků se zahraniční majetkovou účastí, velmi rychle se audit dostal do popředí v souvislosti s privatizací státem vlastněného majetku. A v procesu privatizace hrála hlavní úlohu rychlost. Tedy alespoň takové bylo zadání. Správnost, důvěryhodnost na prvním místě nebyla. Prý s účetními bychom privatizovali 300 let. Jak tato strategie ovlivnila vývoj auditu i celé společnosti si netroufám hodnotit.

Nadnárodní auditorské firmy měly hodně práce s investičními prověrkami (due diligence). Tento druh auditu uplatňoval ta nejnáročnější kritéria a uplatňuje je i dnes. Nejen kupující chce znát stav předmětu své investice co nejlépe. Výhodou tohoto druhu auditorské služby je, že jejím výstupem je podrobná zpráva, je možno na ni dokonce uplatnit specifické požadavky. Standardnímu výroku auditora zpočátku nerozuměl každý. Troufám si říci, že i dnes čtu výrok auditora pozorně a vnímám, že se někdy vyhybí standardnímu textu. Možná má k tomu závažný důvod, který ovšem čtenáři zůstává ukryt. Privatizace dala auditu mimořádné postavení. Později však došlo a dále dochází ke komoditizaci auditu a dokonce i k poklesu zájmu absolventů vysokých škol o práci v této profesi. Zájem studentů býval mimořádný, ceny za audit neklesaly pod náklady na něj.

Je tomu již 25 let, co existuje Komora auditorů ČR a audit je re-

gulován zákonem. Původní zákon byl dvakrát zcela nahrazen novým, a také došlo k dílčím novelizacím. Ještě před tím se KA ČR stala plnoprávným členem FEE a také hned po svém vzniku členem IFAC. Od té doby ze světového pohledu došlo k několika krizovým stavům v ekonomice a i audit zde sehrál svou roli.

Omezení samosprávného postavení profese, zpřísnění auditorských postupů, uznání mezinárodních standardů účetního výkaznictví, které také prodělaly zásadní vývoj, audit dle mezinárodních standardů pro audit a nakonec definice subjektů veřejného zájmu i subjektů s majetkovou účastí státu s povinností zřídit výbory pro audit jsou asi ty nejdůležitější milníky vývoje auditorské profese nejen u nás. To, co se děje na špici profese, se zčásti dotýká i auditorů, kteří se věnují klientele, jež nepatří mezi tyto zmíněné subjekty.

Určitou novinkou pro auditory je příležitost pracovat ve výběrech pro audit. V nedávné minulosti stačilo mít v životopise třeba dvouletou zkušenost z práce ve skladové účtárně či něco podobného, a to již stačilo k uznání kvalifikace potřebné k výkonu práce pro výbor pro audit. Situace se ovšem změnila, nároky se zvýšily a alespoň některý z členů výboru musí mít za sebou kvalifikaci a praxi odpovídající požadavkům na práci auditora.

Jak vidíte budoucnost auditu?

Jaký bude další vývoj profese, to bych musel spekulovat. Píše se, že můžeme očekávat, že do právních služeb vstoupí zcela razantně vývoj počítačů a jejich software. Počítače by snad měly převzít značnou část pracovní náplně advokátů a jiných právních služeb. Nejspíš se tento vývoj nevyhne ani auditorské profesi. Ono už i dnes platí, že celou řadu testů vykonávají počítače automaticky. Výhledově ale zcela jistě nepůjde jen o testy.

Další vývoj auditorské profese, jejího postavení a uznání ve společnosti ovšem do značné míry závisí na ní samotné. Spolehlivost, důvěryhodnost, schopnost být užitečný a nepřipustit klamavý popis ověřovaných skutečností jsou asi to, co nesmí být narušeno či nějak pokřiveno. Přejí auditorům i všem, co se o jejich práci, o jejich zjištění či ověření správnosti vykazovaných skutečností opírají, aby oboustranně byla naplňována očekávání a překonávány překážky, které život přináší.

A chtěl bych také ocenit práci všech prezidentů a prezidentky Komory auditorů, kteří následně převzali odpovědnost za další vývoj auditorské profese v Česku. Zvolení Petra Kříže za prezidenta FEE jsem uvítal s velkým uznáním. Úspěšné završení její mise chci popřát současné prezidentce Ireně Liškařové.

Rozhovor s Petrem Křížem, třetím prezidentem Komory auditorů ČR

Jaký je rozdíl mezi profesí dnes a v době, kdy jste byl prezidentem?

Změna je život, a změna je jediná jistota!

Jsou změny zřejmé (někteří je zvou přelomové) a jsou změny plíživé. K těm přelomovým jistě patří novela zákona, která definuje subjekty veřejného zájmu a požadavky na jejich audit. Z dlouhodobého hlediska jsou zajímavější ty, jež nazývám plíživými. Ty si často neuvědomujeme, a proto odpověď na tuto otázku věnuji jim. Když jsem začínal auditovat, neexistovaly mobily a přenosné počítače jsme využívali pouze na

komplexní testy největších zakázek. Dnes si nedovedu představit asistenta, který by neměl k dispozici mobil a notebook, ani kvalitní a efektivní audit, který by nebyl dokumentován v elektronické aplikaci. Za posledních 15 let jsme se posunuli od samoregulované svobodné profese k profesi regulované, soudím však, že za tento vývoj si z globálního pohledu můžeme sami. Čeští auditoři se za tuto dobu integrovali do evropských struktur, stali jsme se řádnými členy Accountancy Europe a měl jsem čest v letech 2015–2016 této nejvýznamnější evropské insti-

tuci účetních a auditorů předsedat. Rozhodující otázky, které dnes česká auditorská profese řeší, jsou shodné s otázkami, které řeší evropská a světová auditorská profese, a z mezinárodního srovnání rozhodně nevycházíme špatně. Vývoj za posledních 15 let je pro nás zásadní, ale nekončí. Naše profese bude úspěšná, pouze pokud se dokáže přizpůsobovat budoucím trendům stejně, jako živoucí organismy v Darwinově teorii.

Jste spokojeni s vývojem auditorské profese a naplňuje její směřování Vaše očekávání?

Už Mefistofeles při svádění Fausta věděl, že spokojenost je nejkratší cestou do pekel! Česká auditorská profese si prošla změnami, z části vnucenými evropskými normami, z části prosazenými profesní komorou. Jsem potěšen, že se česká legislativa vyhnula právní tvořivosti nad rámec evropské regulace. Nová úprava přinesla řadu pozitivních změn, obávám se však, že regulační požadavky vcelku zvýšily náklady auditorů, a to disproporčně k jejich výnosům. Tržní prostředí v letech po ekonomické krizi omezilo možnost auditorů zohlednit tyto náklady v cenové politice. Reakci spatřuji ve dvou směrech: pozitivní je inovace a důraz na efektivitu, negativní je snaha o nalézání zkratk a ústupků v kvalitě auditu. Osud těchto reakcí je v rukou klientů, uživatelů auditorské práce a regulátorů. V tomto ohledu očekávám pozitivní vliv nezávislých výborů pro audit, s nimiž se stále více setkáváme nejen v subjektech veřejného zájmu, ale i v dalších korporacích, a také vliv RVDA a dozorčí komise komory, které by nám měly daleko transparentněji objasnit systémové nedostatky v kvalitě auditu a podpořit profesní inovace.

Stručně řečeno, jsem spokojen se směřováním, leč nikoliv s rychlostí vývoje profese, kterého jsme nejen svědky, ale též aktéry.

Musíme sledovat optimální praxi ve světě, aktivně její vývoj ovlivňovat, prosazovat nové technologie a odstraňovat bariéry pro jejich využití. V opačném případě nám hrozí marginalizace. Tuto hrozbu musíme zohlednit při volbě našich reprezentantů na sněmu.

Jak vidíte budoucnost auditu?

Jsem přesvědčen, že nezávislé ověřování reality ve světě konkurenčních soukromých korporací, alternativních pravd, „fake news“ a komplexních obchodních transakcí bude dlouhodobě potřebné.

Výzvou pro auditorskou profesi bude adaptace na nové požadavky společnosti a maximalizace přínosu při minimalizaci nákladů, a to především využitím nejmodernějších technologií auditu. Zřejmě bude docházet k další diferenciaci nároků na audit v závislosti na komplexnosti auditované společnosti i veřejném zájmu o transparentnost jejích operací, její finanční situaci a výkonnost. Již nyní zažíváme rozdílné přístupy k auditu subjektů veřejného zájmu a ostatních subjektů. Očekávám, že legislativa bude usilovat o zvýšení reálné hodnoty, kterou audit přináší. Jsem přesvědčen, že diferenciacie se bude v budoucnosti prohlubovat a nastane posun od ověřování transakcí k ověřování systémů. Heslo „Audit is an Audit“ nebude v budoucnosti udržitelné. Řešením bude definování různých auditorských produktů vhodných pro konkrétního klienta, což nabídne možnost další specializace auditorské profese. Auditři se budou muset více spoléhat na poptávku klientů, a méně na povinné produkty, které pro ně definuje legislativa. Výzvou pro legislativu bude naopak požadavek, aby se nestala brzdou ve veřejném zájmu přínosných inovací. V žádném případě se však nevyhneme maximálnímu využití počítačů a aplikací, bez nichž nebude možné uspět na konkurenčním trhu profesních služeb.

Rozhovor s **Vladimírem Králíčkem**, čtvrtým prezidentem Komory auditorů ČR

Jaký je rozdíl mezi profesí dnes a v době, kdy jste byl prezidentem?

Je zapotřebí připomenout, že jsem byl v pořadí až čtvrtým prezidentem Komory auditorů, ale od té doby již uběhla pěkná řádka let. K mému velkému překvapení to v prosinci loňského roku již bylo 10 let, kdy jsem svoji funkci předal svému nástupci. Navíc, v profesi se pohybuji jako auditor od roku 1991 a jako funkcionář od roku 1998, pokud nepočítám již dřívější zapojení do zkuškového systému. Jen obtížně tak rozlišuji jednotlivé etapy svého „auditorského života“.

Celou dobu sleduji vývoj nejen u nás, ale i ve světě. Jsou okamžiky, kdy jsem hrdý na to, že patřím k auditorské profesi, jsou však i okamžiky, kdy si kladu otázku, jak je možné, že profesně vzdělaný a technickými kompetencemi vybavený auditor může selhat. Mám na mysli selhání velkých firem ve známých celosvětových kauzách, ale i drobná selhání tuzemská, o nichž se příliš nehovoří. Drobná jsou proto, že se týkají takových účetních jednotek, jejichž problémy a potíže nestojí za mediální humbuk. Nejsou však drobná z pohledu příčin, zde jsou prakticky totožná s těmi „velkými“. Podle mého názoru je většina těchto velkých i drobných prohřešků či pochybení způsobena nikoli neznalostí standardů, postupů či pravidel, ale neochotou akceptovat vysoké mravní a etické principy naší profese.

S tím souvisí i moje obtížné ztotožnění se s tím, že na kontrolu kvality se zaměřujeme tak zásadně, že z rozpočtu komory je na ni vyčleněna přibližně třetina. K jak zásadnímu posunu došlo od doby, kdy se vybudoval robustní systém kontroly kvality a k jak zásadnímu posunu dojde poté, co se podle pravidel Evropské unie i u nás vybudoval systém veřejného dohledu? Je tento nástroj, tedy veřejný dohled, relevantní pro naše podmínky, kdy je na trhu přibližně 150 subjektů veřejného zájmu a Rada pro veřejný dohled nad auditem uvádí, že má „pod dohledem“ přibližně 80 statutárních auditorů? Tímto nikterak nechci zpochybňovat úlohu kontroly kvality a veřejného dohledu, jen přemýšlím, jak je možné, že před 20 lety

bylo všechno (trochu) jinak. Jako zásadní rozdíl vnímám určitý posun v kvalitě vyvolaný intenzivní školicí činností v oblasti auditorských standardů a auditorských postupů. To se podařilo především zavedením tzv. prioritního tématu v rámci kontinuálního profesního vzdělávání. Osobně jsem stále zapojen do práce výboru pro metodiku auditu a mám radost z toho, když vidím, jak mladší kolegové s obrovskou mírou entusiasmů řeší vše, co s metodikou auditu souvisí, včetně překladů zahraničních materiálů a spolupráce s ostatními výbory v rámci komory.

Jste spokojen s vývojem auditorské profese a naplňuje její směřování Vaše očekávání?

Všechny tři otázky položené redakcí oslavné publikace spolu souvisí a je pro mne obtížné je oddělit. To, co jsem uvedl, ještě neznamená, že bych byl s vývojem zcela nespokojen, ale vidím řadu problémů, které buď vůbec nedokážeme pojmenovat, nebo sice dokážeme, ale tímto pojmenováním vše skončí. Uvedu příklad. Při psaní svého příspěvku do této brožury (Etika a profesní odpovědnost auditora) jsem samozřejmě sáhl i po předchozí brožuře k 20. výročí naší organizace. V ní jsem znovu našel a přečetl si ojedinělý a krásný příspěvek kolegy Jiřího Peláka na téma „Osobní integrita auditora“. Jako by mi Jiří Pelák četl z duše, nehovoří o porušení toho či onoho ISA, ale o tom, jak silnou osobností má být auditor, jak vahou své osobnosti, svého jména propůjčuje auditorské zprávě důvěryhodnost. Jak má auditor čelit tlaku, který je na něj z řady míst vyvíjen, zda a jak lze integritu trénovat? Ano, došlo k pojmenování problému, tedy jednoho z důležitých pojmů uvedených v etickém kodexu. Bylo však s tímto problémem dále pracováno? Mohu se pochopitelně mýlit, ale obávám se, že nikoli. Proč? Prostě proto, že se jedná o velmi obtížně uchopitelnou materii spojenou s chováním auditora jakožto člena lidské společnosti. Je přeci mnohem snazší uvést, že ve spise nebyla zdokumentována prováděcí významnost (materialita), než se zabývat tím, jaké jsou motivy jednání auditora v určité situaci, jaké tlaky na

něj působí, jak je ovlivněn ekonomickou, politickou či sociální situací, prostředím, ve kterém je vychováván atp.

Jak vidíte budoucnost auditu?

O budoucnosti auditu se začínají vést diskuse, založené na určitých pochybnostech, zda ujišťovací funkce auditu v porovnání s cenou, kterou toto ujištění stojí, má pro zainteresované osoby (stakeholders) vůbec význam. Byl bych rád, kdyby šel vývoj obdobnou cestou, jakou šla hypotéza našich učitelů výpočetní techniky v 70. letech minulého století, kdy s plnou vážností nás, studenty VŠE, přesvědčovali o tom, že s rozvojem výpočetní techniky objektivně zmizí potřeba účetního zobrazení reality. Z dnešního pohledu se může zdát, že to nemohli myslet vážně, ale jsem přesvědčen, že tomu skutečně věřili právě ve světle nesmírně dynamického rozvoje jejich oboru. Pokud se tedy za několik málo let zjistí, že uživatelé účetních informací, přes veškerá „ale“ požadují auditorské ověření, bude to dobrá zpráva. Možná ještě pár slov k tomu, jaká jsou ta „ale“. Takže asi jen heslovitě:

Ekonomické bubliny, které se vytvářejí jak působením trhu, tak i tím, že jsou enormní snahy o „smoothed earnings“, tedy „vyiplané výdělky“ z pohledu manažerů či vlastníků; jak má reagovat auditor?

Koncentrace auditorského trhu; je možné, aby všechny firmy v žebříčku FTSE 100 auditovaly tzv. systémové firmy (což je eufemismus pro označení firem Big X, číslovku si dosadte podle libosti nebo podle času, ve kterém se při čtení tohoto rozhovoru nacházíte)?

Nedostatečné odměny auditorům ve srovnání s odměnami, které jsou ochotny firmy platit konzultantům; nelze se potom divit, že auditorské společnosti diverzifikují svoji činnost tímto směrem a dostávají se tak mnohdy do problémů s nezávislostí.

Nevyjasněné limity pro hmotnou odpovědnost auditorů; stanovení tzv. cap, neboli maximálního (tedy v zásadě nelikvidačního) limitu, do kterého mají auditorské společnosti povinnost nahradit škodu, nebyl uznán jako všeobecně platný a legislativní úpravy jednotlivých zemí povinnost náhrady škody řeší rozdílně.

Neujasněné nástroje, které mají pomoci zvýšit důvěru v auditorskou profesi. Ať se jedná o povinnou rotaci, veřejný dohled nebo existenci výborů pro audit; všechny tyto nástroje se užívají (ve srovnání s cca

150letou tradicí auditorské profese) poměrně krátkou dobu. Například některé vědecké výzkumy v oblasti rotace auditorů prokazují, že pomocí rotace lze dosáhnout zvýšení kvality auditu, jiné vědecké výzkumy prokazují pravý opak.

Otázky možnosti návratu k vyšší míře samoregulace, kdy podle známého principu kyvadla se někdy počátkem tohoto století vychýlilo směrem k extrému minimální samoregulace a návrat do normální polohy se zdá být v současné době v nekonečnu; předpokládám, že je jen otázkou času, kdy se kyvadlo navrátí do vyvážené polohy mezi regulací a samoregulací.

Otázky vzdělání pro nové podmínky, kdy na jedné straně je účetní profese (obdobně jako auditorská profese) v ohrožení a za pravdu tak zdánlivě dostávají zastánci „neúčetního přístupu“ ke vzdělání, na druhou stranu je absence znalosti principů účetnictví již nyní vidět na velmi slabých výsledcích z účetních disciplín při vstupních zkouškách do profese. V době mých začátků, tedy v 90. letech minulého století bych si nedokázal představit, že příjmu na pozici asistenta uchazeče, který nejen že nezná dobře účetnictví, ale nikdy se s ním prakticky nezabýval, tedy alespoň část své profesní kariéry prakticky neúčtoval.

Pochopení a praktické zvládnutí takových přístupů, které označujeme výrazy jako „kontinuální audit“, „posun od auditu ke komplexním ujišťovacím službám“ atp.

Přes výše uvedená „ale“, nebo možná právě proto, že existuje reálná šance je uspokojivě vyřešit, jsem přesvědčen, že „reformovaný“ audit se může dočkat mnoha dalších úspěšných let.

Rozhovor s **Petrem Šobotníkem**, pátým prezidentem Komory auditorů ČR

Jaký je rozdíl mezi profesí dnes a v době, kdy jste byl prezidentem?

Prezidentem Komory auditorů ČR jsem byl dvě funkční období, a to v letech 2007–2010 a 2010–2014. Do prvního období spadá přijetí nového zákona o auditorech v roce 2009, v němž se podařilo udržet na úrovni samosprávné profese řadu klíčových aktivit a nastavit vyvážený vztah mezi Komorou auditorů ČR a nově vzniklou Radou pro veřejný dohled nad auditem. Profese v té době již byla rozdělena obdobně jako v současné době na velké auditorské firmy, které ověřovaly (a stále ověřují) převážnou většinu velkých společností, střední auditorské firmy a fyzické osoby – OSVČ specializující se na ostatní společnosti s povinností provedení auditu.

Protože jsem byl prezidentem Komory auditorů ČR poměrně nedávno, nevidím ve vývoji auditorské profese žádný zásadní rozdíl. Pochopitelně však dochází ke změnám v samotném provádění auditu s postupujícím rozvojem v oblasti IT, změnila se významně i filosofie dohledu nad auditorskou profesí.

Jste spokojen s vývojem auditorské profese a naplňuje její směřování Vaše očekávání?

Vnímání auditorské profese ovlivňuje především vnější ekonomický vývoj, do značné míry se na něm však podílí i samotná profese. Výzkumy ukazují, že atraktivita auditorské profese významně poklesla

a doby, kdy „velká čtyřka“ patřila mezi nejatraktivnější zaměstnavatele, jsou dávno pryč. Otázkou zůstává, jak na tento vývoj může samotná profese reagovat a zda se na tomto „ústupu ze slávy“ trochu nepodílíme i my auditori.

Osobně se domnívám, že se nám nepodařilo a stále nedaří dostatečně vysvětlit přínosy auditu, a to jak v teoretické rovině, tak i v praktickém životě. Stále se setkáváme se situacemi, kdy společnosti dlouhodobě vykazují výsledky, které nezobrazují jejich skutečnou ekonomickou pozici, přesto však jsou ověřovány s výrokem bez výhrad.

Zde vidím velký prostor pro zlepšení současného stavu a posílení pozitivního vnímání profese, a to jak ze strany jednotlivých auditorů, tak i ze strany auditorské samosprávy a dohledového orgánu.

Jak vidíte budoucnost auditu?

Zde bych navázal na předchozí odpověď. Celospolečenský vývoj můžeme ovlivnit pouze částečně, například etické aspekty podnikání jsou auditory ovlivnitelné skutečně pouze okrajově. Každopádně bychom se ale v rámci profese měli snažit reagovat na současné trendy a přizpůsobovat jim i přípravu nových auditorů a jejich následné průběžné vzdělávání.

Jenom silná auditorská profese plně respektující nejen odborné znalosti, ale i etické normy chování auditora má šanci udržet si své místo a být aktivním hráčem v ekonomice naší země.

AUDITOR
časopis Komory auditorů České republiky číslo 1/2012

Rozhovor s Irenou Liškařovou, současnou prezidentkou Komory auditorů ČR

Vnímáte nějaké rozdíly v auditorské profesi za celou dobu, co v ní působíte?

Hned první, co mě napadá, je rozdíl v přístupu k auditu a dokumentaci auditorského spisu. Když jsem nastoupila do auditorské firmy, tehdy ještě jsem nastoupila do auditorské firmy, tehdy ještě Arthur Andersen, tak počítač měli jen senioři, manažeři a partneři. Vše se dokumentovalo na žlutých papírech, s předepsaným formátem, a barevně se vyznačovaly určité procedury. Podpis asistenta, který připravil pracovní materiál, a první kontrola byly vpravo nahoře a podpisy manažera a partnera byly vpravo dole. Senior měl dobrou fyzickou kondici, protože na auditní zakázku jezdil s velkým kufrem, který obsahoval zhruba 10 kg papírového spisu (což byl vždy i spis z auditu v předchozím roce). Postupem času se přecházelo na testování kontrolního prostředí, pochopení jednotlivých procesů a testování těchto procesů, s čímž stále více souviselo i spoléhání se na IT systémy a jejich testování. Dnes si nikdo neumí audit bez počítače představit. Další velká změna je v časové náročnosti a regulaci profese. Už dávno neplatí, že by auditoři měli celé léto pohodu a klid. Bohužel je nepřímá úměra mezi náročností auditu, zodpovědností auditora a honorářem auditora. První část jde nahoru, ale honoráře pořád stagnují. Je to ale na nás, na auditorech, jak si svoji práci ohodnotíme.

Jak jste spokojena s vývojem auditorské profese a jejím směřováním? Je v moci prezidenta Komory auditorů toto směřování ovlivnit?

Pokud se podívám do Evropy, tak sotva skončila implementace nařízení ohledně subjektů veřejného zájmu, začíná se hovořit opět o další regulaci. Naštěstí se auditorské profesi podařilo na čas přimět politiky, aby upustili od těchto aktivit. Profese začíná být přeregulovaná, nová pravidla spíše všem komplikují život, aniž by přinášela pozitivní změny ať už pro uživatele auditorských zpráv nebo naše klienty.

Odpověď na druhou část otázky je jasná. Pokud má prezident komory podporu členů a týmu lidí, se kterými pracuje, a jednájí

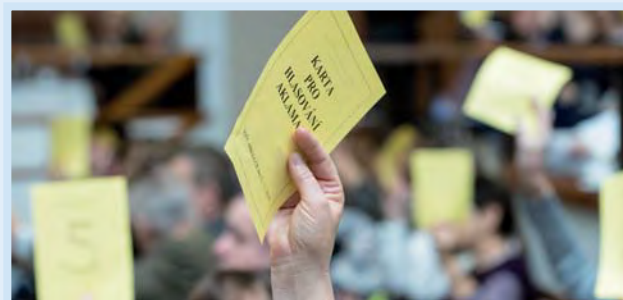
všichni ve shodě, pak je možné směřování profese ovlivnit.

Mám možnost srovnání českého prostředí se zahraničím a jsem hrdá na to, že v České republice zůstala komora jako samosprávná organizace se všemi právy a povinnostmi, které k samosprávě náleží. Pouze kontrola auditorů subjektů veřejného zájmu přešla do kompetence Rady pro veřejný dohled nad auditem (RVDA). Samosprávná funkce komory však byla doplněna o náročný dohled ze strany RVDA, což si málokdo uvědomuje. Komora je pod drobnohledem při

organizování školení či zkoušek, RVDA kontroluje i postupy týkající se evidence členů a činnosti dozorčí a kárné komise.

Jak vidíte budoucnost auditu?

Z hlediska mého osobního pohledu pozitivně, jen se během následujících let změní přístup k auditu. Asistenti auditora budou spíše technicky a počítačově zaměřeni lidé, jejichž úkolem bude zpracování dat od klienta. Úkoly auditora budou spočívat zejména v úsudcích, vyhodnocení vzorků a testů a v závěrečných rozhodnutích. Věřím, že v brzké době bude pomáhat i robotizace. Ta se začíná objevovat i u klientů v ekonomických odděleních. Zatím to není časté, ale ten, kdo začal roboty využívat, už by neměnil. Robot mluví česky, nestěžuje si, nechce odbory, není nemocný a podnikatel za něj neplatí sociální a zdravotní pojištění. Přejde mi to velmi podobné době, kdy Baťa začal s pásovou výrobou obuvi.

O Komoře auditorů ČR

Komora auditorů České republiky je samosprávná profesní organizace zřízená zákonem o auditorech za účelem správy auditorské profese v České republice. Je právnickou osobou. Komora byla založena v roce 1993 a od 14. dubna 2009 je její působnost upravena zákonem č. 93/2009 Sb., o auditorech, ve znění pozdějších předpisů. Povinné auditury účetních závěrek jsou podle tohoto zákona oprávnění provádět pouze auditoři, kteří jsou zapsáni v rejstříku vedeném Komorou auditorů ČR. Na činnost komory dohlíží Rada pro veřejný dohled nad auditem. Ta je rovněž odvolacím orgánem, který přezkoumává vnitřní předpisy a rozhodnutí komory.

Komora plní zejména tyto funkce:

- vede a zveřejňuje rejstřík auditorů,
- zajišťuje podmínky pro kontrolu kvality činnosti auditorů,
- kontroluje, zda auditoři a asistenti auditora dodržují ustanovení zákona o auditorech,
- po projednání s Radou pro veřejný dohled nad auditem vydává vnitřní předpisy, etický kodex a auditorské standardy s výjimkou auditorských standardů upravených právem Evropské unie,
- vytváří předpoklady pro průběžné profesní vzdělávání a zvyšování odborné úrovně statutárních auditorů,
- vytváří předpoklady pro přípravu asistentů auditora ke složení auditorské zkoušky,
- rozhoduje o podaných přihláškách k auditorským zkouškám, dílčím auditorským zkouškám a rozdílovým zkouškám a zajišťuje provádění auditorských a dílčích auditorských zkoušek a rozdílových zkoušek,
- rozhoduje o osvobození od části auditorské zkoušky a o uznání kvalifikace statutárních auditorů z jiných členských států EU a schvaluje auditory z třetích zemí,
- ve zvlášť odůvodněných případech zprošťuje auditora mlčenlivosti a o takovém zproštění mlčenlivosti informuje účetní jednotku,
- vydává auditorská oprávnění,
- rozhoduje o pozastavení, zákazů výkonu auditorské činnosti či o zániku oprávnění k výkonu auditorské činnosti,

- vydává časopis Auditor a odborné příručky pro auditory,
- spolupracuje s tuzemskými i zahraničními profesními organizacemi a s institucemi státní správy,
- je členem Národní účetní rady,
- je členem mezinárodních profesních organizací IFAC a Accountancy Europe (AE, dříve FEE).

Komora je nezávislá na státním rozpočtu i na veřejných financích, jako nezisková instituce používá svůj případný zisk pouze na financování svých aktivit. Jejími výnosy jsou zejména členské příspěvky auditorů a auditorských společností, poplatky za přihlášky ke zkouškám a za osvobození od zkoušek, účastnické poplatky za vzdělávací kurzy, semináře a konference, příjmy z prodeje odborných publikací a příruček, peněžní pokuty uložené v rámci kárného řízení.

Sněm

Nejvyšším orgánem komory je sněm, který je svoláván nejméně jednou za dva roky výkonným výborem. Sněm volí členy a náhradníky orgánů, které řídí a kontrolují činnost komory v období mezi sněmy. Jsou to tyto na sobě nezávislé volené orgány komory: výkonný výbor, dozorcí komise a kárná komise. Sněm schvaluje statut komory, vnitřní předpisy nebo jejich změny, etický kodex a auditorské standardy, zprávu o činnosti volených orgánů a účetní závěrku komory.

Auditoři - zajímavosti z rejstříku

Ev. číslo	Vznik oprávnění	Jméno a příjmení
100	5. 10. 1990	Ladislav Kozák
500	8. 5. 1991	Ladislav Ševčík
1000	3. 6. 1992	Jan Opravil
1500	28. 12. 1995	Vladislava Sahulová
2000	1. 1. 2005	Radka Fišerová

Výkonný výbor

Je výkonným orgánem komory, má 14 členů. Řídí komoru v období mezi sněmy. Jeho pravomoci jsou dány zákonem o auditorech, statutem a usnesením sněmu. Výkonný výbor volí ze svých členů prezidenta a dva viceprezidenty, jmenuje ředitele úřadu. Prezident je statutárním orgánem komory. Výkonný výbor zřizuje své pomocné orgány, resp. odborné výbory a pracovní skupiny. Schází se obvykle jednou za měsíc.

Dozorčí komise

Je kontrolním orgánem komory, má 11 členů. Při své činnosti se řídí dozorčím řádem. Kontroluje kvalitu činnosti auditorů, dodržování zákona o auditorech, dalších právních předpisů, vnitřních předpisů komory a plnění usnesení sněmu. Provádí šetření podnětů a stížností doručených komoře.

Kárná komise

Má sedm členů, provádí kárná řízení podle zákona o auditorech a v souladu s kárným řádem komory. Rozhoduje o tom, zda auditor porušil povinnosti stanovené zákonem o auditorech, jiným právním předpisem upravujícím výkon auditorské činnosti, etickým kodexem, vnitřními předpisy komory nebo auditorskými standardy. Je oprávněna ukládat kárná opatření v souladu se zákonem o auditorech.

Auditor účetní závěrky

Ověřuje roční účetní závěrku komory.

Úřad

Zajišťuje administrativně činnost komory. Je řízen ředitelem a rozdělen na čtyři oddělení: oddělení metodiky auditu a účetnictví; oddělení vzdělávání, auditorských zkoušek a evidence; oddělení kontroly kvality auditorské činnosti a oddělení provozní a vnějších

vztahů vč. sekretariátu. Agendu související s úkony kárné komise jakožto správního orgánu zabezpečuje tajemník kárné komise.

Pomocné orgány

Volené orgány mají možnost zřizovat své pomocné orgány. Zřízeny jsou následující pomocné orgány, resp. odborné výbory v působnosti výkonného výboru.

Prezidium

Ve složení prezident, první viceprezident a viceprezident se schází za účasti ředitele úřadu v době mezi zasedáními výkonného výboru. Jeho úkolem je operativní řízení chodu komory. Připravuje program jednání výkonného výboru. Řídí a kontroluje činnost úřadu.

Výbor pro správu profese

Na základě zákonem předepsaných náležitostí vede rejstřík obsahující údaje o statutárních auditorech, auditorských společnostech a asistentech auditora. Kontroluje odbornou praxi asistentů auditora a platby příspěvků auditorů na činnost komory. Organizuje slib nových auditorů. Zabývá se otázkami auditorské profese a etiky.

Výbor pro auditorské zkoušky

Má dvě sekce:

- pro zkoušky, která připravuje a garantuje obsah jednotlivých dílčích částí auditorské zkoušky, připravuje sborník materiálů pro přípravu uchazečů o složení zkoušky, osvobozuje od dílčí části auditorské zkoušky, navrhuje zkušební komisaře;
- pro vzdělávání, která garantuje obsah vzdělávacích kurzů sloužících k přípravě na auditorskou zkoušku.

Výbor pro kontinuální profesní vzdělávání

Připravuje témata a obsah vzdělávání pro auditory i odbornou veřejnost, navrhuje vhodné lektory, spolupracuje na přípravě odborných konferencí. Eviduje a kontroluje plnění povinností vyplývajících z vnitřního předpisu pro kontinuální profesní vzdělávání statutárních auditorů.

Výbor pro regulaci a rozvoj profese

Pracuje na dlouhodobých vizích pro auditorskou profesi, na podpoře nových aktivit auditorů a rozvoji neauditorských služeb. Zabývá se vypracováním připomínek k návrhům vybraných zákonů, navrhuje vnitřní předpisy a směrnice komory a jejich změny.

Auditorské společnosti - zajímavosti z rejstříku

Ev. číslo	Vznik oprávnění	Jméno a příjmení
100	2. 5. 1994	Finaudit Třinec, s.r.o.
200	17. 4. 1996	MORAVIA AUDIT, s.r.o
300	18. 3. 1998	ATLAS AUDIT s.r.o.
400	20. 6. 2002	HZK audit, s.r.o.
500	1. 1. 2010	NEX Consulting spol. s r.o.

Výbor pro metodiku auditu

Řeší aktuální problematiku metodiky auditu, poskytuje výklad auditorských standardů pro potřeby auditorů, zpracovává aplikační doložky k mezinárodním auditorským standardům. Podílí se také na školení v oblasti metodiky auditu, účastní se připomínkových řízení k materiálům týkajícím se auditu. Předseda výboru zastupuje komoru na pravidelných jednáních pracovní skupiny AE pro audit (Audit & Assurance Policy Group).

Redakční rada pro překlady

Garantuje odbornou správnost překladů mezinárodních předpisů v oblasti řízení kvality, auditu, prověrek, ostatních ověřovacích zakázek a souvisejících služeb vydávaných IFAC a překladů dalších zahraničních dokumentů z oblasti metodiky auditu. Mezi jejími členy jsou zástupci velkých a středních auditorských firem a akademické obce.

Výbor pro účetní výkaznictví

Zabývá se metodikou účetnictví podnikatelského sektoru. Sleduje návrhy a změny národních pravidel, návrhy interpretací českých předpisů, které vydává Národní účetní rada, v níž má výbor svého zástupce. Účastní se připomínkových řízení. Vytváří výstupy formou připomínek a stanovisek.

Výbor pro IFRS a finanční instituce

Zaměřuje se na problematiku IFRS a další související otázky, jako je vzdělávání v této oblasti, podpora profese s cílem zvýšit kvalitu účetního výkaznictví. Sleduje návrhy a změny v IAS/IFRS, vysvětluje aplikace, vytváří příklady a zaujímá stanoviska k vybraným problémům. Výbor se také zabývá sledováním návrhů, změn a interpretací pravidel regulujících účetnictví bank, pojišťoven, dalších finančních institucí a finančních nástrojů. Spolupracuje s Českou

národní bankou, Burzou cenných papírů Praha a dalšími institucemi na národní úrovni.

Výbor pro SME/SMP

Výbor se zabývá otázkami auditorské profese, které se týkají malých a středních auditorských praxí a podniků. Předseda výboru se účastní jednání skupiny AE pro malé a střední podniky (SMP Forum).

Výbor pro veřejný sektor

Zabývá se specifiky subjektů ve veřejném sektoru. Zaujímá stanoviska k působení auditorů v této oblasti ve vazbě na právní předpisy. Podílí se na připomínkování předpisů, tvorbě auditorských standardů a metodických pomůcek komory řešících oblast veřejného sektoru, jakož i na přípravě vzdělávacích projektů pro auditory. Zástupce výboru se účastní jednání pracovní skupiny AE pro veřejný sektor (Public Sector Policy Group).

Výbor pro vnější vztahy

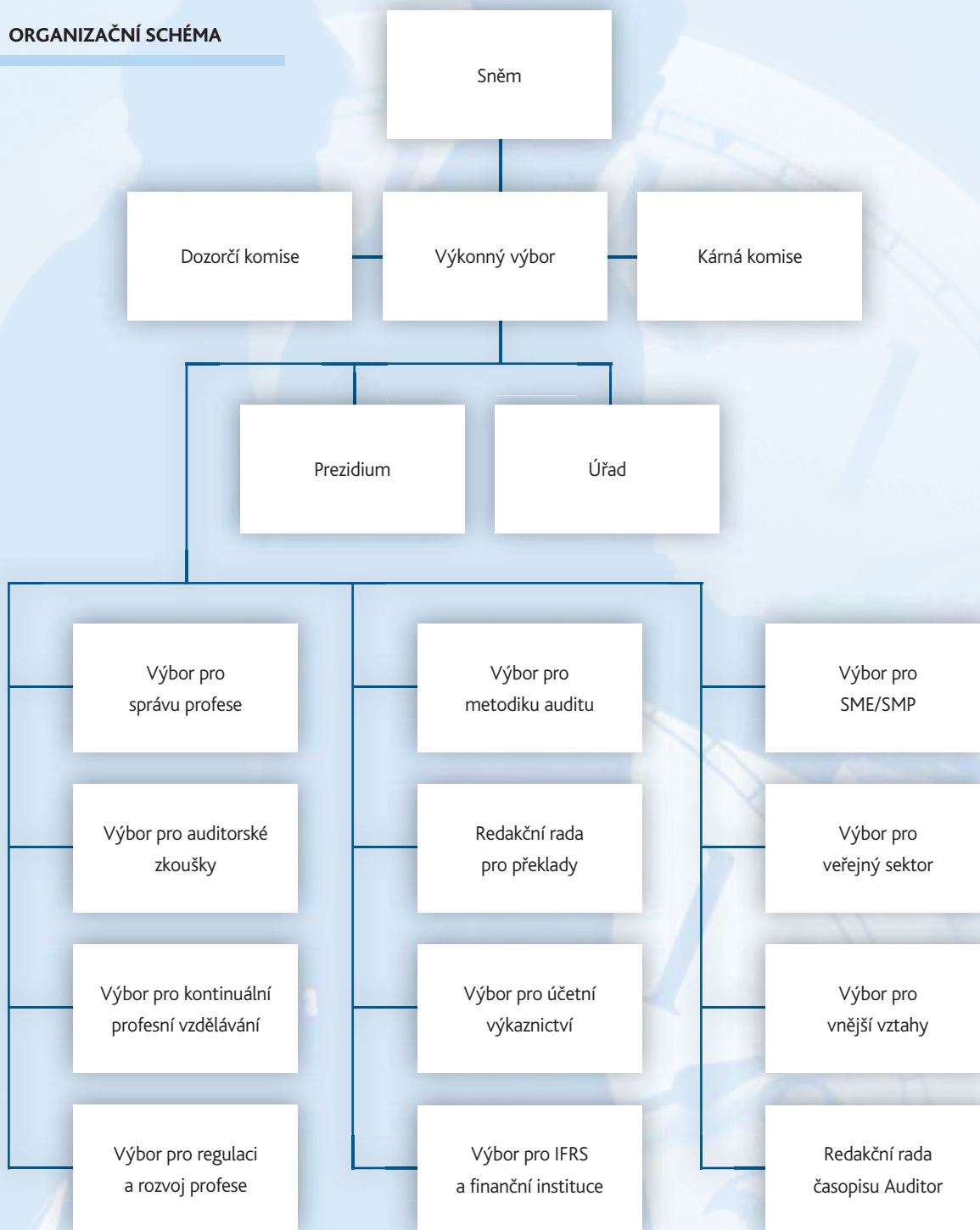
Zabývá se propagací a prezentací auditorské profese a komory vůči veřejnosti, koordinací IT, které komora používá, a obsahem webových stránek. Přípravuje jednotlivé mediální a publikační projekty zaměřené na širší veřejnost, např. mimořádná vydání časopisu Auditor speciál, přílohy a články v ekonomickém a odborném tisku a v elektronických médiích.

Redakční rada časopisu Auditor

Řídí vydávání časopisu Auditor, který vychází 10krát ročně. Garantuje tematické zaměření a obsah jednotlivých čísel tištěného časopisu, mimořádných tištěných příloh a elektronické přílohy (e-příloha), která je vydávána souběžně s tištěným časopisem Auditor.

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA

TUZEMSKÁ SPOLUPRÁCE

Komora auditorů ČR spolupracuje s řadou tuzemských institucí a organizací, např. s Ministerstvem financí ČR, kam audit podle kompetenčního zákona spadá, s Radou pro veřejný dohled nad auditem (RVDA) a s bankovním dohledem České národní banky (ČNB). Rovněž se aktivně zapojuje do činnosti Národní účetní rady (NÚR). Významná je i spolupráce s Vysokou školou ekonomickou v Praze, jejíž zástupci se podílejí na přípravě školení pro auditory v rámci kontinuálního profesního vzdělávání, vzdělávacích kurzů před dílčími auditorskými zkouškami a na realizaci auditorských zkoušek.

Ministerstvo financí

Komora spolupracuje s ministerstvem financí při řešení aktuálních otázek z oblasti účetnictví a auditu a formou připomínek se vyjadřuje k vybraným návrhům zákonů a vyhlášek. V rovině obecně legislativní je komora zapojena v koordinačním výboru při MF ČR, složeném ze zástupců ministerstva, Komory daňových poradců ČR a dalších zástupců odborné veřejnosti. Koordinační výbor na pravidelných jednáních řeší problematiku výkladu a aplikace daňové a související legislativy. V rámci koordinačního výboru KA ČR připomínkuje novely, resp. návrhy zákonů v oblasti účetnictví, daní a auditu. V rovině odborné spolupráce se zástupci KA ČR zapojují do pracovních skupin komise ministra financí pro další rozvoj účetnictví a auditu.

Národní účetní rada

Komora auditorů je společně s Komorou daňových poradců ČR, Svazem účetních a Vysokou školou ekonomickou v Praze, zastoupenou Fakultou financí a účetnictví, jedním ze zakládajících členů Národní účetní rady. NÚR je právnickou osobou (sdružením), která byla

zaregistrována v lednu 1999 u ministerstva vnitra jako nezávislá odborná instituce k podpoře odborné způsobilosti a profesní etiky při rozvoji účetních profesí. NÚR se stala vhodným prostorem pro výměnu stanovisek jejích členů a koordinuje vybrané aktivity jak z hlediska perspektivy vývoje vybraných disciplín (např. obchodní právo, audit, daně, účetnictví), tak při právě probíhajících legislativních úpravách v uvedených oblastech.

Rada pro veřejný dohled nad auditem

Komora auditorů spolupracuje s RVDA, která byla v souladu s požadavky evropské směrnice zřízena zákonem o auditorech č. 93/2009 Sb. v dubnu 2009. Komora předává Radě došlá odvolání proti rozhodnutí kárné komise a předkládá jí ke schválení plány kontrol kvality auditorské činnosti. RVDA je právnickou osobou, která vykonává veřejný dohled nad auditorskou činností a nad činností Komory auditorů ČR. Dbá přitom na ochranu veřejného zájmu a nově do působnosti její kontrolní činnosti patří i auditori vykonávající audity subjektů veřejného zájmu.

Ostatní tuzemská spolupráce

Společně s Nejvyšším kontrolním úřadem, Českým institutem interních auditorů, Radou pro veřejný dohled nad auditem a Ministerstvem financí ČR jsou pořádány pravidelné „kulaté stoly“ a konference na aktuální témata týkající se problematiky auditu.

Komora se účastní každoročních setkání profesních komor zřízených zákonem, na nichž se probírají aktuální témata a problémy, s nimiž se profesní samosprávy potýkají. V posledních letech to byl např. neoprávněný výkon povolání a neúměrný nárůst administrativy, který se negativně dotýká většiny svobodných povolání.

Profesní komory se staly připomínkovými místy v rámci mezi-rezortního připomínkového řízení a spolupracují na připravované

legislativě a počínaje rokem 2015 se zástupci profesních komor také několikrát do roka scházejí na úřadu vlády za účasti předsedy vlády na jednání ke konkrétním problémům a právním předpisům.

Komora má vybudovaný kvalitní vzdělávací systém. O kvalitě jeho profesních zkoušek svědčí i jejich uznávání mezinárodními i tuzemskými profesními institucemi, jako je Svaz účetních nebo Komora daňových poradců.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Komora je aktivním členem dvou nejvýznamnějších mezinárodních profesních organizací. Od roku 1994 je řádným členem Mezinárodní federace účetních (IFAC) a v prosinci 2002 se stala řádným členem Federace evropských účetních (FEE), kde byla od roku 1996 členem korespondentem. V rámci mezinárodní spolupráce probíhá rovněž výměna zkušeností s profesními organizacemi z ostatních zemí Visegrádské čtyřky. Na mezinárodním poli udržuje komora pracovní kontakty i se zástupci auditorské profese zemí stojících mimo Evropskou unii, např. s Ukrajinou a Čínou.

Mezinárodní federace účetních (IFAC)

Mezinárodní federace účetních (International Federation of Accountants, IFAC) je organizace s celosvětovou působností sdružující účetní a auditorskou profesi. Byla založena v roce 1977 a již od svých počátků si uvědomuje, že rozhodujícím nástrojem ochrany veřejného zájmu je vytváření, propagování a prosazování mezinárodně uznávaných standardů, které budou pro investory, odbornou veřejnost i pro další subjekty zárukou, že jimi používané informace jsou důvěryhodné. Pro tyto účely IFAC zajišťuje struktury a procesy umožňující fungování čtyř nezávislých orgánů vydávajících mezinárodní standardy, a to Rady pro mezinárodní auditorské a ověřovací standardy (International Auditing and Assurance Standards Board, IAASB), Rady pro mezinárodní standardy vzdělávání účetních (International Accounting Education Standards Board, IAESB), Rady pro mezinárodní etické standardy účetních (International Ethics Standards Board for Accountants, IESBA) a Rady pro mezinárodní účetní standardy pro veřejný sektor (International Public Sector Accounting Standards Board, IPSASB).

IFAC má ve více než 130 zemích celého světa 175 členských a přidružených organizací, což představuje celkem téměř tři miliony účetních odborníků, kteří provozují veřejnou praxi, tj. jsou nezávislými auditory, nebo působí v průmyslu a obchodu, ve veřejném sektoru či

v akademické sféře. Jen málo jiných profesních sdružení má tak širokou mezinárodní základnu jako IFAC, z účetních organizací žádná.

Komora auditorů ČR jako řádný člen musí plnit členské povinnosti IFAC. Jde o povinnosti členských organizací týkající se podpory práce IFAC, podpory práce Rady pro mezinárodní auditorské a ověřovací standardy a dále o povinnosti při ověřování kvality a povinnosti z hlediska vyšetřovacích a disciplinárních postupů. KA ČR v rámci své činnosti a spolupráce s IFAC zajišťuje překlady příruček a mezinárodních standardů v oblasti řízení kvality, auditu, prověrek, ostatních ověřovacích zakázek a souvisejících služeb, a vydává je pro auditory v češtině.

Accountancy Europe (dříve FEE)

Federace evropských účetních (FEE), od prosince 2016 přejmenovaná na Accountancy Europe (AE), je klíčovým představitelem účetní a auditorské profese v Evropě. Členy AE je v současnosti 51 organizací z 37 zemí. Členské organizace působí ve všech zemích Evropské unie a dalších zemích Evropského sdružení volného obchodu a zastupují zhruba milion evropských účetních a auditorů.

Zástupci komory se účastní pravidelných jednání pracovních skupin AE pro audit, účetnictví, pro problematiku malých a středních podniků, profesní etiku a pro veřejný sektor. Kromě toho komora sleduje dokumenty vydávané jinými pracovními skupinami AE. Na platformě AE je také průběžně monitorován stav příprav nových zákonů či legislativních změn v rámci Evropské unie a jednotlivých zemí EU. Prezident komory se pravidelně účastní setkání nominovaných zástupců jednotlivých členských zemí v tzv. Members Assembly Accountancy Europe. V letech 2015–2016 byl prezidentem FEE bývalý prezident KA ČR Petr Kříž.

Komora průběžně sleduje veškeré úpravy směrnic, nařízení a doporučení Evropské komise týkajících se účetních závěrek, auditu, obchodního práva a regulace účetní a auditorské profese. Sleduje také novinky z IFAC a AE, které následně zveřejňuje na svých webových stránkách, a vysílá své zástupce na mezinárodní odborné konference v zahraničí. Novinky jsou publikovány v průběhu roku formou článků v časopise Auditor a zprávy ze zahraničních cest jsou publikovány na webových stránkách komory www.kacr.cz.

Visegrádská čtyřka

Spolupráce zemí tzv. Visegrádské čtyřky na úrovni auditorské profese probíhá již od roku 2001. Prezidenti auditorských komor ze zemí Visegrádské čtyřky (V4), tj. Česka, Maďarska, Polska a Slovenska, se každý rok na jaře scházejí v jedné z hostitelských zemí, aby jednali o aktuálních otázkách profese, o legislativních krocích ve svých zemích i na úrovni EU. Jednání se účastní i představitel Accountancy Europe.

ICAEW

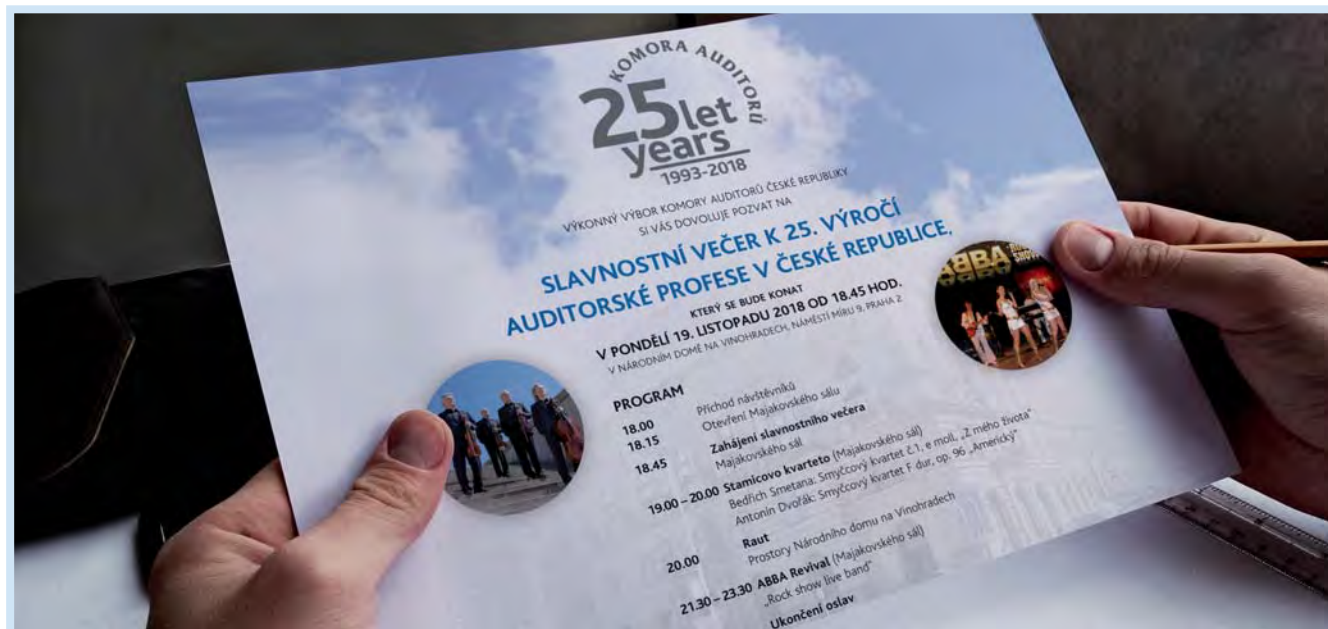
Další zahraniční partnerskou organizací je Institut autorizovaných účetních znalců Anglie a Walesu (Institute of Chartered Accountants in England and Wales, ICAEW), s nímž KA ČR podepsala v říjnu 2014 dohodu (memorandum o porozumění), která členům obou organizací otevřela nové možnosti, jak se stát členem partnerské organizace, a to včetně získání oprávnění provádět audit. Dohodu podepsali v Londýně

Michael Izza, výkonný ředitel ICAEW, a Petr Šobotník, prezident KA ČR. V červnu 2015 se na VŠE v Praze ve spolupráci s ICAEW konal workshop zaměřený na nové požadavky na vzdělávání auditorů a činnost profesních komor v kontextu změn evropské legislativy. Na stejném místě byl začátkem října 2015 pod patronací ICAEW uspořádán společný „kulatý stůl“ na téma kontrola kvality a součinnost v legislativě. Jednání se zúčastnili vrcholní zástupci auditorských profesních organizací a orgánů veřejného dohledu z Bulharska, Česka, Maďarska, Moldávie, Rumunska, Slovenska, Řecka a Turecka. Komora auditorů ČR ve spolupráci s ICAEW a VŠE v Praze uspořádala koncem října 2017 na půdě VŠE v Praze filmový večer na téma úskalí, tlaků a podvodů, s nimiž se auditori setkávají při své práci. Film uvedl a poté jím prováděl regionální ředitel ICAEW pro Evropu Martin Manuzi. Součástí akce byla i prezentace vzájemného uznávání zkoušek.

ACCA

V oblasti vzdělávání a profesní kompetence auditorů spolupracuje KA ČR s Asociací certifikovaných účetních (ACCA), s níž byla v květnu 2016 podepsána dohoda o spolupráci při vzájemném uznávání kvalifikace a zkoušek. Slavnostního aktu se přímo zúčastnila prezidentka ACCA Datuk Alexandra Chin a prezident FEE Petr Kříž.

Jiří Mikyna, Athina Lérová, úřad KA ČR

Auditorská profese v číslech

Prezidenti a viceprezidenti Komory auditorů ČR

1. prezident **Vladimír Pilný**
2. prezident **Ladislav Langr**
3. prezident **Petr Kříž**
4. prezident **Vladimír Králíček**
5. prezident **Petr Šobotník**
6. prezident **Irena Liškařová**

Období 2/1993 – 11/1998

prezident Vladimír Pilný
viceprezident Bohuslav Poduška

Období 11/1998 – 11/2001

prezident Ladislav Langr
viceprezident Otakar Hora (do 12/2000)
viceprezident Petr Kříž (od 1/2001)
viceprezidentka Libuše Müllerová

Období 11/2001 – 11/2004

prezident Petr Kříž
viceprezident Vladimír Králíček
viceprezident Ladislav Langr

Období 11/2004 – 11/2007

Prezident Vladimír Králíček
viceprezident Jiří Vrba
kancléřka Marie Kučerová (do 2/2007)

Období 11/2007 – 11/2010

prezident Petr Šobotník
viceprezidentka Libuše Müllerová

Období 11/2010 – 11/2012

prezident Petr Šobotník
1. viceprezident Ladislav Mejzlík
viceprezident Jiří Ficbauer

Období 11/2012 – 11/2014

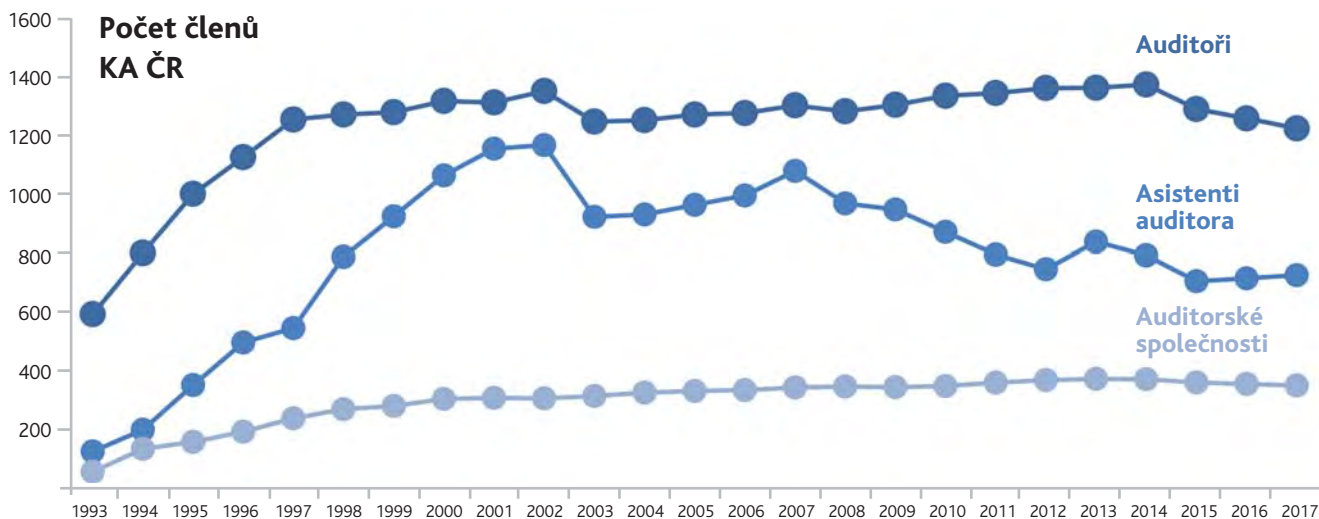
prezident Petr Šobotník
1. viceprezident Ladislav Mejzlík
viceprezident Stanislav Staněk

Období 11/2014 – 11/2016

prezidentka Irena Liškařová
1. viceprezidentka Libuše Müllerová
viceprezident Pavel Kulhavý

Období 11/2016 – 11/2018

prezidentka Irena Liškařová
1. viceprezident Jiří Pelák
viceprezident Pavel Kulhavý

Složení volených orgánů KA ČR

Období 2/1993 – 11/1998

RADA

Vladimír Pilný, prezident
Bohuslav Poduška, viceprezident
Ladislav Langr, tajemník
Ladislav Beneš
Jan Doležal
Hana Filipcová
Karel Hampl
František Havel
Antonín Husák
Leonard Kozohorský
Libuše Müllerová
Jarmila Novotná
Irena Pittermannová

Zdeněk Šubert
Anežka Vojtěchová
Jiří Vrba
Ladislav Zelinka

DOZORČÍ KOMISE

Jaroslav Beneš
Alois Berka
Jitka Hocková
Karel Kasík
Radomír Kosina
Miroslava Krčmová
Josef Zídek

DISCIPLINÁRNÍ KOMISE

Arnošt Fischer
Miloslava Havlová
František Louša
Alena Svobodová
Jan Vrbský

REVIZOŘI ÚČTŮ

Eva Jirásková
Jaroslava Pechová

Období 11/1998 – 11/2001

RADA

Ladislav Langr, prezident
Otakar Hora, viceprezident (do 12/2000)
Libuše Müllerová, viceprezidentka
Ladislav Beneš (do 5/1999)
Tomáš Brumovský
Jan Doležal
Antonín Husák
Bohumil Král
Vladimír Králíček
Petr Kříž (od 1/2001 viceprezident)
Marie Kučerová (od 12/1999)
Karel Novotný
Michal Petrman (do 12/1999)
Ivana Pilařová (od 1/2001)
Vladimír Pilný
Irena Pittermannová
Helena Plandorová (od 4/2000)

Bohuslav Poduška (do 10/1999)
Pěva Pokorná (od 12/1999)
Anežka Vojtěchová (od 1/2000)
Jiří Vrba
Ladislav Zelinka (do 4/2000)

DOZORČÍ KOMISE

Pavel Závitkovský,
předseda (do 12/2000)
František Linhart,
místopředseda (do 12/2000)
Jaroslav Beneš
(od 1/2001 místopředseda)
Miroslava Krčmová
Jana Polívková
Slavomíra Stárková
(od 1/2001 místopředsedkyně)

Miluše Vašíčková
Josef Zídek (od 1/2001 předseda)

DISCIPLINÁRNÍ KOMISE

František Louša, předseda
Arnošt Fischer
(od 1/2001 místopředseda)
Miloslava Havlová
Alena Svobodová
(od 1/2001 místopředsedkyně)
Petr Valenta

REVIZOŘI ÚČTŮ

Pavel Novotný
Jaroslava Pechová

Období 11/2001 – 11/2004

RADA

Petr Kříž, prezident
Vladimír Králíček, viceprezident
Ladislav Langr, viceprezident
Tomáš Brumovský
Hana Březinová
Karel Hampl
Antonín Husák
Bohumil Král
Marie Kučerová
Alena Mrkvičková
Karel Novotný st.
Ivana Pilařová
Irena Pittermannová
Pěva Pokorná

Petr Šrámek

Anežka Vojtěchová

Jiří Vrba

DOZORČÍ KOMISE

Jaroslav Beneš, předseda
Slavomíra Stárková, místopředsedkyně
Josef Běloubek, místopředseda
Jana Gebauerová
Danuše Husáková
Ivana Špačková
Zdeněk Urban
Miluše Vašíčková (od r. 2003)
Otmar Urban (od r. 2003)

KÁRNÁ KOMISE

Josef Zídek, předseda
Jan Jareš, místopředseda
Jiří Sixta, místopředseda
Jan Glatt
Miroslava Havlová
Miroslava Krčmová
Marta Vlčková

REVIZOŘI ÚČTŮ

Pavel Novotný
Jaroslava Pechová

Období 11/2004 – 11/2007

RADA

Vladimír Králíček, prezident
Jiří Vrba, viceprezident
Marie Kučerová, kancléřka (do 2/2007)
Tomáš Brumovský
Hana Březinová
Zdeňka Drápalová (do 10/2006)
Karel Hampl
Rudolf Heřmanský (od 11/2006)
Antonín Husák
Bohumil Král
Alena Mrkvičková
Libuše Müllerová
Karel Novotný
Ivana Pilařová
Jana Pilátová
Pěva Pokorná

Petr Ryněš

Radomír Stružinský (od 11/2005)

Petr Šrámek (do 10/2005)

Petr Šobotník (od 4/2007)

DOZORČÍ KOMISE

Josef Běloubek, předseda
Jana Gebauerová, místopředsedkyně
Slavomíra Stárková, místopředsedkyně (do 9/2005)
Zdeněk Urban (člen od 2/2005, od 10/2005 místopředseda)
Jaroslav Beneš
Danuše Husáková
Jana Kutilová
Karel Novotný, ml.
Stanislav Staněk

Ivana Špačková

Miluše Vašíčková (do 1/2005)

KÁRNÁ KOMISE

Josef Zídek, předseda
Jan Jareš, místopředseda
Jiří Sixta, místopředseda
Jan Glatt
Miroslava Krčmová
Jitka Náhlovská
Marta Vlčková

REVIZOŘI ÚČTŮ

Pavel Novotný
Jaroslava Pechová

Složení volených orgánů KA ČR

Období 11/2007 – 11/2010

VÝKONNÝ VÝBOR (do dubna 2009 RADA)

Petr Šobotník, prezident
Libuše Müllerová, viceprezidentka
Tomáš Bartoš
Jiří Ficbauer
Hana Filipcová
Zdeněk Grygar
Rudolf Heřmanský
Běla Kroupová
Pavel Kulhavý
Ladislav Langr
Irena Liškařová
Ladislav Mejzlík
Jana Pilátová

Petr Ryneš
Radomír Stružinský
Michal Štěpán
Vladimír Zelenka

DOZORČÍ KOMISE

Stanislav Staněk, předseda
Miroslava Krčmová, místopředsedkyně
Josef Zídek, místopředseda
Jan Bláha
Zdeňka Cahlíková
Michal Hora
Jana Kutilová
Jitka Náhlovská
Jaroslav Němec

Karel Novotný
Monika Vítová

KÁRNÁ KOMISE

Josef Běloubek, předseda
Tomáš Brumovský, místopředseda
Antonín Husák, místopředseda
Jaroslav Beneš
Tomáš Bernát
Ivana Špačková
Jiří Vrba

AUDITOR ÚČETNÍ ZÁVĚRKY (do dubna 2009 REVIZOŘI ÚČTŮ)

Olga Němcová
Pavel Novotný (do 11/2009)

Období 11/2010 – 11/2014

VÝKONNÝ VÝBOR

(Podle zákona o auditorech z roku 2009 se volby poloviny členů Výkonného výboru konají každé dva roky).

Petr Šobotník, prezident
Ladislav Mejzlík, 1. viceprezident
Jiří Ficbauer, viceprezident
(viceprezidentem do 11/2012)
Stanislav Staněk
(viceprezidentem od 11/2012)
Hana Březinová
Michal Štěpán
Vladimír Zelenka
Tomáš Bernát* (do 9/2012)
Blanka Dvořáková*,
opětovně zvolena 11/2012**
Zdeněk Grygar*
Běla Kroupová*
Pavel Kulhavý*

Irena Liškařová*
Jarmila Novotná*,
opětovně zvolena 11/2012**
Jaroslav Dubský (od 11/2012) **
Bohumil Král (od 11/2012) **
Michaela Kubýová (od 11/2012) **
Libuše Müllerová (od 11/2012) **
Petr Vácha (od 11/2012) **

* Zvoleni na dva roky (11/2010 – 11/2012)
** Zvoleni na čtyři roky (11/2012 – 11/2016)

DOZORČÍ KOMISE

Josef Zídek, předseda
Michal Hora, místopředseda
Monika Vítová, místopředsedkyně
Josef Běloubek
Jan Bláha
Zdenka Cahlíková
Jana Gebauerová

Roman Hauptfleisch (do 11/2010)
Ladislav Kolda (od 12/2010)
Miroslava Krčmová
Jiří Kuběn (od 11/2011)
Jitka Náhlovská
Jana Pilátová (do 10/2011)

KÁRNÁ KOMISE

Jiří Vrba, předseda
Tomáš Brumovský, místopředseda
Radomír Stružinský, místopředseda
Rudolf Heřmanský
Jana Kutilová
Karel Novotný, ml.
Ivana Špačková

AUDITOR ÚČETNÍ ZÁVĚRKY

Olga Němcová

Období 11/2012 – 11/2016

VÝKONNÝ VÝBOR

Jaroslav Dubský
Blanka Dvořáková

Zdeněk Grygar (od 12/2015)
Bohumil Král
Michaela Kubýová (do 12/2015)

Libuše Müllerová
Jarmila Novotná
Petr Vácha

Období 11/2014 – 11/2018

VÝKONNÝ VÝBOR

Tomáš Brumovský
Pavel Kulhavý
Irena Liškařová
Jiří Pelák
Stanislav Staněk
Jiří Vrba
Milan Zelený

DOZORČÍ KOMISE

Jana Gebauerová, předsedkyně
Michal Brandejs, místopř. (do 10/2016)

Josef Běloubek, místopředseda
Miroslav Brabec
Lukáš Hendrych
Ladislav Kolda
Jiří Kuběn
Petr Šobotník (do 3/2016)
Ivana Špačková
Karel Tomáš (od 10/2015)
Jiří Viktorin
Karla Voráčková (do 10/2015)

KÁRNÁ KOMISE

Radomír Stružinský, předseda
Michal Hora, místopředseda
Karel Novotný ml., místopředseda
Jiří Koval
Jana Kutilová
Hana Mužátková
Tomáš Valder

AUDITOR ÚČETNÍ ZÁVĚRKY

Jaroslava Pechová pro roky 2014 a 2015
FIZA, a.s. pro roky 2016 a 2017

Období 11/2016 – 11/2020

VÝKONNÝ VÝBOR

Hana Březinová
Jaroslav Dubský
Zdeněk Grygar (od 5/2017)

Karel Charvát (od 3/2017)
Bohumil Král (do 5/2017)
Libuše Müllerová (do 3/2017)
Michal Štěpán

Petr Vácha
Vladimír Zelenka

Auditorské společnosti dle výše pohyblivého příspěvku

Rok	2013		2014		2015	
	Počet společností	Podíl na počtu spol. v %	Počet společností	Podíl na počtu spol. v %	Počet společností	Podíl na počtu spol. v %
Výše příspěvku v Kč						
nad 1 000 000	4	1	4	1	4	1
250 001 - 1 000 000	3	1	3	1	3	1
100 001 - 250 000	5	1	5	1	4	1
50 001 - 100 000	9	2	10	3	8	2
40 001 - 50 000	7	2	3	1	6	2
20 001 - 40 000	44	12	42	11	39	11
10 001 - 20 000	65	17	64	17	65	18
do 10 000	238	63	243	65	234	65
Celkem	375	100	374	100	363	100

Rok	2016		2017	
	Počet společností	Podíl na počtu spol. v %	Počet společností	Podíl na počtu spol. v %
Výše příspěvku v Kč				
nad 1 000 000	4	1	4	1
250 001 - 1 000 000	3	1	3	1
100 001 - 250 000	4	1	5	1
50 001 - 100 000	10	3	8	2
40 001 - 50 000	2	1	2	1
20 001 - 40 000	40	11	40	11
10 001 - 20 000	77	22	73	21
do 10 000	218	61	218	62
Celkem	358	100	353	100

Auditoři OSVČ dle výše pohyblivého příspěvku

Rok	2013		2014		2015	
	Počet osob	Podíl na počtu osob v %	Počet osob	Podíl na počtu osob v %	Počet osob	Podíl na počtu osob v %
Výše příspěvku v Kč						
nad 30 000	1	0	0	0	0	0
10 001 - 30 000	18	3	19	3	14	3
9 001 - 10 000	4	1	2	0	4	1
7001 - 9 000	16	3	14	2	16	3
5 001 - 7 000	32	6	38	7	34	6
3 001 - 5 000	90	16	76	13	84	15
2 001 - 3 000	76	13	81	14	78	14
1001 - 2 000	119	21	102	18	86	16
501 - 1 000	56	10	61	11	54	10
201 - 500	39	7	45	8	35	6
0 -200	124	22	130	23	139	26
Celkem	575	100	568	100	544	100

Rok	2016		2017	
	Počet osob	Podíl na počtu osob v %	Počet osob	Podíl na počtu osob v %
Výše příspěvku v Kč				
nad 30 000	0	0	0	0
10 001 - 30 000	16	3	13	3
9 001 - 10 000	2	0	7	1
7001 - 9 000	18	3	10	2
5 001 - 7 000	29	6	35	7
3 001 - 5 000	85	16	63	13
2 001 - 3 000	68	13	70	14
1001 - 2 000	85	16	68	14
501 - 1 000	48	9	44	9
201 - 500	38	7	21	4
0 -200	132	25	154	32
Celkem	521	100	485	100

Struktura auditorské obce (k 31.12.)	2013	2014	2015	2016	2017
Auditoři	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet
Celkem auditorů	1363	1374	1291	1259	1225
a) aktivních auditorů celkem	1286	1293	1287	1259	1225
z toho - auditorů OSVČ	575	568	544	521	485
- auditorů v zaměstnaneckém poměru	711	725	743	738	740
b) pozastav. činnost (dočas. zákaz činnosti) celkem	77	81	4	- *	- *
z toho - na vlastní žádost	75	79	1	- *	- *
- rozhodnutím VV	26	2	3	- *	- *

Asistenti auditora

Celkem asistentů	840	794	707	717	728
z toho - zaměstnaných u auditorské společnosti	804	759	676	682	697
- zaměstnaných u auditora OSVČ	36	35	31	35	31

Auditorské společnosti

Celkem auditorských společností	375	374	363	358	353
a) aktivních auditorských společností celkem	373	371	363	358	353
b) pozastav. činnost (dočas. zákaz činnosti) celkem	2	3	0	- *	- *
z toho - na vlastní žádost	2	3	0	- *	- *
- rozhodnutím VV	0	0	0	- *	- *

* údaj se již nesleduje, a to z důvodu nemožnosti pozastavení aud. činnosti na vlastní žádost v souladu s novelou ZoA

Věkové složení auditorů ke konci roku 2017

Auditoři	OSVČ	Zaměstnanci	Celkem	Podíl v %
do 30 let	0	10	10	1
31 - 40 let	47	163	210	17
41 - 50 let	73	180	253	21
51 - 60 let	157	194	351	29
61 - 70 let	155	159	314	26
nad 70 let	53	34	87	7
Celkem	485	740	1225	100

Prvních 20 auditorů

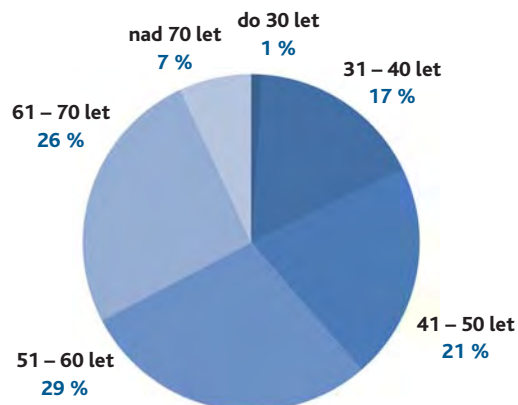
0001	Karel Šveda
0002	Karel Kasík*
0003	Stanislav Havelka*
0004	Jaroslav Jindrák
0005	Karel Hampl*
0006	Josef Cívín
0007	V KA ČR nepřiděleno
0008	V KA ČR nepřiděleno
0009	Bohumil Ullmann
0010	Irena Pittermannová
0011	Jiří Brada
0012	Ondřej Duda
0013	Jiří Peřina
0014	Ladislav Beneš
0015	Jan Pavlíček*
0016	Karel Čadan
0017	Rudolf Schroll
0018	Jiří Klozar
0019	Václav Houdek
0020	Vladimír Munzar

* stále aktivní k 30. 6. 2018

Přehled sněmů Komory auditorů ČR

- I., ustavující sněm** – 18. 2. 1993 v Praze
- II. sněm** – 30. 11. 1993 v Praze
- III. sněm** – 21. 11. 1994 v Praze
- IV. sněm** – 20. 11. 1995 v Praze
- V. sněm** – 18. 11. 1996 v Praze
- VI. sněm** – 23. 11. 1997 v Praze
- VII., náhradní sněm (volební)** – 23. 11. 1998 v Praze
- VIII., náhradní sněm** – 29. 11. 1999 v Brně
- IX., náhradní sněm** – 27. 11. 2000 v Praze
- X., mimořádný a náhradní sněm** – 22. 1. 2001 v Praze
- XI. sněm (volební)** – 19. 11. 2001 v Praze
- XII., náhradní sněm** – 25. 11. 2002 v Brně
- XIII. sněm** – 28. 11. 2003 v Praze
- XIV. sněm (volební)** – 29. 11. 2004 v Praze
- XV. sněm** – 28. 11. 2005 v Brně
- XVI. sněm** – 27. 11. 2006 v Praze
- XVII. sněm (volební)** – 19. 11. 2007 v Praze
- XVIII., náhradní sněm** – 24. 11. 2008 v Brně
- XIX., náhradní sněm** – 23. 11. 2009 v Praze
- XX., náhradní sněm (volební)** – 22. 11. 2010 v Praze
- XXI., náhradní sněm (volba pol. VV)** – 19. 11. 2012 v Praze
- XXII., mimořádný a náhradní sněm** – 22. 4. 2013 v Praze
- XXIII., náhradní sněm KA ČR** – 24. 11. 2014 v Praze
- XXIV., mimoř. a náhradní sněm KA ČR** – 23. 11. 2015 v Praze
- XXV., náhradní sněm KA ČR** – 21. 11. 2016 v Praze

Věkové složení auditorů ke konci roku 2017

Školení v letech 1997 – 2017

Rok	Kurzy před audit. zk.	Školení pro auditory	Počet akcí	Počet účastníků	Povinné vzdělávací téma
1997	4	46	50	1464	
1998	17	60	77	3055	
1999	18	67	85	3494	
2000	18	50	68	3128	
2001	24	38	62	3214	
2002	19	47	66	3140	
2003	18	54	72	3390	
2004	18	63	81	2834	
2005	20	67	87	3086	Mezinárodní auditorské standardy
2006	19	75	94	3889	
2007	19	93	112	3442	
2008	19	85	104	3431	
2009	20	84	104	4827	
2010	18	62	80	4441	Zákon o auditorech
2011	19	62	81	4434	
2012	16	101	117	4915	Klarifikované ISA
2013	20	92	112	5729	
2014	24	85	109	4941	Rekodifikace obč. a obch. zákoníku
2015	20	77	97	4640	
2016	21	85	106	5526	Novela ZoA a novely ISA 2016
2017	22	86	108	4642	Novela ZoA a novely ISA 2016
Celkem	393	1479	1872	81662	

Zajímavosti školení	Datum konání	Název
100.	3. 12. 1998	Vybrané mezinárodní účetní standardy
500.	31. 1. 2006	Mezinárodní auditorské standardy
1000.	14. 6. 2012	Strategie Komory auditorů ČR – klubové setkání
1500.	10. 4. 2018	Aktuální novely daně z příjmů a souvisejících oblastí v roce 2017 a 2018

Náklady a výnosy Komory auditorů České republiky od roku 1993 do roku 2017 (v Kč)

Rok	Náklady celkem v Kč	Výnosy				
		Výnosy celkem v Kč	Příspěvky fyzických a právnických osob		Ostatní služby	
			Kč	%	Kč	%
1993	1 970 000	3 353 000	2 243 000	67	1 110 000	33
1994	6 977 000	6 874 000	4 640 000	68	2 234 000	32
1995	9 809 000	9 634 000	5 411 000	56	4 223 000	44
1996	12 549 000	12 460 000	7 666 000	62	4 794 000	38
1997	16 872 000	17 019 000	11 765 000	69	5 254 000	31
1998	19 989 000	20 130 000	13 462 000	67	6 668 000	33
1999	21 651 000	23 245 000	15 101 000	65	8 144 000	35
2000	27 091 000	27 310 000	18 421 000	67	8 889 000	33
2001	29 062 000	29 429 000	19 379 000	66	10 050 000	34
2002	29 020 000	31 865 000	20 675 000	65	11 190 000	35
2003	32 058 000	31 484 000	20 945 000	67	10 539 000	33
2004	33 023 000	33 125 000	24 037 000	73	9 088 000	27
2005	32 271 000	35 587 000	24 632 000	69	10 955 000	31
2006	35 503 000	36 539 000	26 996 000	74	9 543 000	26
2007	33 342 000	36 409 000	28 116 000	77	8 293 000	23
2008	34 486 000	39 289 000	29 470 000	75	9 819 000	25
2009	36 452 000	40 005 000	31 418 000	79	8 587 000	21
2010	35 731 000	40 429 000	30 923 000	76	9 506 000	24
2011	36 495 000	40 101 000	29 709 000	74	10 392 000	26
2012	39 626 000	40 728 000	29 709 000	73	11 019 000	27
2013	40 655 000	39 237 000	30 362 000	77	8 875 000	23
2014	41 453 000	42 828 000	29 986 000	70	12 842 000	30
2015	39 839 000	38 679 000	29 352 000	76	9 327 000	24
2016	40 322 000	40 304 000	29 092 000	72	11 212 000	28
2017	39 066 000	41 773 000	29 334 000	70	12 439 000	30

Vývoj počtu zapsaných auditorů, asistentů a auditorských společností v letech 1993 – 2017 (k 31. 12.)

Roky	Auditoři	Asistenti auditora	Auditorské společnosti
1993	595	128	59
1994	802	202	137
1995	1002	354	161
1996	1127	499	195
1997	1255	548	241
1998	1272	789	272
1999	1280	926	283
2000	1318	1065	307
2001	1313	1156	311
2002	1352	1168	309
2003	1248	924	317
2004	1253	932	328
2005	1272	965	334
2006	1277	997	337
2007	1303	1080	346
2008	1283	970	349
2009	1305	949	347
2010	1336	873	351
2011	1345	798	362
2012	1362	748	371
2013	1363	840	375
2014	1374	794	374
2015	1291	707	363
2016	1259	717	358
2017	1225	728	353

www.kacr.cz